

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Savienības
struktūrfondi un
Kohēzijas fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Iedzīvotāju informētība un izpratne par deinstitutionalizācijas procesu

SABIEDRISKĀS DOMAS IZVĒRTĒJUMS

© "Latvijas Fakti"
2022. gada februāris

SATURS

I. METODOLOĢISKĀ INFORMĀCIJA.....	3
Terminu skaidrojums	4
Respondentu sociāli demogrāfiskais profils	6
Statistiskās kļūdas novērtēšanas tabula	8
II. GALVENIE SECINĀJUMI.....	9
III. APTAUJAS REZULTĀTI	
1. Deinstitutionalizācijas procesi – izpratne, atpazīstamība, saskarsme	
1.1. Deinstitutionalizācijas jēdziena izpratne	15
1.2. Deinstitutionalizācijas pasākumu atpazīstamība.....	17
1.3. Saskarsme ar cilvēkiem no deinstitutionalizācijas mērķa grupām.....	23
2. Priekšstati un zināšanas par psihisko veselību un atbalsta iespējām problēmu gadījumos ..	29
3. Nozīmīgākie informācijas avoti	
3.1. Nozīmīgākie informācijas avoti par deinstitutionalizācijas procesu	44
3.2. Nozīmīgākie informācijas avoti par psihisko veselību un atbalsta iespējām	45
3.3. Noderīgākie informācijas pasniegšanas un komunikācijas veidi	52
4. Reklāmu “Cilvēks nevis diagnoze” atpazīstamība.....	63
5. Priekšstati un atbalsts deinstitutionalizācijas mērķa grupu pilnvērtīgai iekļaušanai sabiedrībā, dzīvei ārpus aprūpes institūcijām	
5.1. Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem	67
5.2. Ārpusģimenē esošie bērni.....	102
IV. APTAUJAS ANKETA	110

I. METODOLOĢISKĀ INFORMĀCIJA

<u>IZLASE:</u>	Aptaujā pēc stratificētās nejaušības principa tika iekļauti 1001 Latvijas Republikas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem. Stratifikācijas pazīmes: a) ģeogrāfiskā b) nacionālā. Izlase aprēķināta, balstoties uz jaunākajiem statistikas datiem par Latvijas Republikas iedzīvotājiem. Izlases aprēķināšanā un ģeogrāfiskajā izklaidē izmantota nejaušā maršruta metode (random route procedure).
<u>METODE:</u>	Aptauja tika veikta, izmantojot datorizētās telefonintervijas (CATI). Respondentu atlase veikta, izmantojot pēc nejaušo skaitļu principa sastādīta mobilo tālrunu numuru datu bāzi.
<u>INTERVĒŠANAS LAIKS:</u>	11.02.2022. – 21.02.2022.

Aptaujā sasniegtās izlases salīdzinājums ar iedzīvotāju statistiku

	Respondentu skaits izlasē (%)	Iedzīvotāju statistika (%)
<u>Dzimums</u>		
Vīrieši	47,5%	47,0%
Sievietes	52,5%	53,0%
<u>Vecums</u>		
18-24	8,6%	9,7%
25-34	18,1%	19,7%
35-44	19,0%	18,3%
45-54	19,1%	19,2%
55-64	19,7%	19,1%
65-74	15,5%	14,0%
<u>Tautība</u>		
Latvieši	63,9%	62,0%
Cittautieši	36,1%	38,0%
<u>Reģions</u>		
Rīga	33,2%	32,9%
Pierīga	19,2%	18,7%
Vidzeme	9,2%	9,8%
Kurzeme	12,2%	12,6%
Zemgale	11,9%	12,1%
Latgale	14,2%	13,9%

TERMINU SKAIDROJUMS

Izlase

- Latvijas iedzīvotāju kopuma mikromodelis.

Reģions

- Rīga – Rīgas pilsēta;
- Pierīga – Ādažu novads; Jūrmala; Ķekavas novads; Limbažu novads; Mārupes novads; Ogres novads; Olaines novads; Ropažu novads; Salaspils novads; Saulkrastu novads; Siguldas novads; Tukuma novads.
- Vidzeme – Alūksnes novads; Cēsu novads; Madonas novads; Smiltenes novads; Valkas novads; Valmieras novads; Varakļānu novads.
- Kurzeme – Dienvidkurzemes novads; Kuldīgas novads; Liepāja; Saldus novads; Talsu novads; Ventspils; Ventspils novads.
- Zemgale – Aizkraukles novads; Bauskas novads; Dobeles novads; Jēkabpils; Jēkabpils novads; Jelgava; Jelgavas novads.
- Latgale – Augšdaugavas novads; Balvu novads; Daugavpils; Gulbenes novads; Krāslavas novads; Līvānu novads; Ludzas novads; Preiļu novads; Rēzekne; Rēzeknes novads;.

Nodarbinātības sektors

- Valsts sektors – respondenti, kuri strādā valsts iestādēs vai uzņēmumos ar valsts kapitālu;
- Privātais sektors - respondenti, kuri strādā uzņēmumos ar privāto kapitālu;
- Nestrādā – respondenti: mājsaimnieces, pensionāri, skolēni, studenti, bezdarbnieki.

Pamatnodarbošanās (pēc ISCO profesiju klasifikatora)

- Vadītāji - Uzņēmēji /īpašnieki privātā sektorā, augstākā vai vidējā līmeņa vadītāji (valsts vai privātā sektorā)
- Vecākie speciālisti
- Speciālisti
- Kalpotāji
- Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki
- Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki
- Kvalificēti strādnieki un amatnieki
- Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri
- Vienkāršās profesijas, nekvalificēti strādnieki
- Pensionārs – persona, kura ir pensijā un nestrādā algotu darbu, arī invaliditātes pensionārs;
- Skolnieks, students – persona, kas mācās dienas nodaļā kādā no mācību iestādēm;
- Mājsaimniece – pašlaik nestrādā algotu darbu; atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā;
- Bezdarbnieks – persona, kura ir darba spējīgā vecumā un nekur nestrādā.

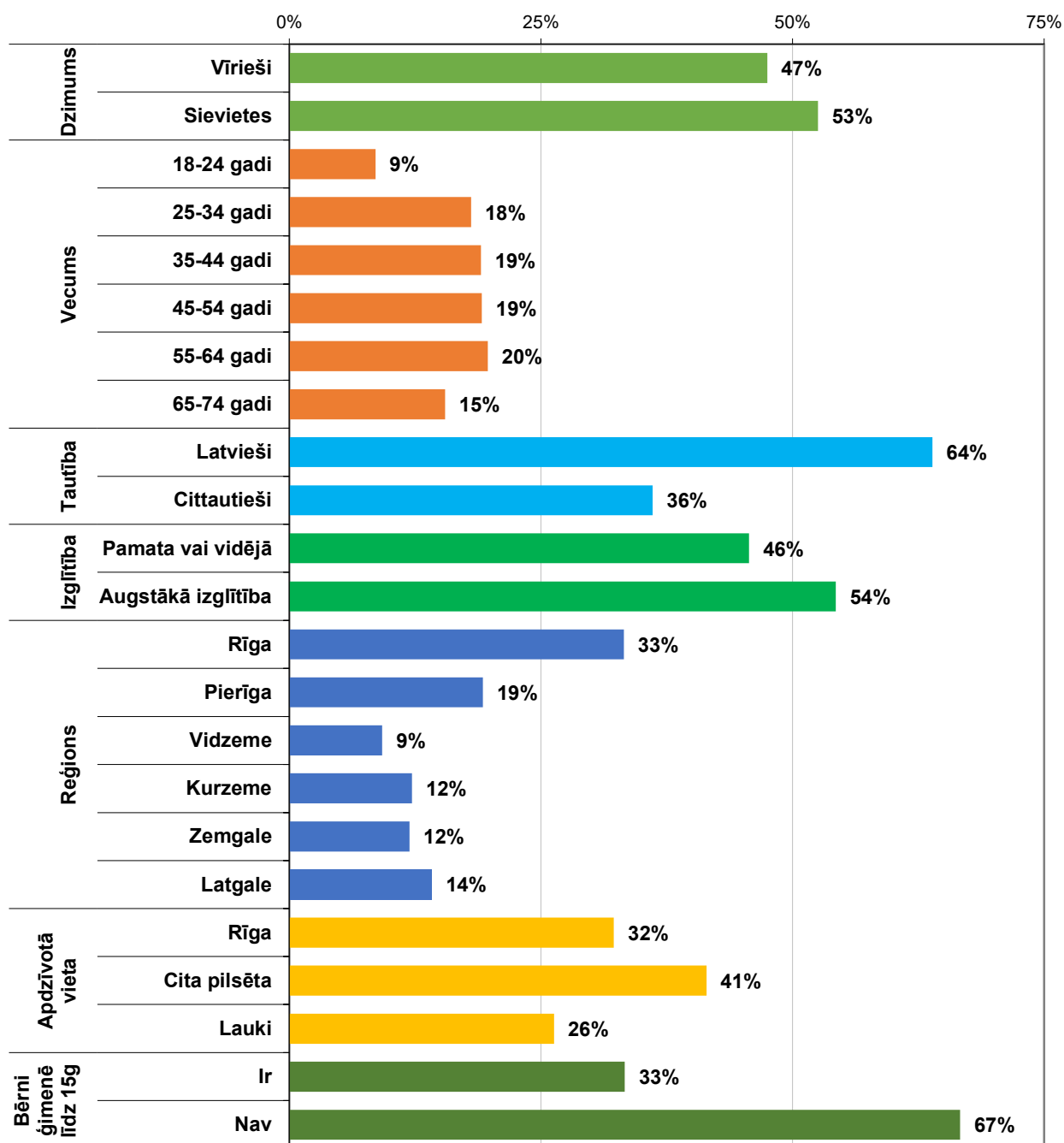
Ienākumu līmenis

Ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī, ieskaitot visus ienākumus (algas, stipendijas, pabalsti, pensijas utt.) pēc nodokļu nomaksas.

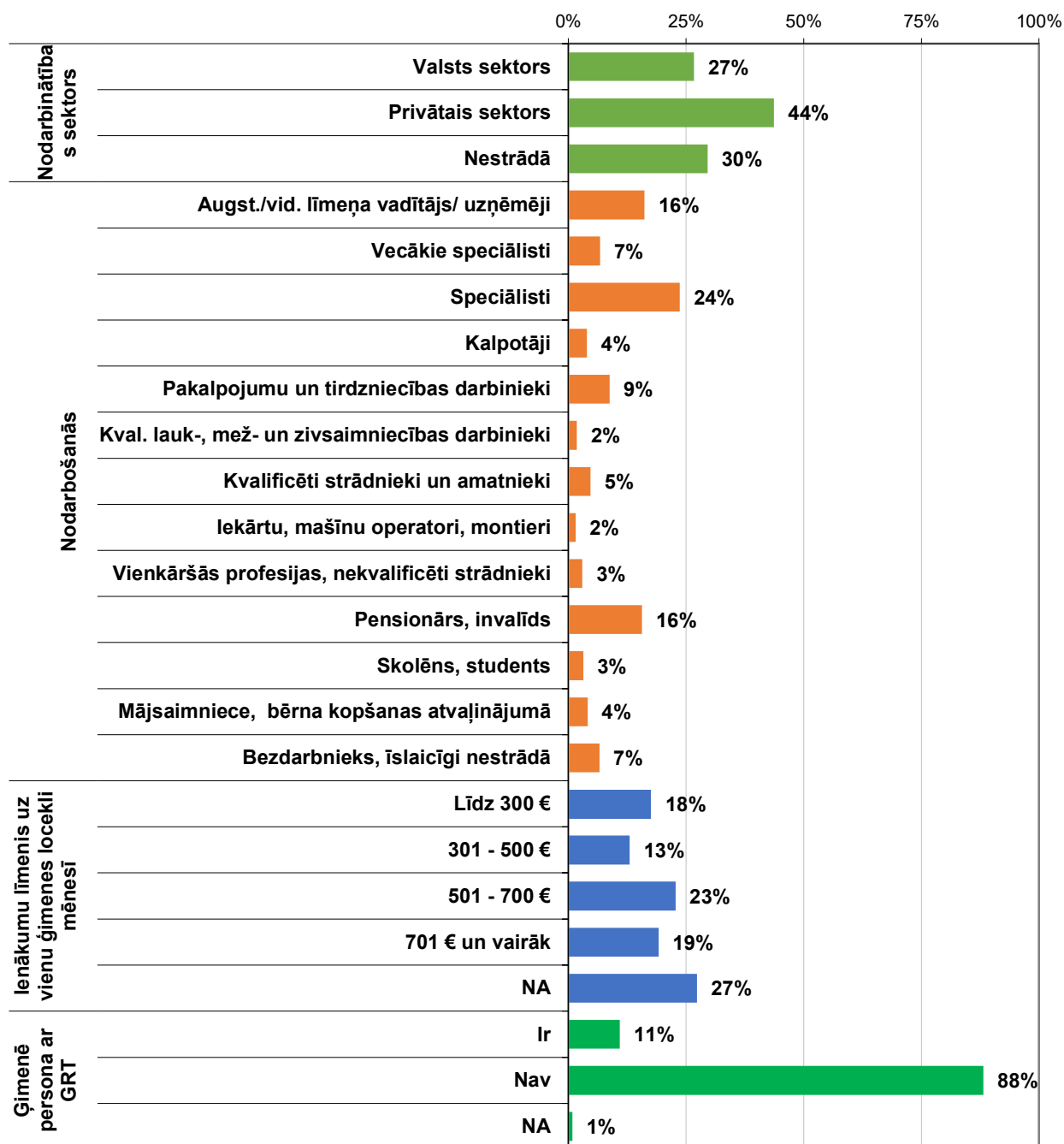
- Zemi – līdz 300 EUR;
- Vidēji zemi – no 301 līdz 500 EUR;
- Vidēji augsti – no 501 līdz 700 EUR;
- Augsti – 701 EUR un vairāk.

RESPONDENTU SOCIĀLI DEMOGRĀFISKAIS PROFILS

Pētījuma izlases sadalījums (I) (Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Pētījuma izlases sadalījums (II)
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

PĒTĪJUMA REZULTĀTU STATISTISKĀS KĻŪDAS NOTEIKŠANAS TABULA

(ar 95% varbūtību)

Atbilžu sadalījums %	Respondentu skaits (bāze) N =														
	50	75	100	150	200	300	350	400	500	600	800	1000	1200	1500	2000
2 vai 98	4.0	3.2	2.8	2.3	2.0	1.6	1.5	1.4	1.3	1.1	1.0	0.9	0.8	0.7	0.6
4 vai 96	5.6	4.5	3.9	3.2	2.8	2.3	2.1	2.0	1.8	1.6	1.4	1.3	1.1	1.0	0.9
6 vai 94	6.8	5.5	4.8	3.9	3.4	2.8	2.5	2.4	2.1	2.0	1.7	1.5	1.4	1.2	1.0
8 vai 92	7.7	6.2	5.4	4.4	3.8	3.1	2.8	2.7	2.4	2.2	1.9	1.7	1.6	1.4	1.2
10 vai 90	8.5	6.9	6.0	4.9	4.3	3.5	3.1	3.0	2.7	2.5	2.1	1.9	1.7	1.5	1.3
12 vai 88	9.2	7.5	6.5	5.3	4.6	3.8	3.4	3.3	2.9	2.7	2.3	2.1	1.9	1.6	1.4
15 vai 85	10.1	8.2	7.1	5.9	5.1	4.1	3.7	3.6	3.2	2.9	2.5	2.3	2.1	1.8	1.6
20 vai 80	11.4	9.2	8.0	6.6	5.7	4.6	4.2	4.0	3.6	3.3	2.8	2.5	2.3	2.0	1.8
25 vai 75	12.3	10.0	8.7	7.1	6.1	5.0	4.5	4.3	3.9	3.6	3.0	2.8	2.5	2.2	1.9
30 vai 70	13.0	10.5	9.2	7.5	6.5	5.3	4.8	4.6	4.1	3.8	3.2	2.9	2.6	2.3	2.0
35 vai 65	13.5	11.0	9.5	7.8	6.8	5.5	5.0	4.8	4.3	3.9	3.3	3.1	2.8	2.4	2.1
40 vai 60	13.9	11.3	9.8	8.0	7.0	5.7	5.1	4.9	4.4	4.0	3.4	3.1	2.8	2.5	2.2
45 vai 55	14.1	11.4	9.9	8.1	7.0	5.8	5.2	5.0	4.5	4.1	3.5	3.2	2.9	2.5	2.2
50 vai 50	14.2	11.5	10.0	8.2	7.1	5.8	5.2	5.0	4.5	4.1	3.5	3.2	2.9	2.5	2.2

Lietojot pētījuma rezultātu statistiskās kļūdas noteikšanas tabulu, par kopējās izlases bāzi jāpieņem N = 1000.

Rezultātu precizitātes intervāls ar 95% varbūtību tiek aprēķināts pēc šādas formulas:

$$\text{Precizitātes intervāls} = \pm 1,96 \sqrt{\frac{\pi(100 - \pi)}{n}}$$

π = atbilžu sadalījums procentos %; n = respondentu skaits

II. GALVENIE SECINĀJUMI

1. Deinstitutionalizācijas procesi – izpratne, atpazīstamība, saskarsme

- Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, deinstitutionalizācijas jēdzienu izprot tikai 14% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju un viņu skaits pēdējo gadu laikā nav pieaudzis (-3% salīdzinājumā ar 2018.g.). Pētījuma rezultātu analīze respondentu grupās, kuras izveidotas pēc dažādām sociāli demogrāfiskajām pazīmēm, atklāj, ka biežāk deinstitutionalizācijas jēdzienu atpazīna respondenti ar augstāku izglītības un ienākumu līmeni, vecumā no 25 līdz 34 gadiem, latvieši, valsts sektorā strādājošie.
- Tāpat kā 2018.g., arī šogad gandrīz trīs ceturtdaļas (72%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju ir dzirdējuši par pasākumiem, lai ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem nodrošinātu iespēju augt ģimenē. Visās sociāli demogrāfiskajās grupās par minētajiem pasākumiem ir dzirdējuši vairāk nekā 60% aptaujāto.
- Pieaugusi pasākumu atpazīstamība, lai sniegtu atbalstu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs, par to ir dzirdējuši 77% (+17% salīdzinājumā ar 2018.g.) pētījuma dalībnieku. Visās sociāli demogrāfiskajās grupās par minētajiem pasākumiem ir dzirdējuši vairāk nekā divas trešdaļas aptaujāto.
- Par pasākumiem, lai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem varētu dzīvot patstāvīgi ārpus aprūpes institūcijas, ir dzirdējuši lielākā daļa (54%; +9% salīdzinājumā ar 2018.g.) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju.
- Pētījuma rezultāti liecina, ka divām trešdaļām (67%; +16% salīdzinājumā ar 2018.g.) pētījuma dalībnieku ir bijusi saskarsme ar cilvēkiem, kuriem ir vai ir bijuši garīgās attīstības vai psihiski traucējumi. Kāds radnieks ar garīga rakstura traucējumiem ir 20% (+5% salīdzinājumā ar 2018.g.) respondentu.
- Vairākums (57%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju ir personīgi pazīstami ar cilvēkiem / ģimeni, kura ir adoptējusi bērnu, kļuvusi par audžuģimeni, paņēmusi aizbildnībā bērnu. 13% respondenti atzina, ka viņu ģimenēs vai radnieku lokā ir adoptēti bērni vai viņi kļuvuši par audžuģimeni.

2. Priekšstati un zināšanas par psihisko veselību un atbalsta iespējām problēmu gadījumos

- Pētījuma dalībnieki atturīgi vērtēja savas zināšanas par psihiskās veselības jautājumiem. Katrs trešais (32%) valsts iedzīvotājs savas zināšanas vērtēja kā diezgan labas vai labas, 19% aptaujāto tās vērtēja kā kopumā sliktas. Pārlicenoši visbiežāk (47% gadījumu) zināšanas par psihiskās veselības jautājumiem tika raksturotas kā viduvējas. Dažādās respondentu sociāli demogrāfiskajās grupās iegūtie rezultāti iezīmē tendenci – jo gados jaunāki ir aptaujas dalībnieki, jo pieaug to respondentu skaits, kuri pozitīvi vērtē savas zināšanas par psihiskās veselības jautājumiem. Zināšanas kā labas biežāk vērtēja arī respondenti ar augstāko izglītību un iedzīvotāji, kuriem ir saskarsme ar personām ar garīga rakstura traucējumiem.

- Gandrīz visa (86%) Latvijas sabiedrība jēdzienu “garīgās attīstības traucējumi” un “psihiskas slimības” uztver kā atšķirīgus traucējumu veidus. Tikai 6% iedzīvotāju skatījumā tie ir jēdzieni ar vienādu nozīmi.
- Dominējošā daļa (83%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju savu psihisko veselību vērtē kā labu vai diezgan labu. 15% respondentu skatījumā tā ir vidēja, bet pēc 2% domām viņu psihiskā veselība ir slikta.
- Vairākums (55%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju apgalvoja, ka runājot ar savu ģimeni vai draugiem par savu psihisko veselību justos ērti un brīvi. Neērti justos 22% respondentu, vēl 10% aptaujāto atzina, ka nekādā gadījumā nerunātu par šo tēmu.
- Dominējošā daļa aptaujāto Latvijas iedzīvotāju psihiskās veselības problēmu gadījumā vērstos pie kāda no speciālistiem, parasti (tā darītu 63% respondentu) pie ģimenes ārsta. Jāvērš uzmanība, ka katrs ceturtais (23%) respondents atzina, ka, ja viņiem būtu problēmas ar psihisko veselību, tad viņi par to nevienam neteiktu. Respondenti, kuri nevērstos pēc speciālista palīdzības, šo izvēli visbiežāk pamatoja ar augstajām izmaksām un neuzticēšanos ārstēšanai.

3. Nozīmīgākie informācijas avoti

- Nozīmīgākie informācijas avoti par deinstitutionalizācijas procesu ir:
 - ✓ Ziņu portāli (informāciju guvuši 31% respondentu, kuri vispār zina, kas ir deinstitutionalizācija);
 - ✓ Televīzija (informāciju guvuši 29%; -22% salīdzinājumā ar 2018.g.);
 - ✓ Radio (27%);
 - ✓ Sociālie tīkli (piem., Twitter, Facebook u.c. konti) (22%).
- Divas trešdaļas (64%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju interesē informācija par psihisko veselību un atbalsta iespējām. Populārākie ir interneta avoti:
 - ✓ Sociālie tīkli (piem., Twitter, Facebook u.c. konti) (informāciju gūst 30% Latvijas iedzīvotāju);
 - ✓ Ziņu portāli (22%);
 - ✓ Televīzija (20%).
- Respondenti tika lūgti novērtēt dažādu informācijas iegūšanas veida noderīgumu, ja vajadzētu iegūt informāciju par kādu ar psihisko veselību un atbalsta iespējām saistītu jautājumu. Kopumā atbalstīti tika visi varianti, taču par noderīgākajiem tika atzīti šādi (par noderīgiem tos atzina vairāk nekā divas trešdaļas aptaujāto):
 - ✓ Dokumentāla filma (šo informācijas pasniegšanas veidu kā noderīgu raksturoja 77% respondentu);
 - ✓ Ekspertu raksti, intervijas (kā noderīgus vērtēja 76%);
 - ✓ Video līdz 5 min (73%) un video garāki par 5 min (piemēram, tiešsaistes diskusijas no klātienes pasākuma, ekspertu intervijas, pieredzes stāsti u.c.) (71%);
 - ✓ Pasākumi ģimenei (t.sk. interaktīvi) (kā noderīgus vērtēja 68%).

4. Reklāmu “Cilvēks nevis diagnoze” atpazīstamība

- Kādu no “Cilvēks nevis diagnoze” reklāmām pēdējā gada laikā ir redzējis katrs otrais (49%) Latvijas iedzīvotājs un reklāmu atpazīstamība kopš iepriekšējā deinstitutionalizācijas pētījuma ir būtiski pieaugusi (+16% salīdzinājumā ar 2018.g.). Pētījuma rezultātu analīze respondentu grupās, kas izveidotas pēc dažādām sociāli demogrāfiskajām pazīmēm atklāj, ka salīdzinoši biežāk (vairāk nekā 60% gadījumu) reklāmas “Cilvēks nevis diagnoze” atpazīna respondenti vecumā līdz 34 gadiem, latvieši, kā arī tie iedzīvotāji, kuru ģimenēs ir kāda persona ar garīga vai psihiska rakstura saslimšanām. Dominējošā daļa (80%) respondentu, kuri atpazīna reklāmas “Cilvēks nevis diagnoze”, tās ir redzējuši vairākkārtīgi.
- Reklāmas “Cilvēks nevis diagnoze” visbiežāk redzētas:
 - ✓ Televīzijā (kādu no reklāmām redzējuši vairākums (59%) respondentu, kuri vispār atpazīna kampaņu “Cilvēks nevis diagnoze”);
 - ✓ Sociālajos tīklos (31%).
 - ✓ Radio (28%);
 - ✓ Interneta ziņu portālos (26%).

5. Priekšstati un atbalsts deinstitutionalizācijas mērķa grupu pilnvērtīgai iekļaušanai sabiedrībā, dzīvei ārpus aprūpes institūcijām

- Latvijas sabiedrībā dominē atbalsts dažādu deinstitutionalizācijas mērķa grupu pilnvērtīgai iekļaušanai sabiedrībā, dzīvei ārpus aprūpes institūcijām:
 - Bērnu ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs, pilnvērtīgu iekļaušanu sabiedrībā, dzīvei ārpus aprūpes institūcijām atbalsta gandrīz visi (95%; +4% salīdzinājumā ar 2018.g.) aptaujātie Latvijas iedzīvotāji;
 - Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu pilnvērtīgu iekļaušanu sabiedrībā, dzīvei ārpus aprūpes institūcijām arī atbalsta gandrīz visi (93%; +1% salīdzinājumā ar 2018.g.) aptaujas dalībnieki;
 - Cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem iekļaušanu sabiedrībā, dzīvei ārpus aprūpes institūcijām atbalsta vairāk nekā divas trešdaļas (70%; +5% salīdzinājumā ar 2018.g.) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju.

- Pētījuma dalībnieku vērtējumam tika piedāvāti dažādi izteikumi par psihiskām saslimšanām, garīgās attīstības traucējumiem. Būtiski ir uzsvērt, ka sabiedrībā pieaugusi informētība un izpratne šajos jautājumos, tā liecina 2022.g. rezultāti. Vairākums (>60%) respondentu kopumā piekrita šādiem apgalvojumiem:
 - ✓ Sabiedrībai vajadzētu būt daudz iecietīgākai pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem (piekrita 91% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju);
 - ✓ Cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem uzvedība nav prognozējama (kopumā piekrita 78%; +10% salīdzinājumā ar 2018.g.);
 - ✓ Labākā terapija cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ir būt daļai no sabiedrības/ dzīvot un strādāt tāpat kā citi cilvēki, kopā ar citiem cilvēkiem (piekrita 76%; +13% salīdzinājumā ar 2018.g.);
 - ✓ Cilvēki ar psihiskiem vai garīgās attīstības traucējumiem ir noziegumu upuri biežāk nekā citi cilvēki (piekrita 67%; +17% salīdzinājumā ar 2018.g.);
 - ✓ Svarīgi pasargāt sabiedrību no psihiski slimiem cilvēkiem (piekrita 62%; +3% salīdzinājumā ar 2018.g.);
 - ✓ Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem ir mazāk bīstami, nekā vairums cilvēku uzskata (piekrita 61%; +20% salīdzinājumā ar 2018.g.).
- Lielākā daļa aptaujāto Latvijas iedzīvotāju kopumā nepiekrita šādiem izteikumiem:
 - ✓ Tiklīdz cilvēkam tiek konstatētas psihisku vai garīgās attīstības traucējumu pazīmes, viņš ir jāārstē slimnīcā (piekrita 41% (-7% salīdzinājumā ar 2018.g.), bet nepiekrita 53% (+12% salīdzinājumā ar 2018.g.). Izteikumam biežāk piekrita gados vecākie (65+) respondenti, ar zemāku izglītības un ienākumu līmeni.
 - ✓ Cilvēki ar psihiskiem vai garīgās attīstības traucējumiem izdara noziegumus biežāk nekā citi cilvēki (piekrita 33% (+4% salīdzinājumā ar 2018.g.), bet nepiekrita 53% (+9% salīdzinājumā ar 2018.g.) respondentu);
 - ✓ Viens no galvenajiem psihisku traucējumu cēloņiem ir slinkums, pašdisciplīnas un gribasspēka trūkums (piekrita 22% (+5% salīdzinājumā ar 2018.g.), bet nepiekrita 75% (+4% salīdzinājumā ar 2018.g.) respondentu).

- Vairāk nekā divas trešdaļas aptaujāto Latvijas iedzīvotāju apgalvoja, ka viņiem neradītu problēmas dzīvot kopā vai uzturēt attiecības ar tuvu cilvēku, kuram būtu garīga rakstura traucējumi. Salīdzinājumā ar iepriekšējā pētījuma rezultātiem, šogad sabiedrības attieksmē vērojams būtisks progress:
 - ✓ *Es dzīvotu kopā ar cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem, ja tas būtu mans ģimenes loceklis* (piekrita 87% respondentu; +21% salīdzinājumā ar 2018.g.);
 - ✓ *Es turpinātu attiecības ar draugu, kuram radušās garīgās veselības problēmas* (piekrita 84%; +18% salīdzinājumā ar 2018.g.).
 - ✓ *Es dzīvotu vienā mājā ar cilvēku, kuram ir garīga rakstura traucējumi* (piekrita 77%; +24% salīdzinājumā ar 2018.g.);
 - ✓ *Es strādātu kopā ar cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem* (piekrita 69% respondentu; +27% salīdzinājumā ar 2018.g.).
 - ✓ Visiem izteikumiem par spēju dzīvot, uzturēt attiecības vai strādāt kopā ar cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem biežāk piekrita tieši tie respondenti, kuriem līdz šim ir bijusi kāda saskarsme ar personām ar garīga rakstura traucējumiem.
- Vairāk nekā divas trešdaļas (70%) pētījuma dalībnieku nebalsotu par politiku, ja būtu zināms, ka viņam ir depresija vai citas psihiskās veselības problēmas.
- Dominējošā daļa aptaujāto Latvijas iedzīvotāju nepiekrita apgalvojumam:
 - ✓ *Ja manā pašvaldībā izveidotu sociālo pakalpojumu iestādi (grupu dzīvokli, dienas aprūpes centru) cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, tas degradētu teritoriju* (nepiekrita 79% respondentu).
- Sabiedrības skatījumā cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem bieži nākas saskarties ar negatīvu attieksmi (bailes, nepatika, vēlme izvairīties) no citiem cilvēkiem savu veselības problēmu dēļ. Tā uzskata lielākā daļa (54%; +7% salīdzinājumā ar 2018.g.) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. 36% pētījuma dalībnieku skatījumā cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ar negatīvu attieksmi no citiem cilvēkiem nākas saskarties reizēm, savukārt 5% respondentu uzskata, ka attieksmes ziņā pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem sabiedrībā ir viss kārtībā un šiem cilvēkiem ar negatīvu attieksmi no citiem nākas saskarties tikai izņēmuma gadījumos. To pētījuma dalībnieku vidū, kuru ģimenēs ir kāda persona ar garīga rakstura traucējumiem, dominēja (69% gadījumu) viedoklis, ka cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ar negatīvu attieksmi no citiem cilvēkiem savu veselības problēmu dēļ nākas saskarties ļoti bieži.
- Vērtējot izmaiņas sabiedrības attieksmē pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem pēdējā gada laikā, līdzīgi kā iepriekšējā pētījumā, arī šogad visbiežāk (46% gadījumu; +2% salīdzinājumā ar 2018.g.) tika pārstāvēts uzskats, ka attieksme pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem sabiedrībā nav mainījusies. Viedoklis, ka negatīvā attieksme ir mazinājusies (minēja 28% respondentu; +3% salīdzinājumā ar 2018.g.) tika pārstāvēts biežāk nekā viedoklis, ka negatīvā attieksme ir pieaugusi (minēja 10% respondentu; +2% salīdzinājumā ar 2018.g.). Tas liecina, ka sabiedrības skatījumā attieksme pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem lēnām uzlabojas.

- Aptaujātie Latvijas iedzīvotāji visbiežāk (vairāk 40% gadījumu) atbalstīja šādus soļus un pasākumus, lai uzlabotu atbalstu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem:
 - ✓ Atbalsta sniegšanā tuviniekiem, kuriem ir ģimenes loceklis ar garīga rakstura traucējumiem (minēja 54% iedzīvotāju);
 - ✓ Sociālo pakalpojumu attīstībā cilvēka dzīvesvietā vai tuvumā, piemēram, dienas aprūpes centru izveidē, aprūpe mājās u.c. (52%);
 - ✓ Sociālo darbinieku un aprūpes speciālistu pieejamībā, kas specializējušies darbā ar personām ar garīga rakstura traucējumiem (48%);
 - ✓ Ārstniecības un ārstniecības atbalsta personu pieejamībā reģionos (45%);
 - ✓ Cilvēka individuālajām vajadzībām īpaši pielāgotu pakalpojumu sniegšanā cilvēka dzīvesvietā vai tās tuvumā (44%);
 - ✓ Ambulatorajā veselības aprūpē (pakalpojumi poliklīnikās, veselības centros un uzņemšanas nodaļās u.c.) (atbalsta 42% respondentu).
- Trīs ceturtdaļas (75%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju piekrita, ka sabiedrības attieksme pret cilvēkiem, kas adoptē bērnus no bērnu aprūpes iestādēm vai kļūst par audžuģimeni, ir pozitīva un atsaucīga. Noraidošu attieksmi pārstāvēja 17% aptaujāto.
- Rezervēti tika vērtēti informācijas pieejamība un sniegtais valsts atbalsts ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem:
 - ✓ Cilvēkiem, kas vēlas adoptēt bērnus vai kļūt par audžuģimeni, informācija par adopcijas procesu vai audžuģimeni ir pietiekoša un viegli pieejama (izteikumam piekrita 34%, nepiekrita 30%, pārējie respondenti atturējās sniegt konkrētu atbildi);
 - ✓ Cilvēkiem, kas adoptē bērnus no bērnu aprūpes iestādēm vai kļūst par audžuģimeni, ir pietiekams valsts atbalsts (piekrita 27%, nepiekrita 46% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju).
- Vairākums (57%) aptaujas dalībnieku nepiekrita tam, ka bērni, kas atrodas ārpusģimenes aprūpē, lielākoties ir ar garīga rakstura traucējumiem.
- Lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju, kuri valsts atbalstu un informācijas pieejamību adoptētajiem un audžuģimenēm vērtēja kā nepietiekamu, kā iespējamus atbalsta soļus un pasākumus situācijas uzlabošanai nosauca:
 - ✓ Finansiālā ikmēneša atbalsts (minēja 78% respondentu, kuri valsts atbalstu un informācijas pieejamību adoptētajiem un audžuģimenēm vērtēja kā nepietiekamu);
 - ✓ Atbalsts medicīniskām manipulācijām un speciālistu apmeklējumiem (57%);
 - ✓ Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centros pieejamo speciālistu daudzveidība (54%);
 - ✓ Juridiskā palīdzība (uzturlīdzekļu, bērna mantas vai citu jautājumu risināšanā) (51%).

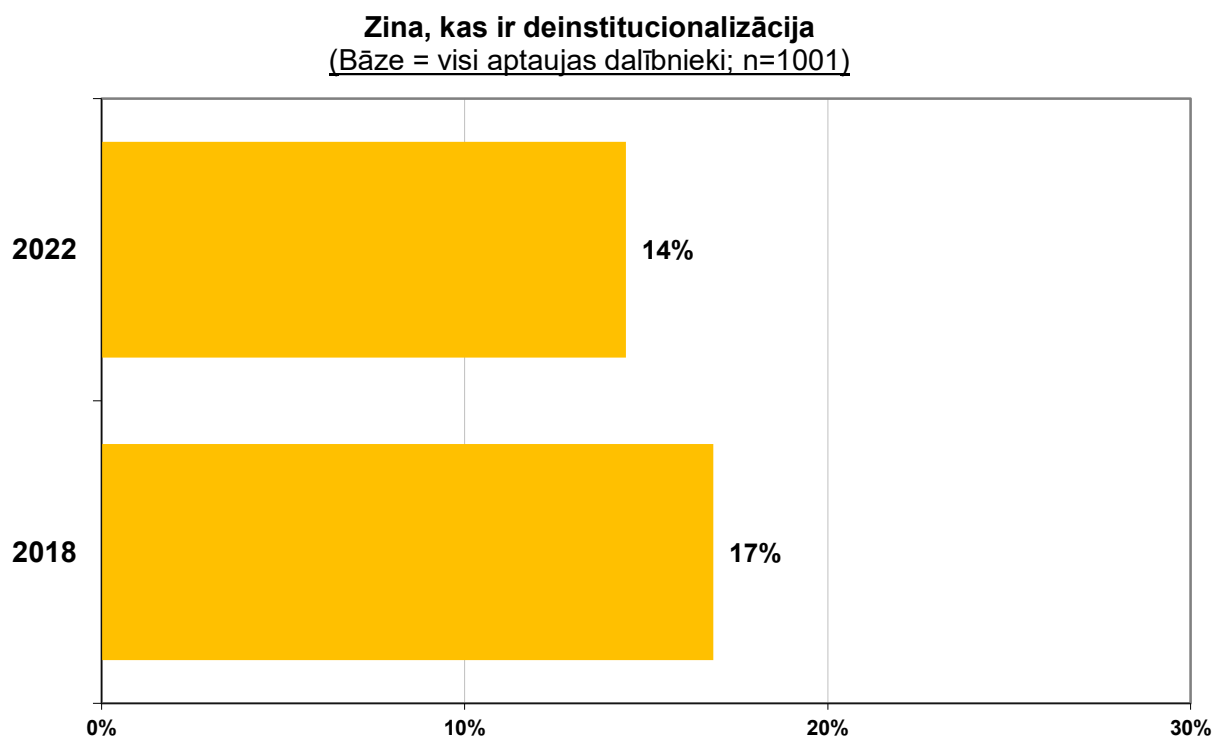
III. Aptaujas rezultāti

1. Deinstitutionalizācijas procesi – izpratne, atpazīstamība, saskarsme

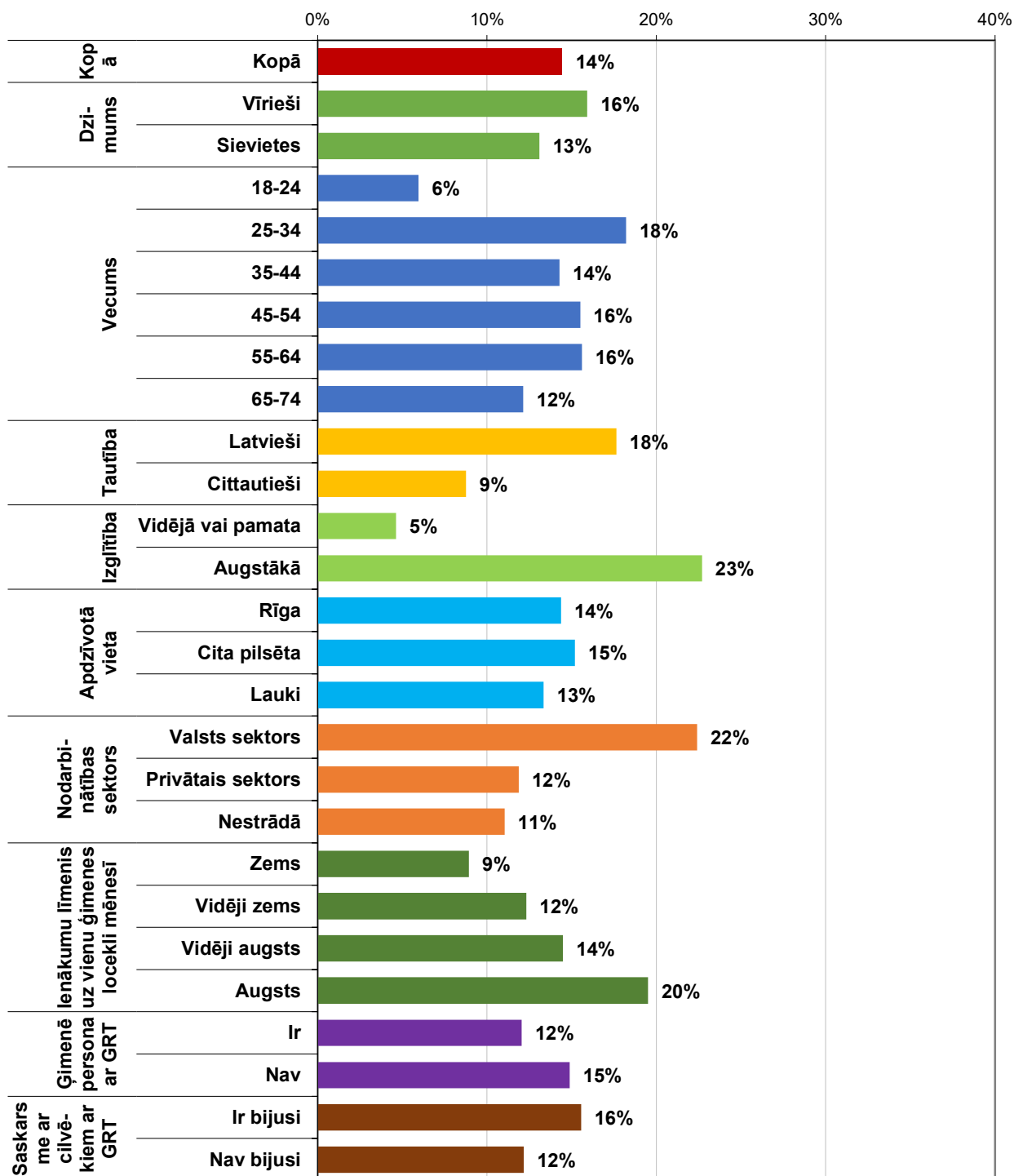
1.1. Deinstitutionalizācijas jēdziena izpratne

Aptaujas jautājums:

- “Vai Jūs zināt, kas ir deinstitutionalizācija?”

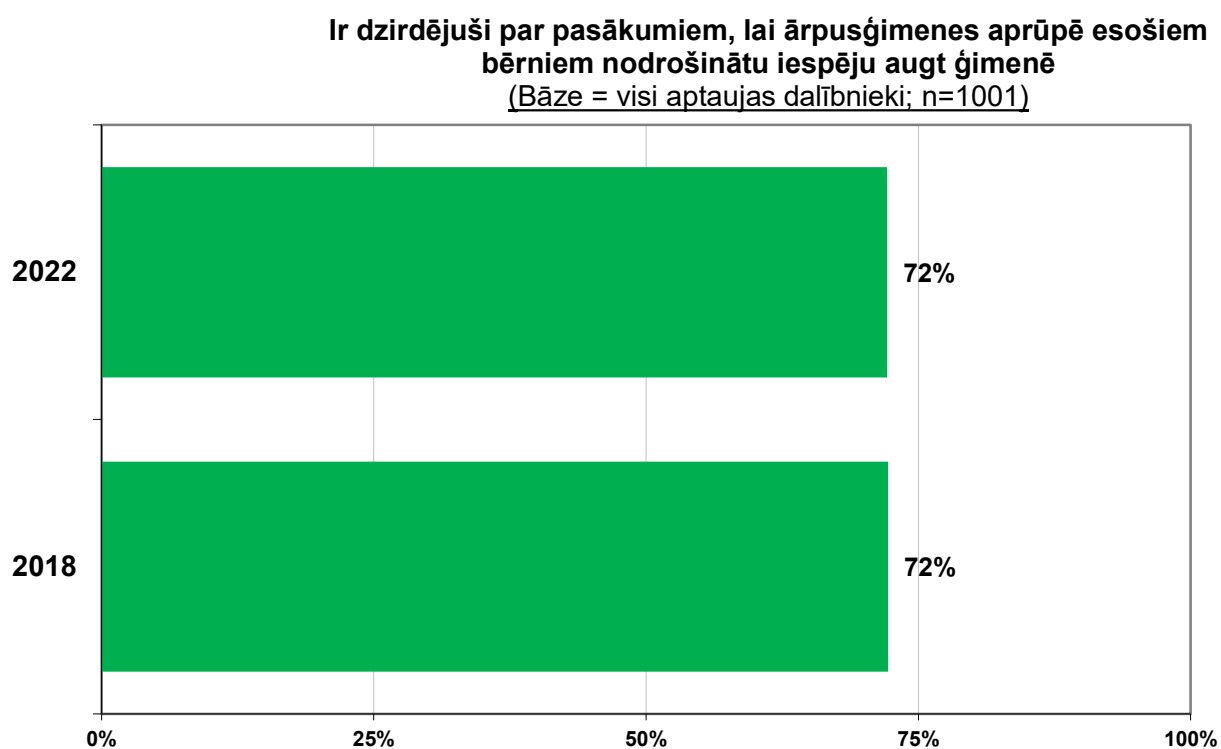
Zina, kas ir deinstitucionalizācija
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

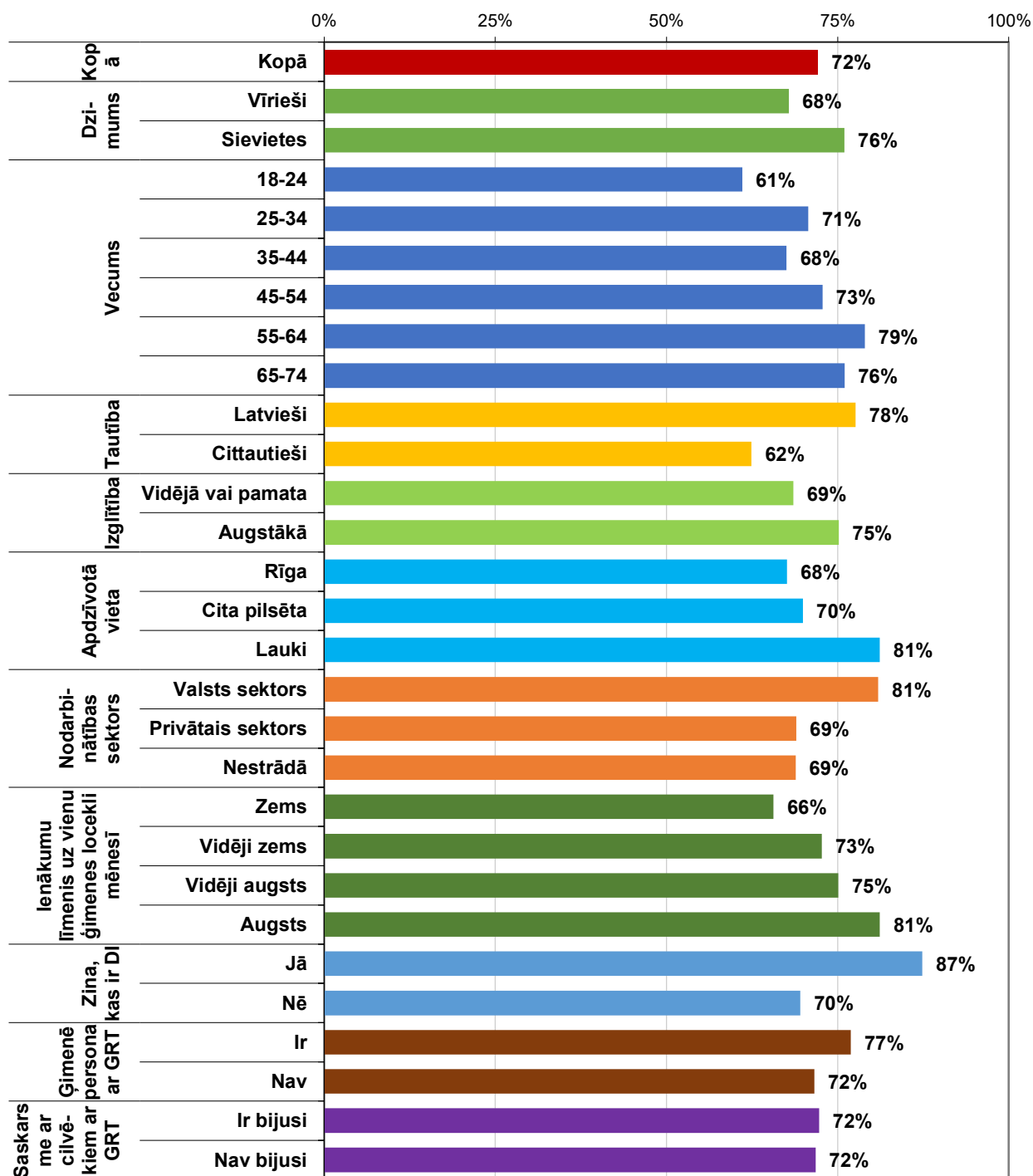
1.2. Deinstitutionalizācijas pasākumu atpazīstamība

Aptaujas jautājums:

- “Vai esat dzirdējis par pasākumiem, lai ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem nodrošinātu iespēju augt ģimenē?”

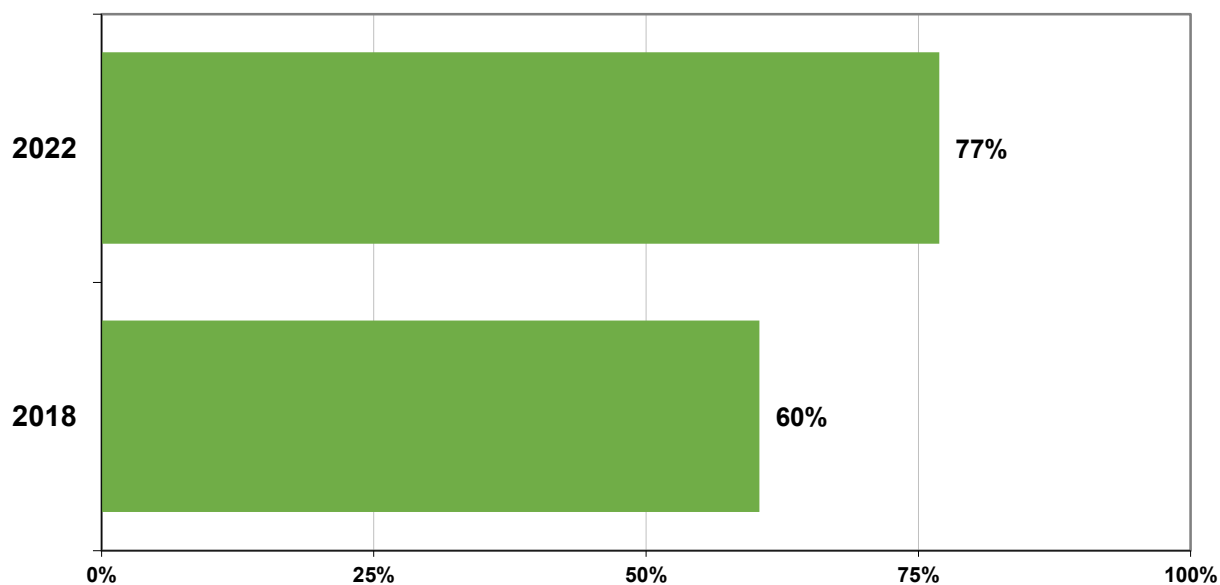
Ir dzirdējuši par pasākumiem, lai ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem nodrošinātu iespēju augt ģimenē
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=1001)

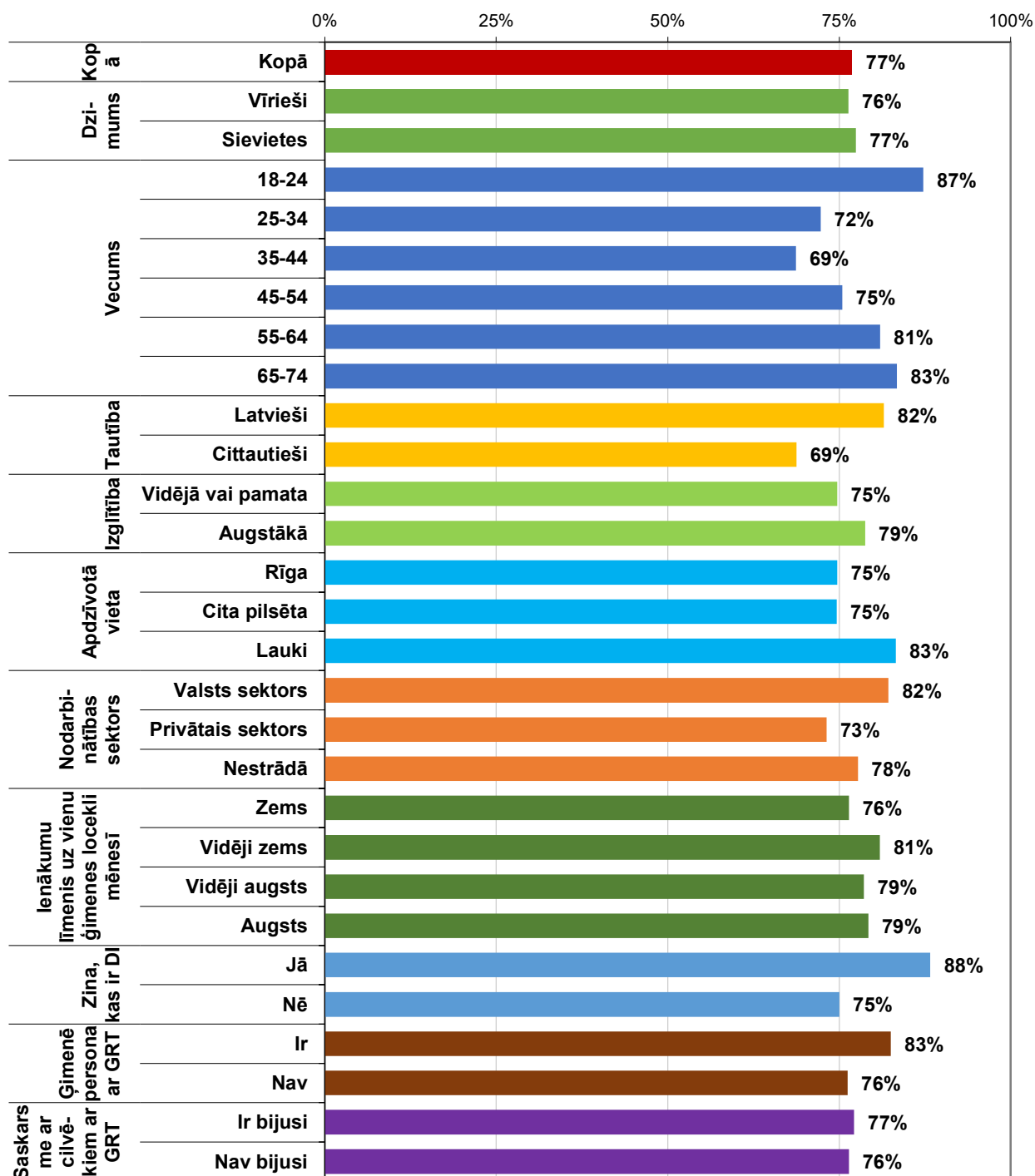
Aptaujas jautājums:

- “Vai esat dzirdējis par pasākumiem, lai sniegtu atbalstu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs?”

Ir dzirdējuši par pasākumiem, lai sniegtu atbalstu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=1001)

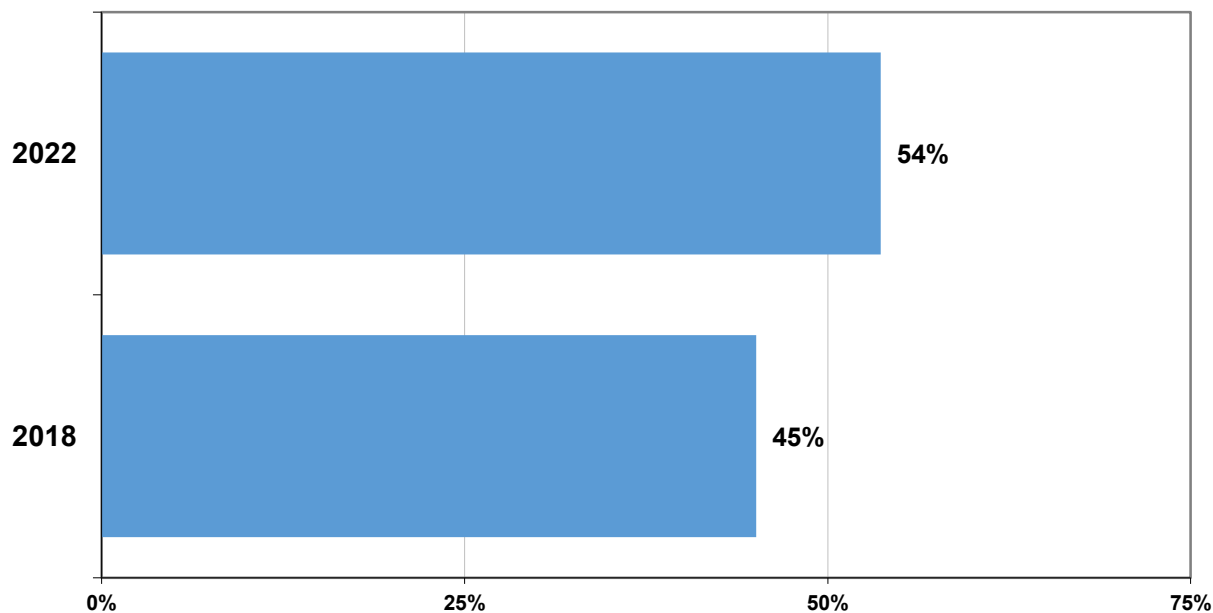
Ir dzirdējuši par pasākumiem, lai sniegtu atbalstu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

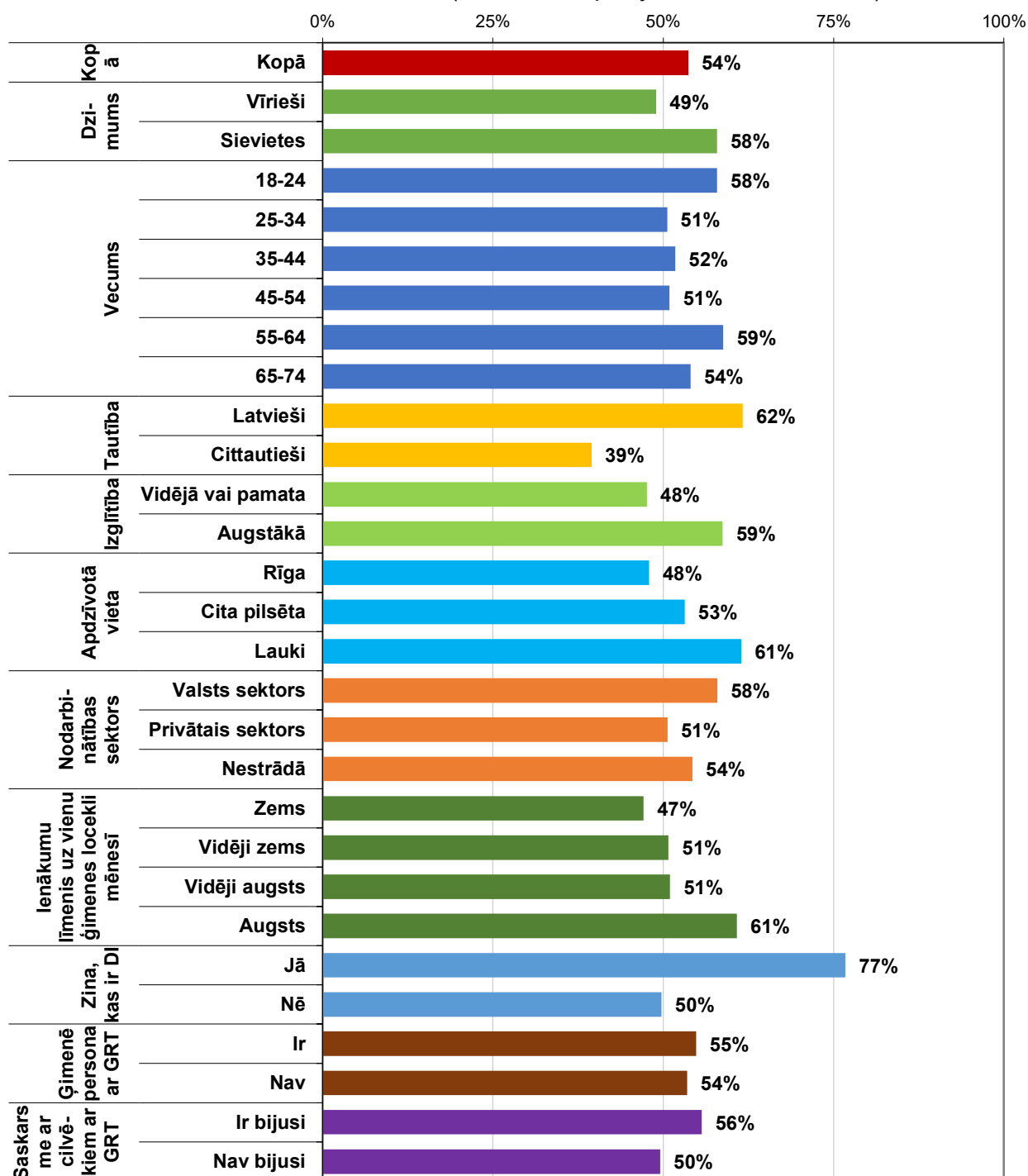
Aptaujas jautājums:

- “Vai esat dzirdējis par pasākumiem, lai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem varētu dzīvot patstāvīgi ārpus aprūpes institūcijas?”

Ir dzirdējuši par pasākumiem, lai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem varētu dzīvot patstāvīgi ārpus aprūpes institūcijas
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=1001)

Ir dzirdējuši par pasākumiem, lai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem varētu dzīvot patstāvīgi ārpus aprūpes institūcijas
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=1001)

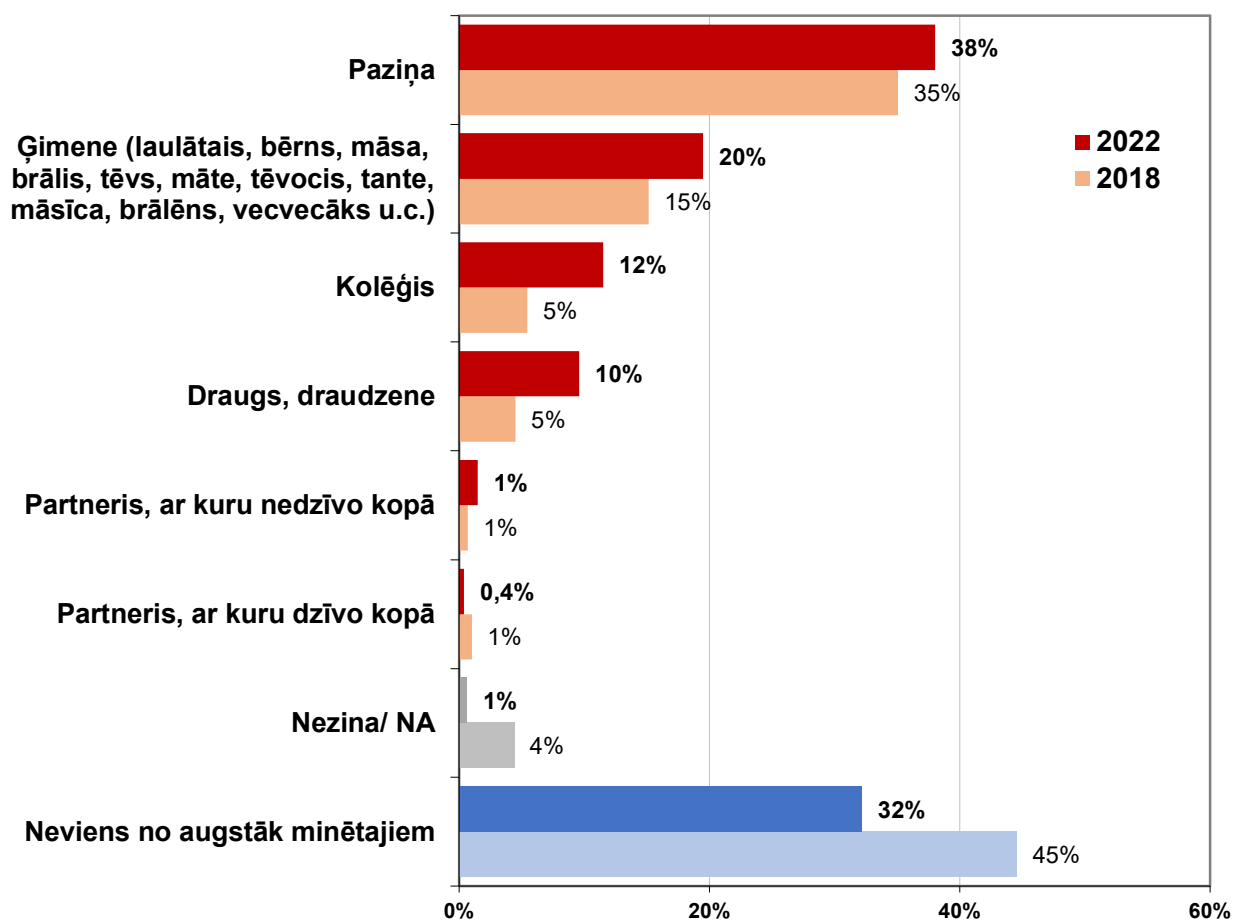

1.3. Saksarsme ar cilvēkiem no deinstitutionalizācijas mērķa grupām

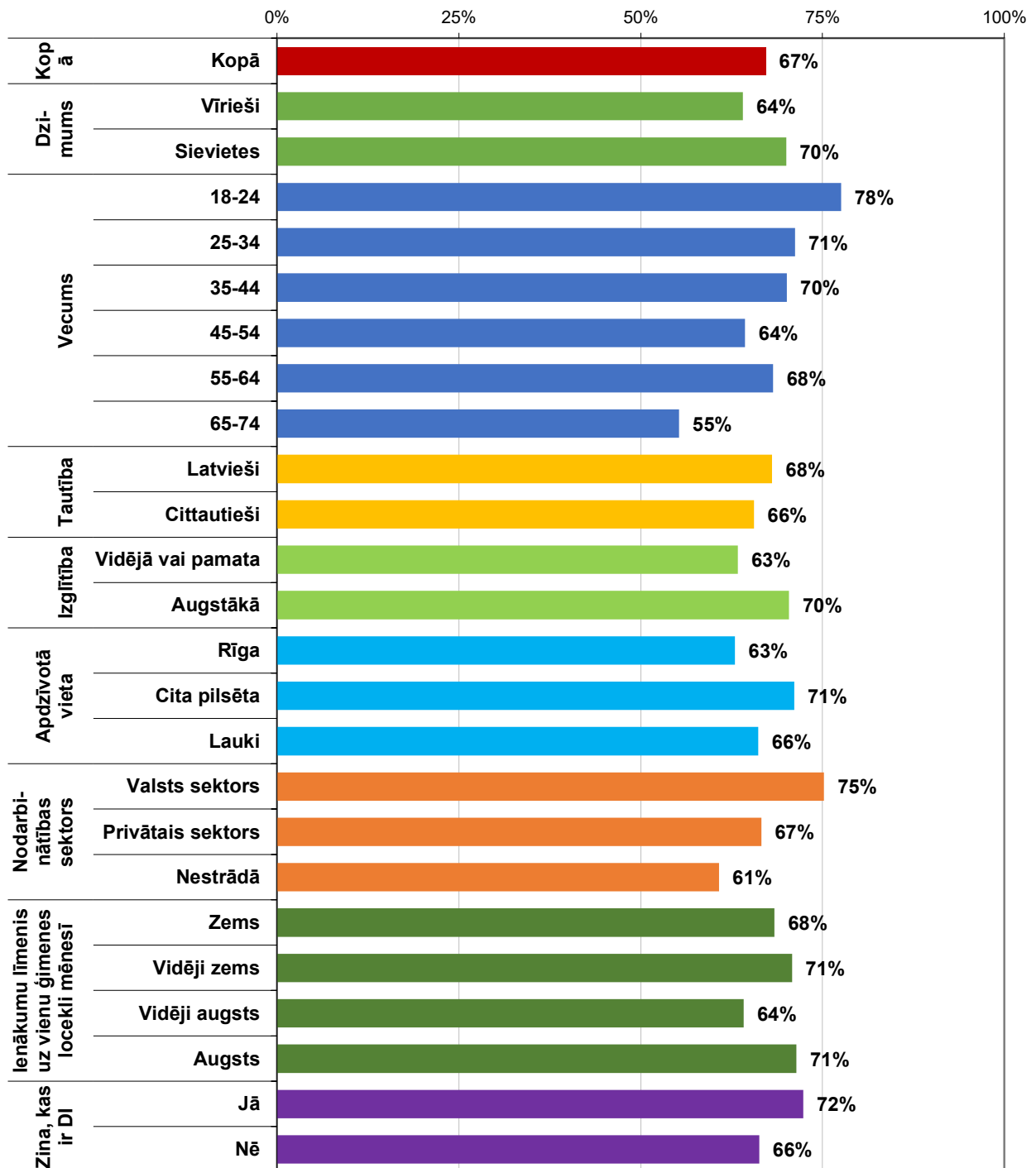
Aptaujas jautājums:

- "Vai Jums ir bijusi saksarsme ar cilvēkiem, kam ir vai ir bijuši garīgās attīstības vai psihiski traucējumi?"

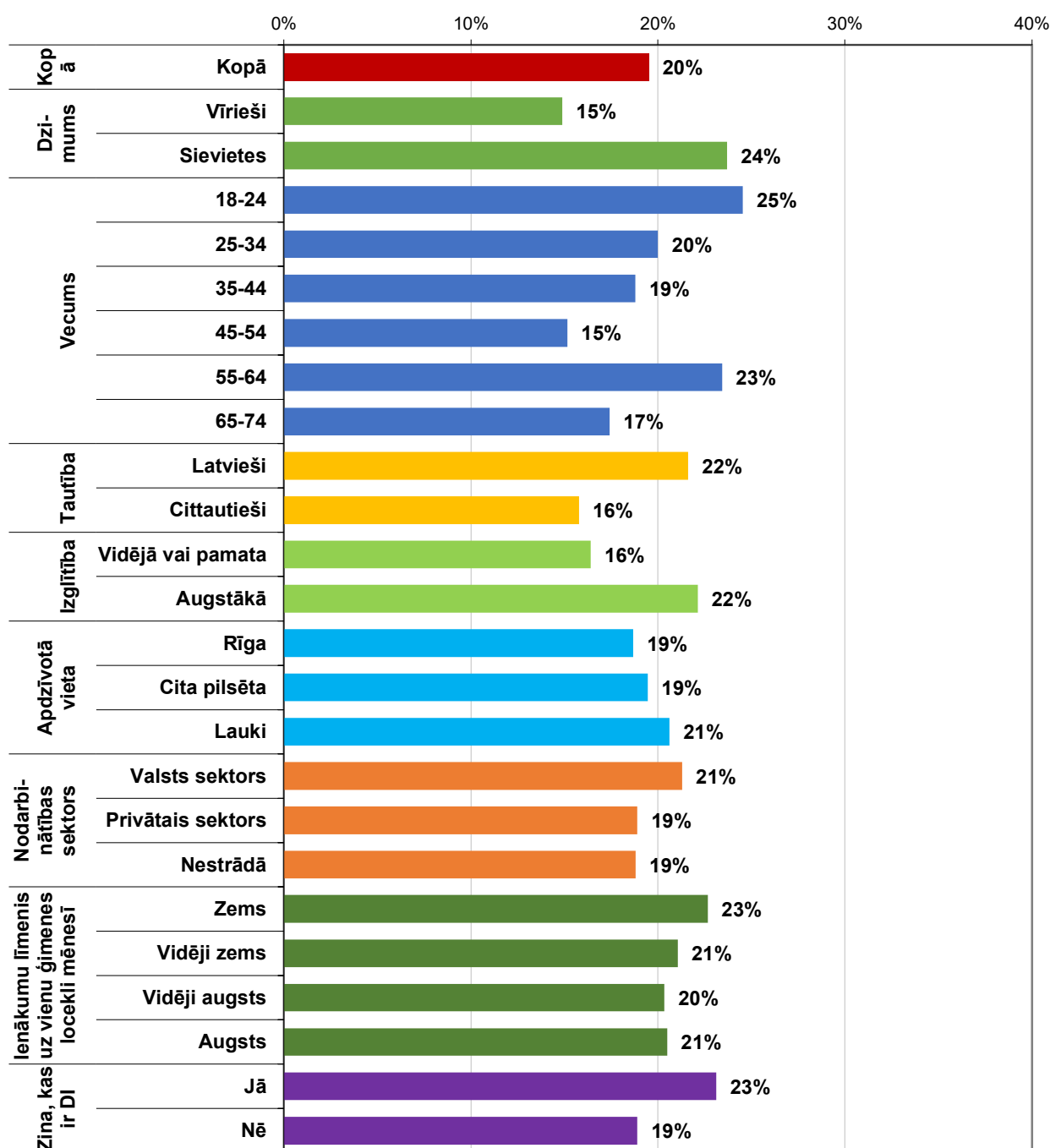
Vai Jums ir bijusi saksarsme ar cilvēkiem, kam ir vai ir bijuši garīgās attīstības vai psihiski traucējumi?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

**Ir bijusi saskarsme ar cilvēkiem,
kam ir vai ir bijuši garīgās attīstības vai psihiski traucējumi**
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

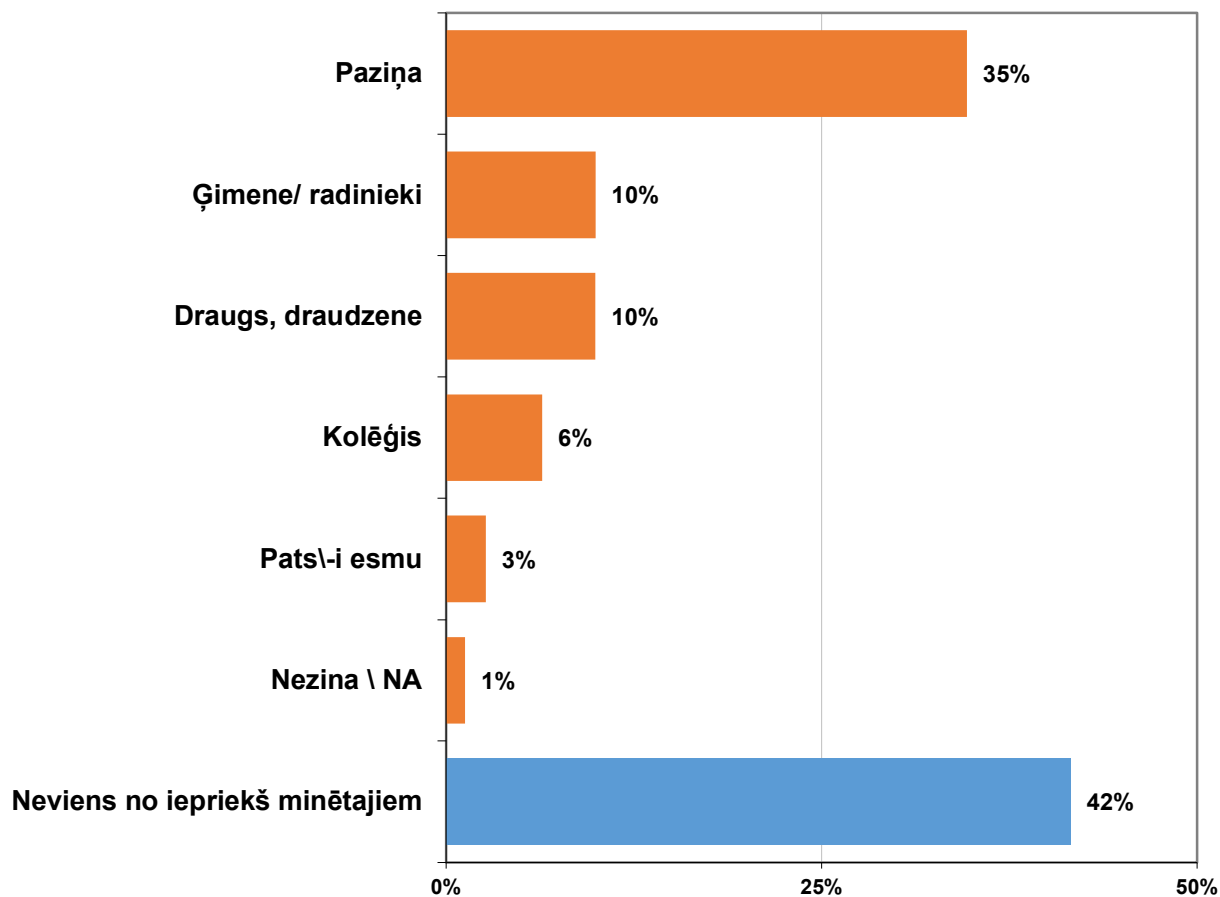
Ir bijusi saskarsme ar cilvēkiem, kam ir vai ir bijuši garīgās attīstības vai psihiski traucējumi
Ģimenē (laulātais, bērns, māsa, brālis, tēvs, māte, tēvocis, tante, māsiņa, brālēns, vecvecāks u.c.)
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

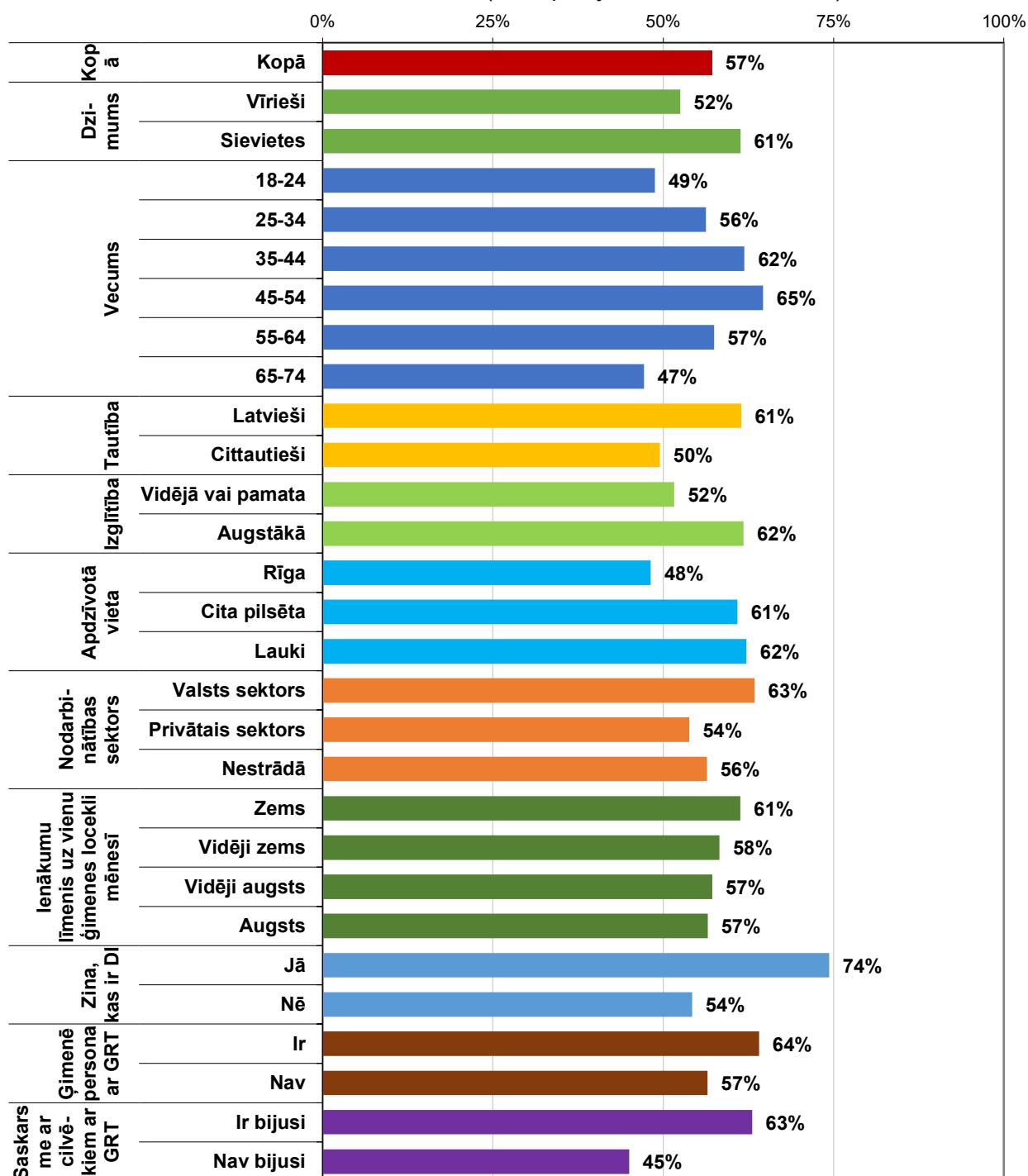
Aptaujas jautājums:

- “Vai Jūs esat personīgi pazīstams ar cilvēkiem / ģimeni, kura ir adoptējusi bērnu, kļuvusi par audžuģimeni, paņēmusi aizbildnībā bērnu?”

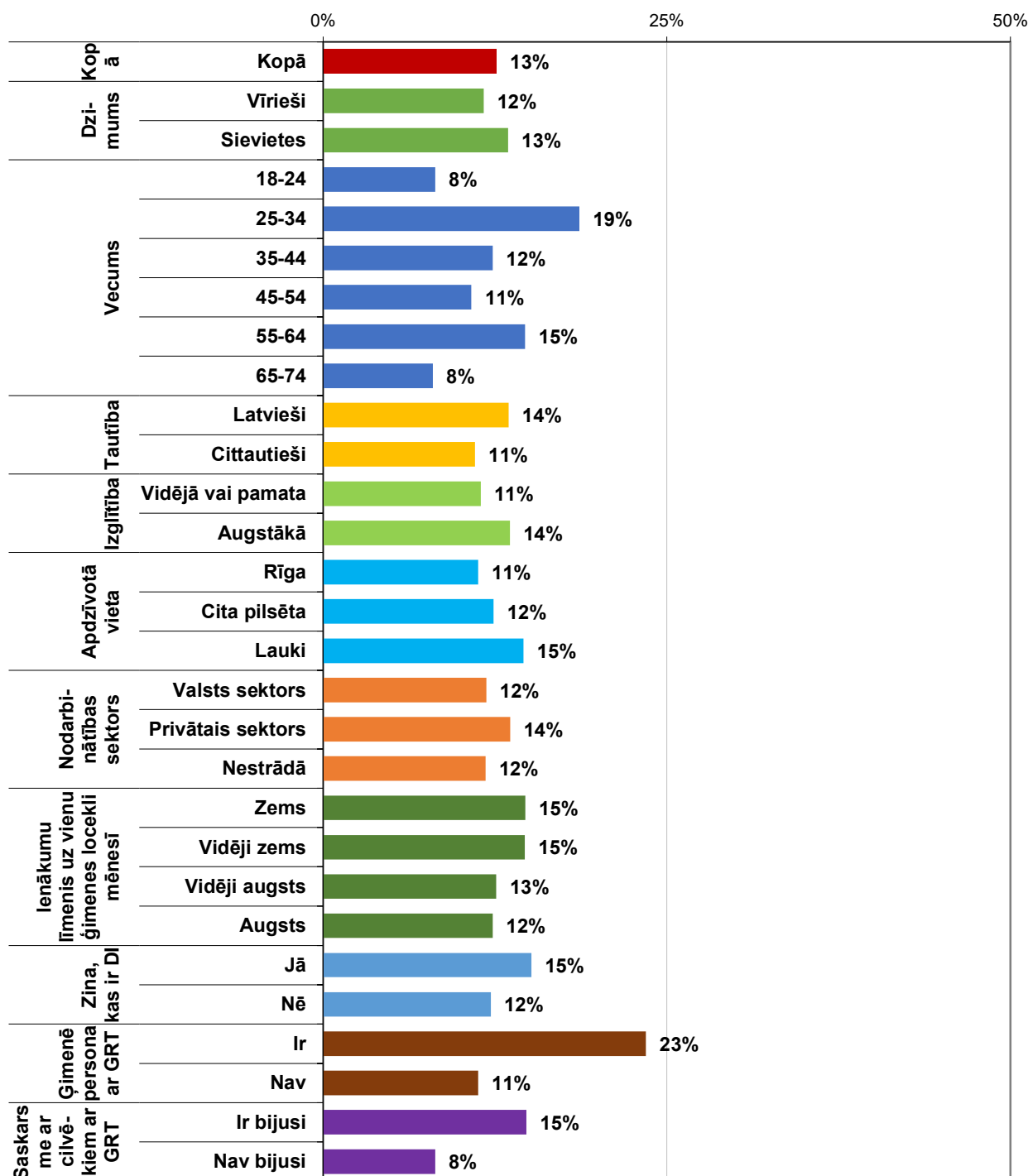
Vai Jūs esat personīgi pazīstams ar cilvēkiem / ģimeni, kura ir adoptējusi bērnu, kļuvusi par audžuģimeni, paņēmusi aizbildnībā bērnu?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Pazīst kādu cilvēku/ ģimeni, kura ir adoptējusi bērnu, kļuvusi par
audžuģimeni, paņēmusi aizbildnībā bērnu
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

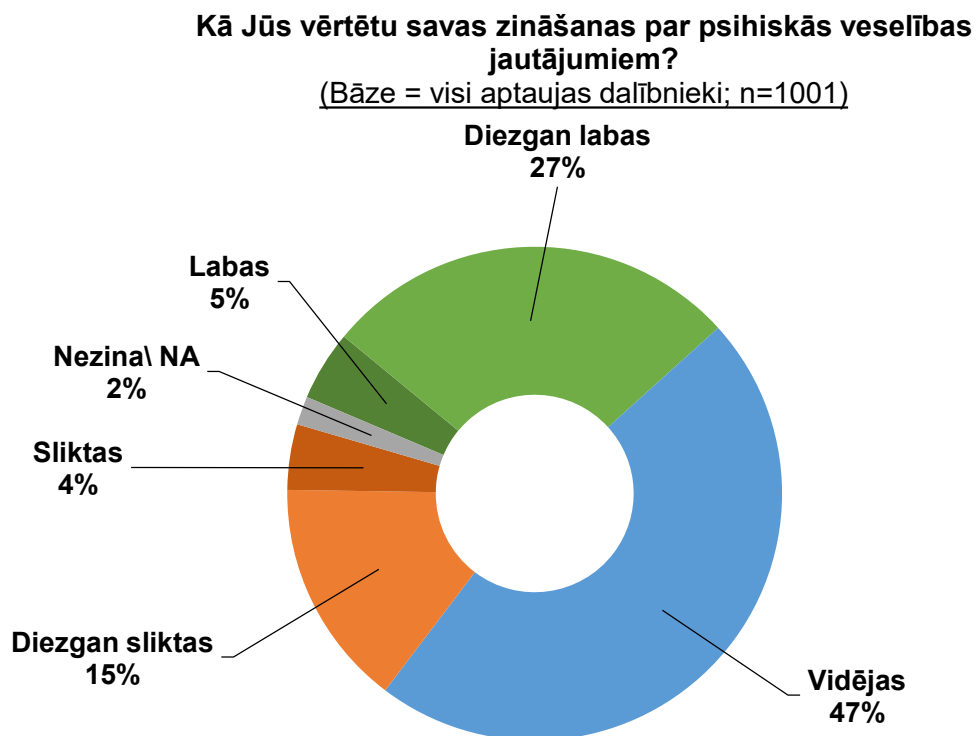
**Pats, ģimene vai radnieki ir adoptējusi bērnu, kļuvusi par audžuģimeni
vai paņēmusi aizbildnībā bērnu**
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

2. Priekšstati un zināšanas par psihisko veselību un atbalsta iespējām problēmu gadījumos

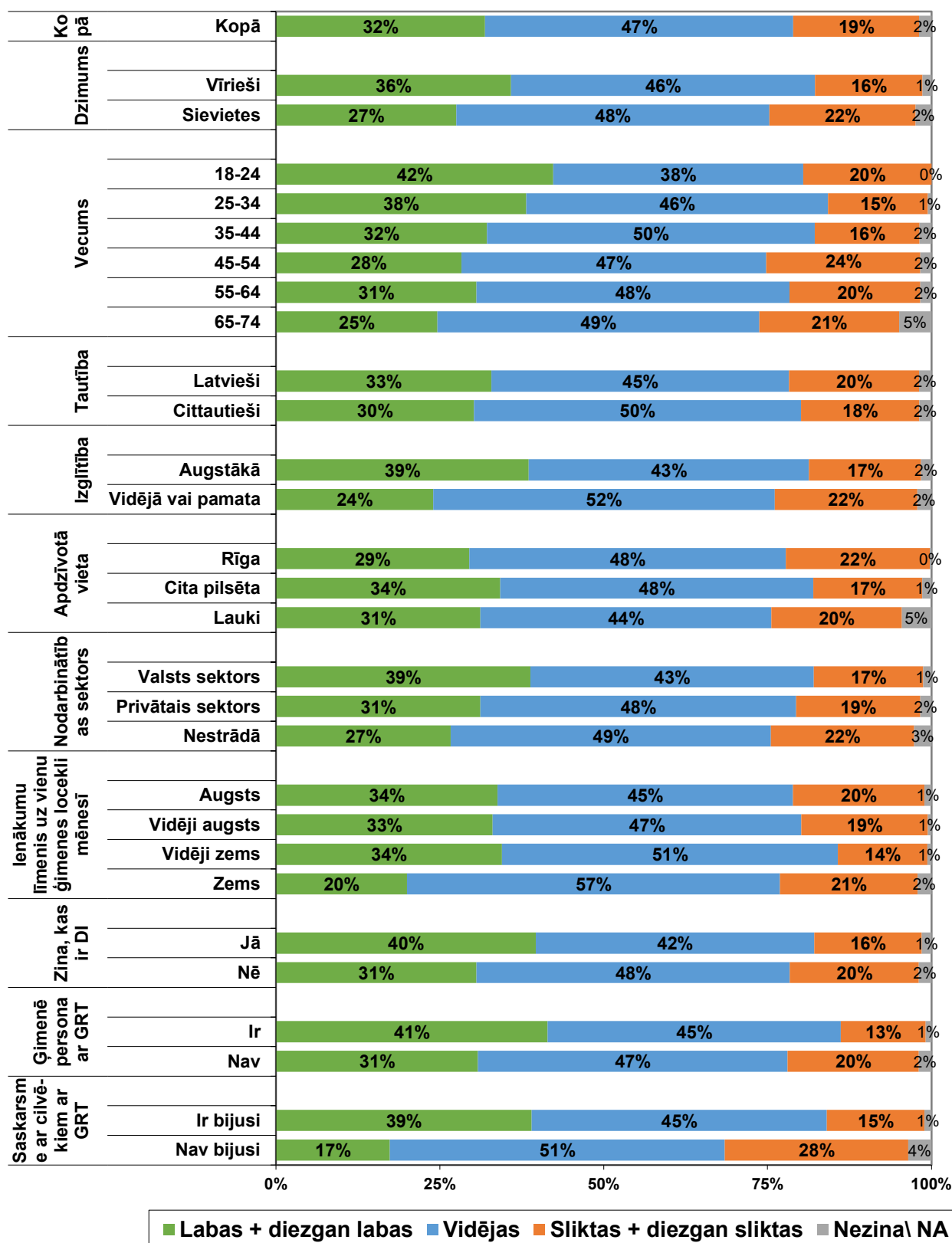
Aptaujas jautājums:

- “Kā Jūs vērtētu savas zināšanas par psihiskās veselības jautājumiem?”

Kā Jūs vērtētu savas zināšanas par psihiskās veselības jautājumiem?

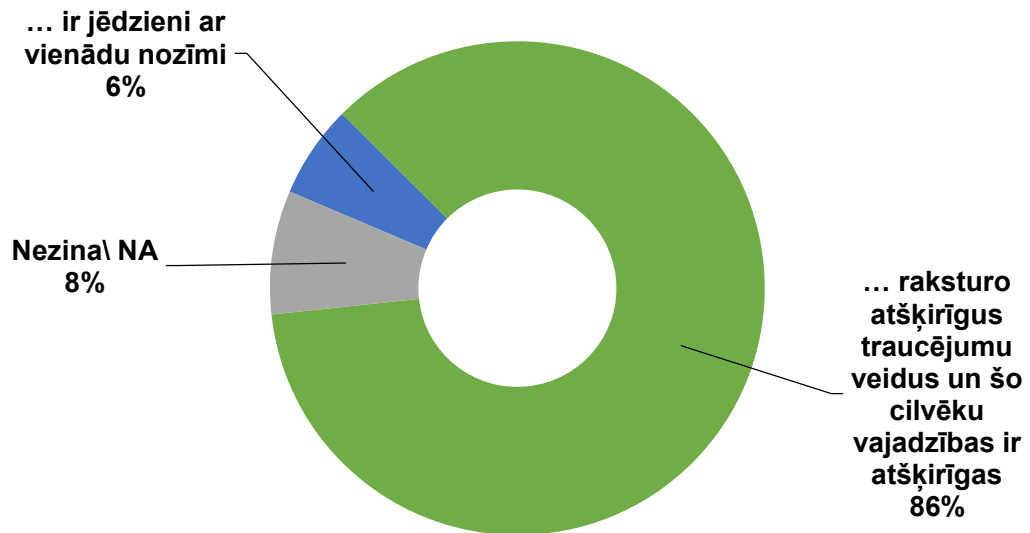
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Aptaujas jautājums:

- “Kā Jūs saprotat jēdzienus “garīgās attīstības traucējumi” un “psihiskas slimības”? Vai, Jūsaprāt, tie ... ?”

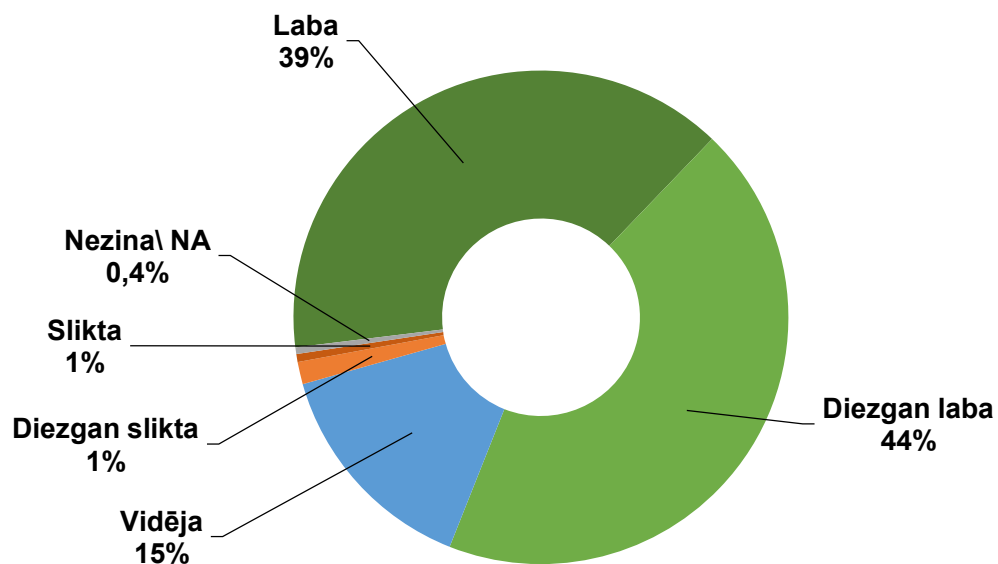
Kā Jūs saprotat jēdzienus “garīgās attīstības traucējumi” un “psihiskas slimības”? Vai, Jūsaprāt, tie ... ?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=1001)

Aptaujas jautājums:

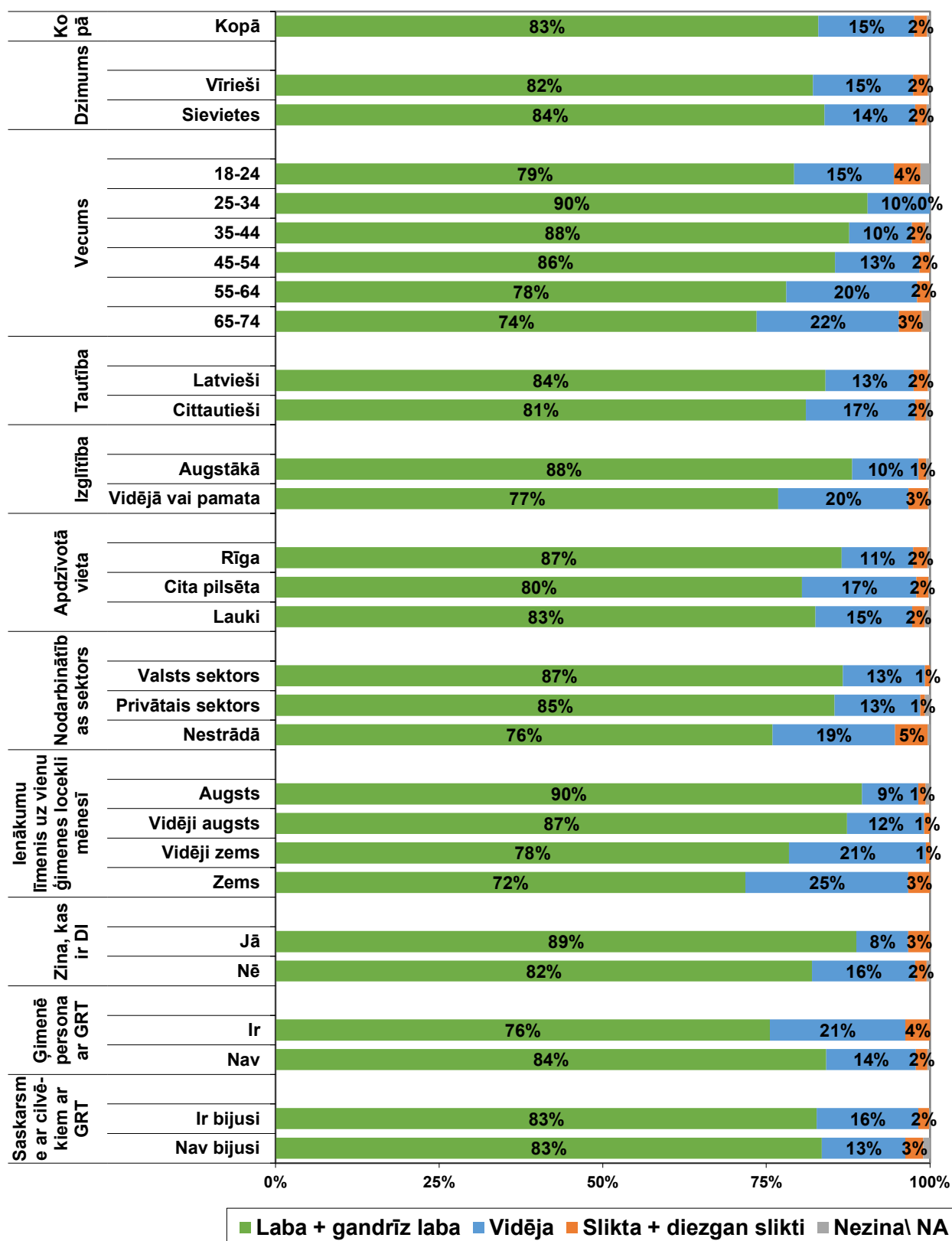
- "Kā Jūs vispārīgi novērtētu savu psihisko veselību?"

Kā Jūs vispārīgi novērtētu savu psihisko veselību?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=1001)

Kā Jūs vispārīgi novērtētu savu psihisko veselību?

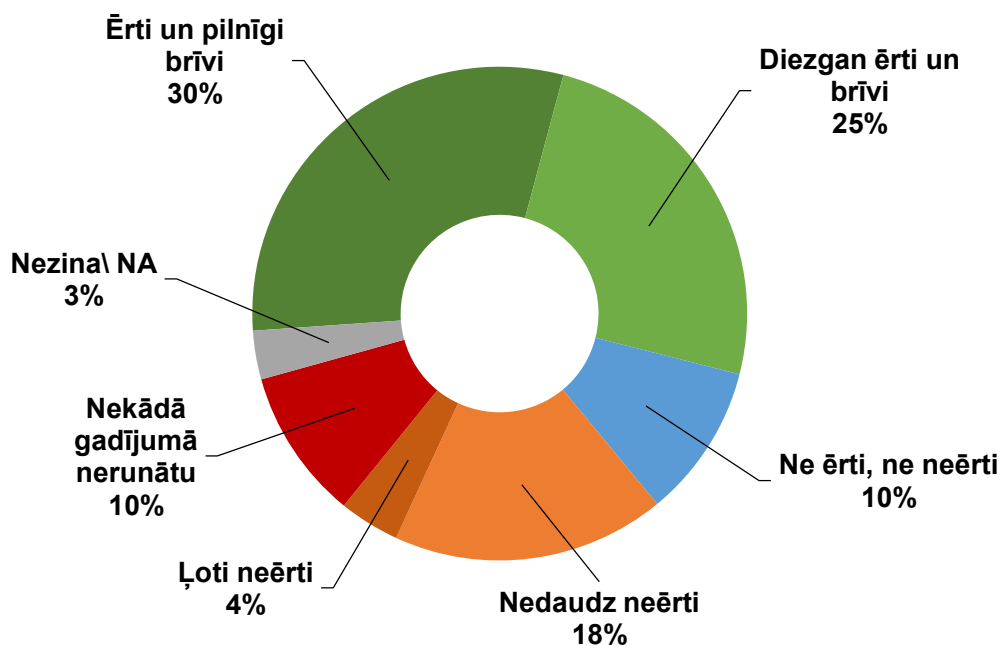
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

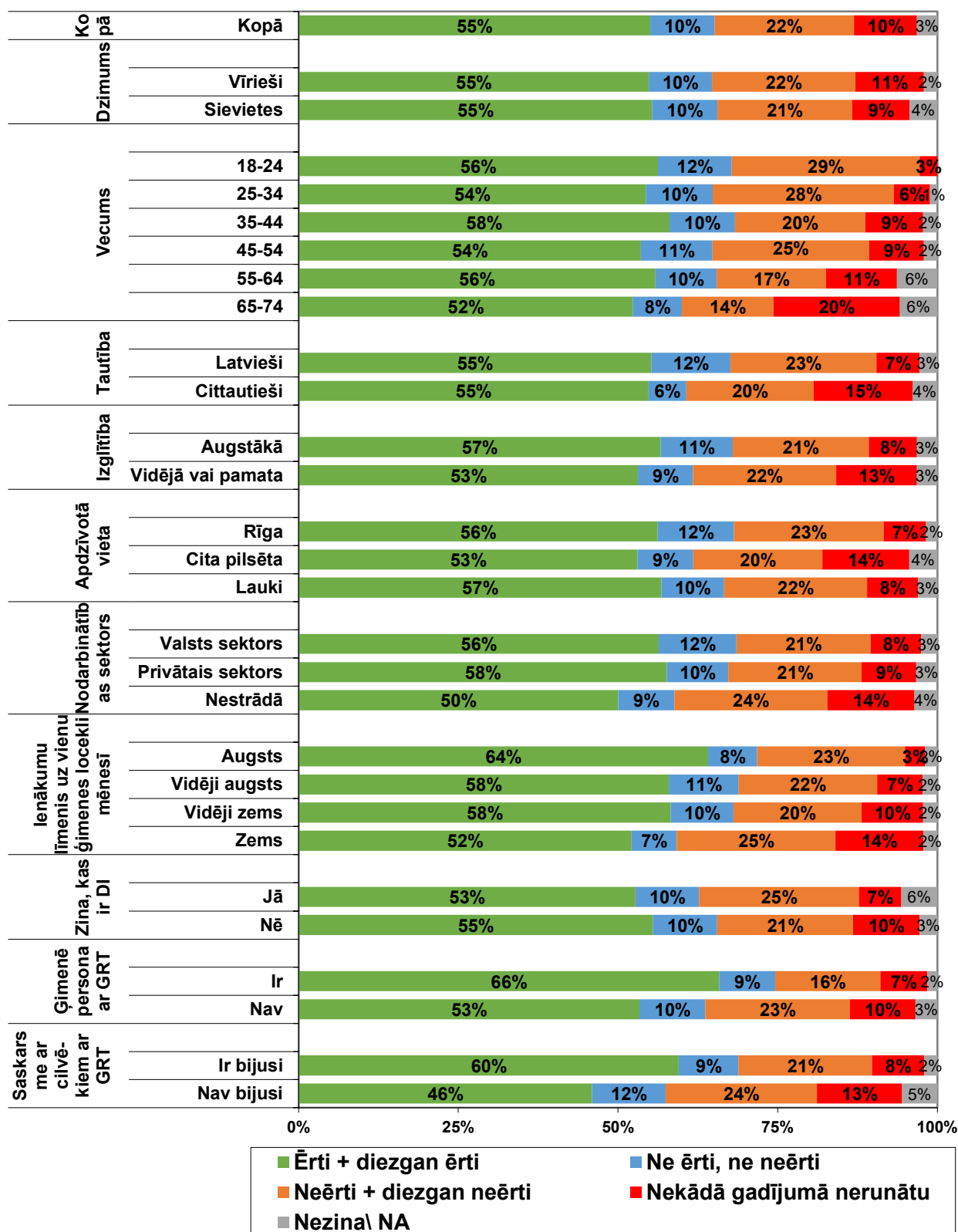
Aptaujas jautājums:

- “Sakiet, lūdzu, vai Jūs justos ērti un brīvi, runājot ar savu ģimeni vai draugiem par savu psihisko veselību? Jūs justos ...?”

Sakiet, lūdzu, vai Jūs justos ērti un brīvi, runājot ar savu ģimeni vai draugiem par savu psihisko veselību? Jūs justos ... ?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=1001)

Sakiet, lūdzu, vai Jūs justos ērti un brīvi, runājot ar savu ģimeni vai draugiem par savu psihisko veselību? Jūs justos ... ?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

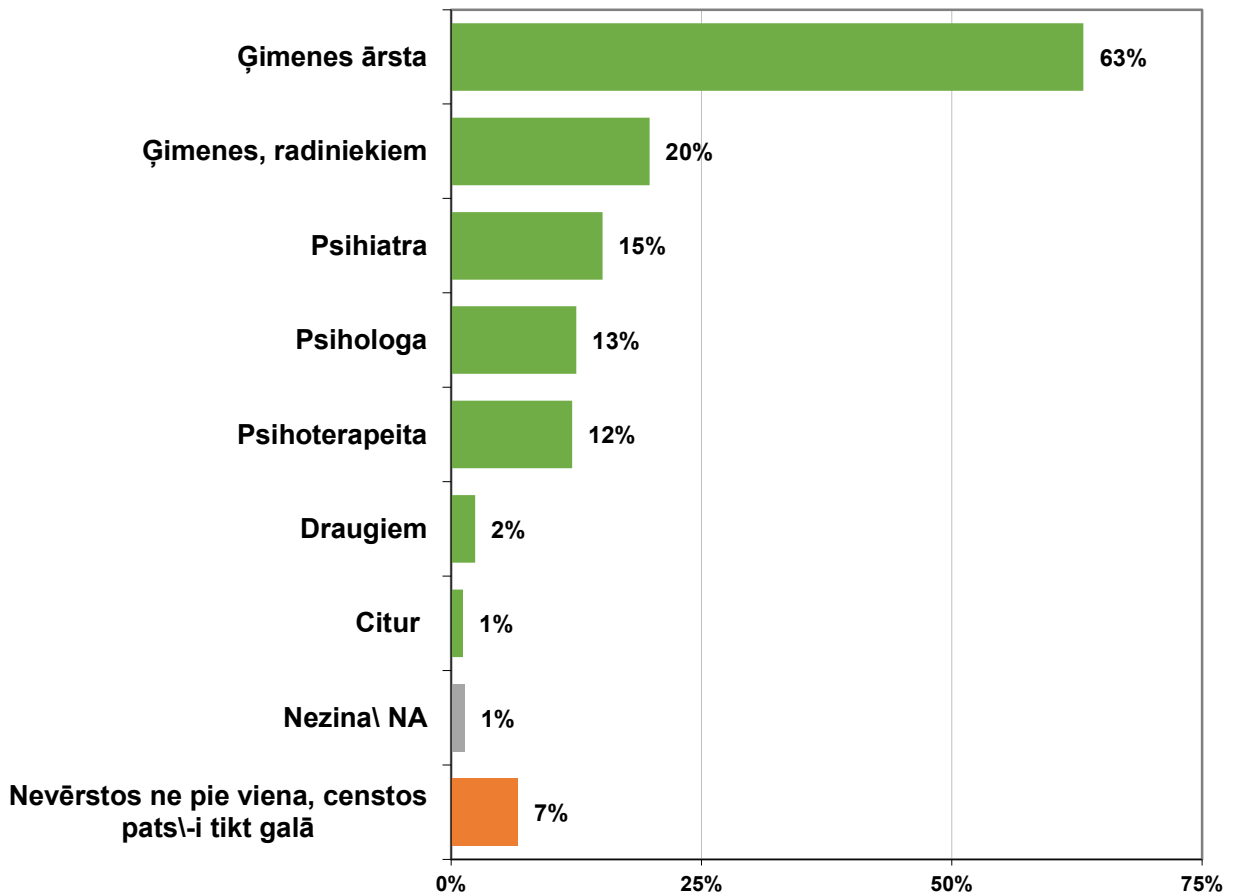

Aptaujas jautājums:

- “Ja Jums būtu problēmas ar psihisko veselību, piemēram, depresija, ilgstošs bezmiegs, trauksme, atmiņas traucējumi, halucinācijas, pie kā Jūs vērstos?”

Ja Jums būtu problēmas ar psihisko veselību, piemēram, depresija, ilgstošs bezmiegs, trauksme, atmiņas traucējumi, halucinācijas, pie kā Jūs vērstos?

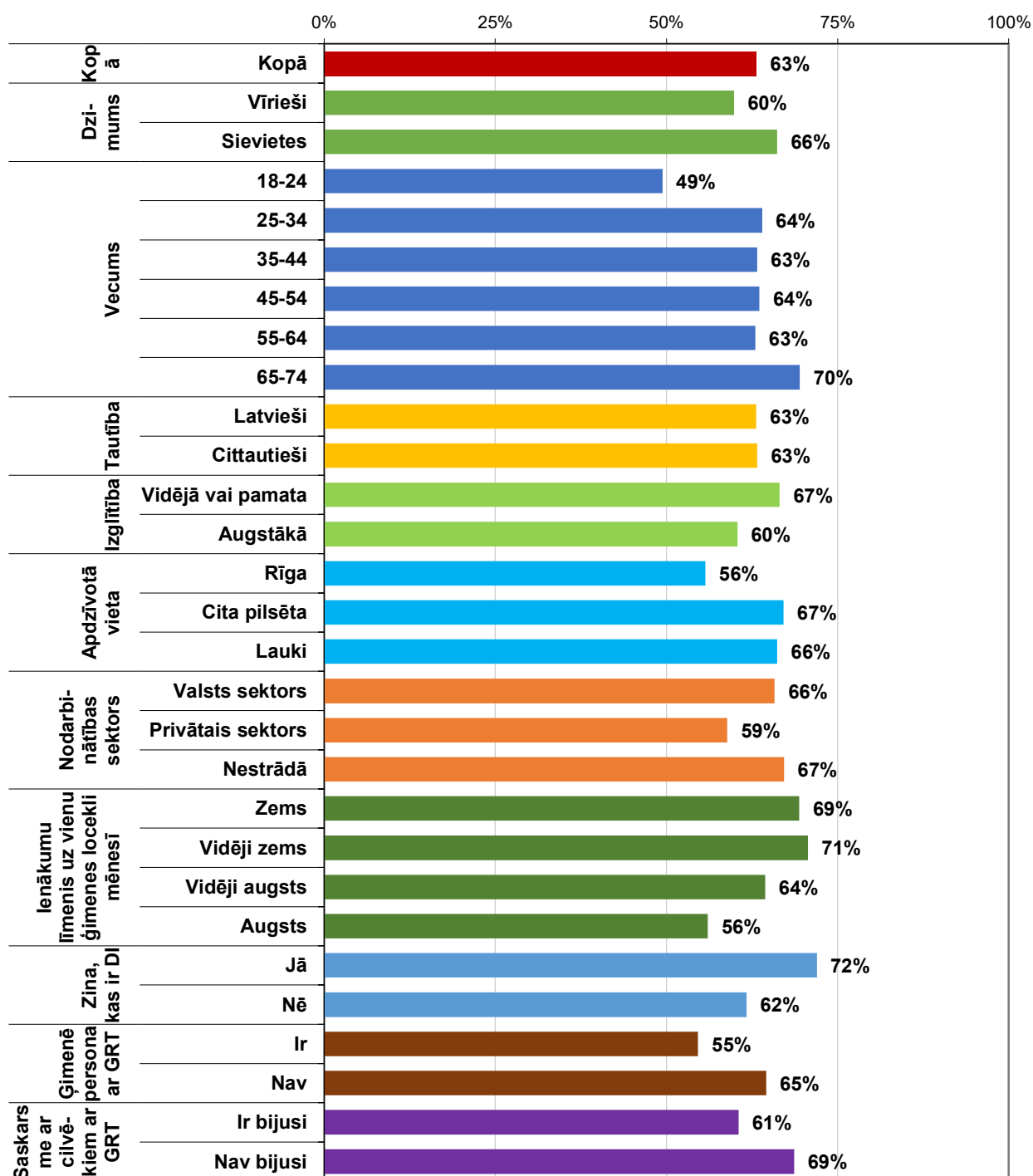
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Kā “citur” (grafikā) tika minēts :

- Ārsta-speciālista;
- Neirologa;
- Dziednieka;
- Farmaceita aptiekā.

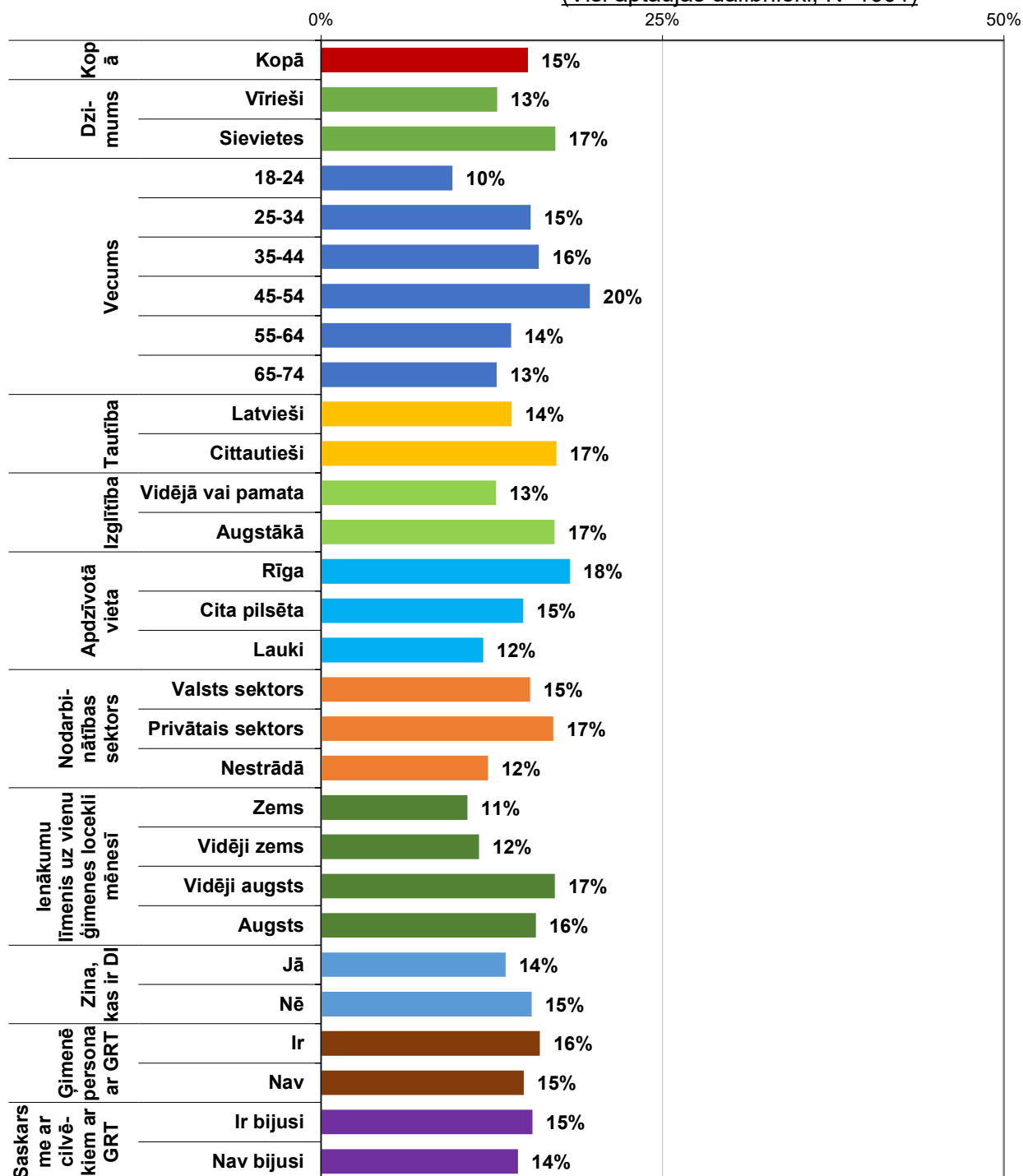
Problēmu gadījumā ar psihisko veselību vērstos pie:
Ģimenes ārsta
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Problēmu gadījumā ar psihisko veselību vērstos pie:

Psihiatra

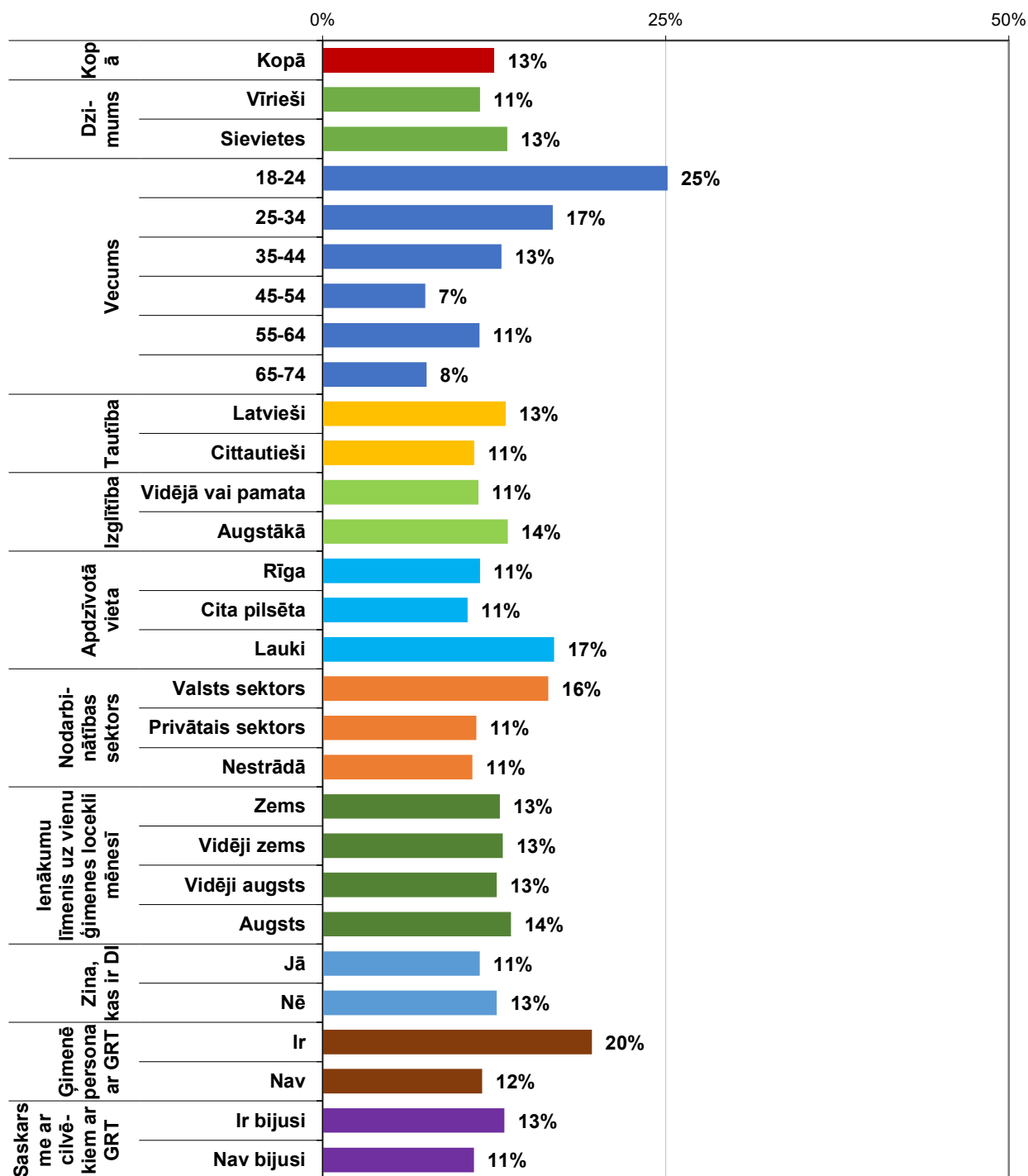
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Problēmu gadījumā ar psihisko veselību vērstos pie:

Psihologa

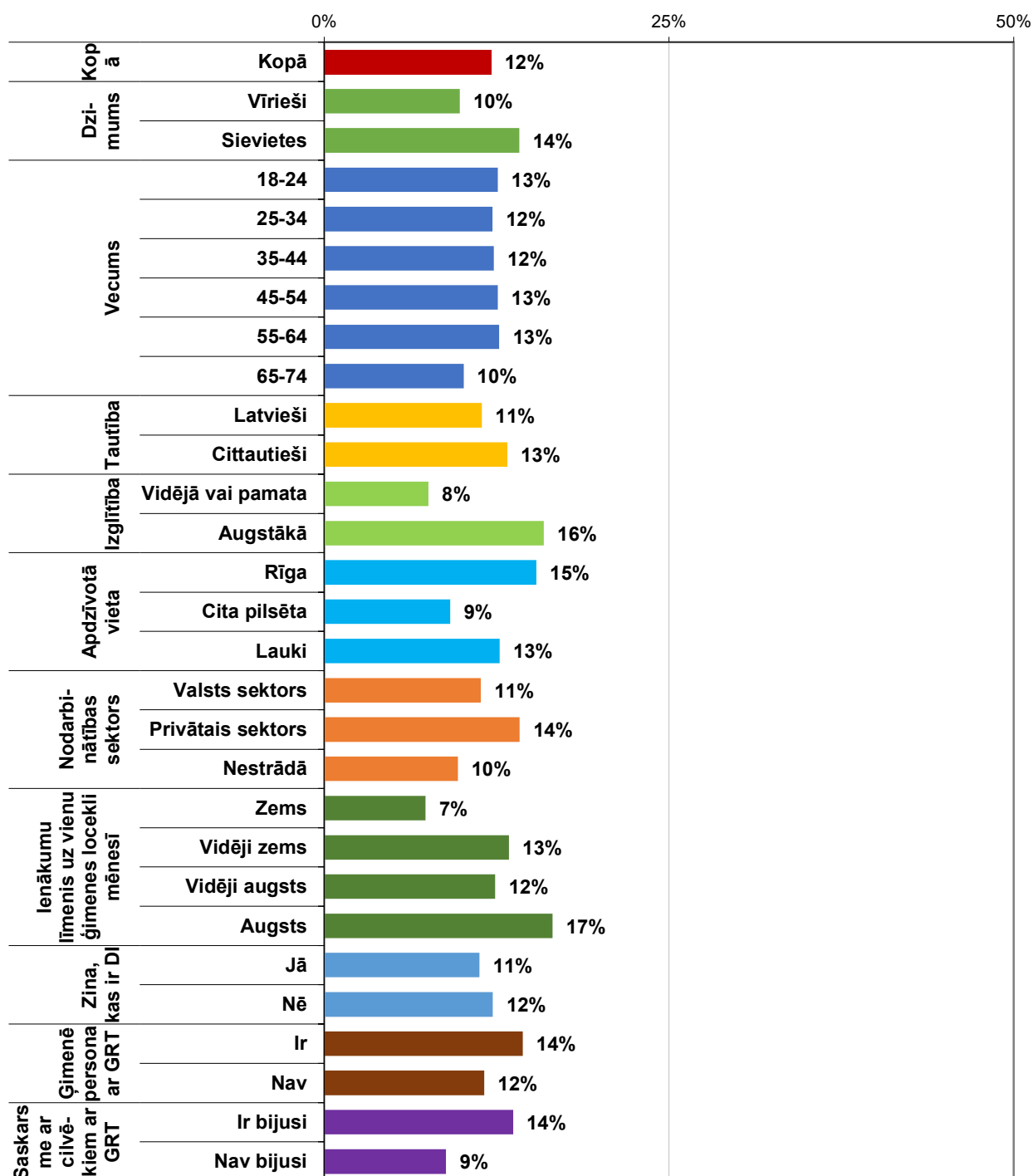
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Problēmu gadījumā ar psihisko veselību vērstos pie:

Psihoterapeita

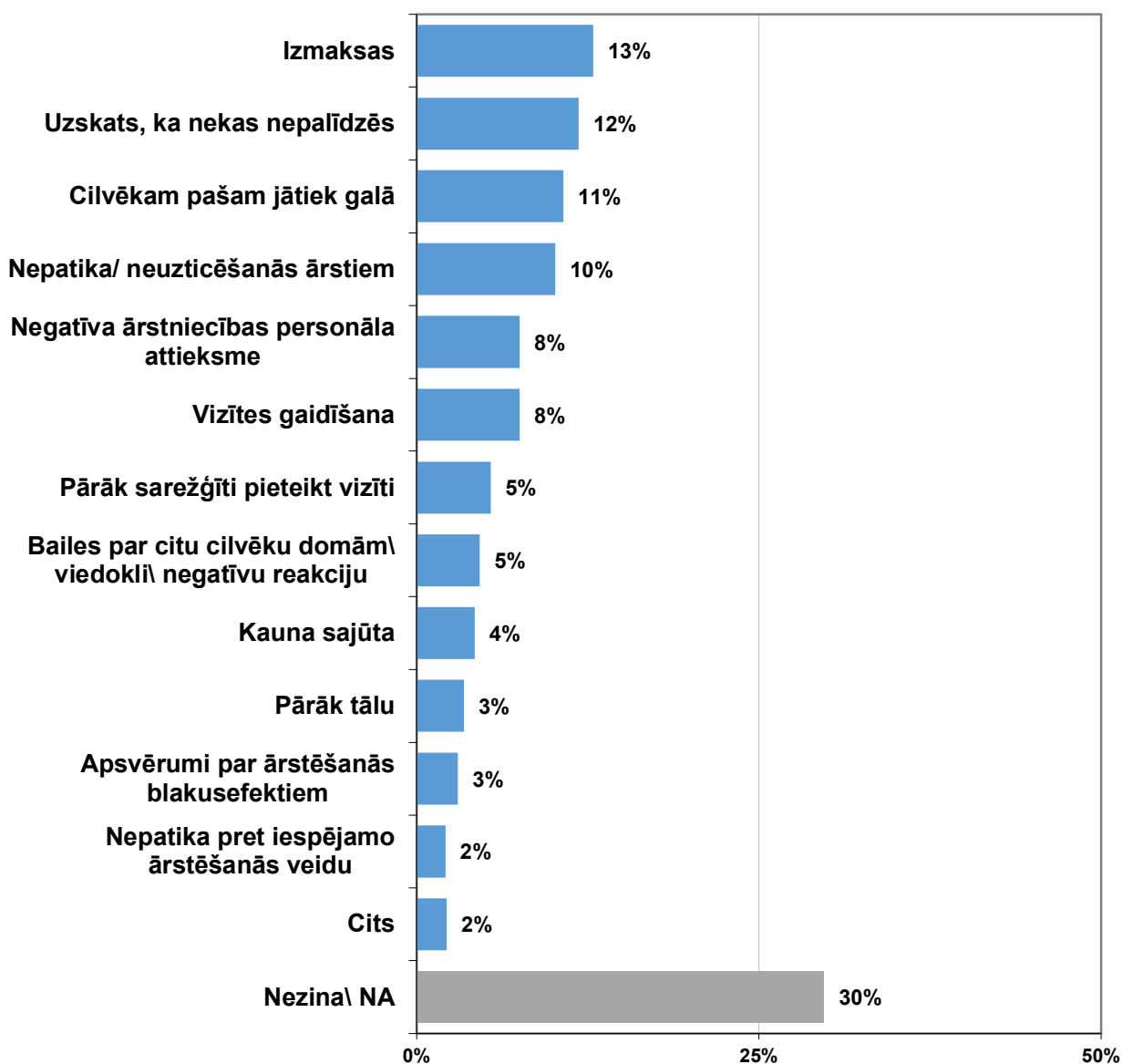
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Respondenti, kuri psihiskās veselības problēmu gadījumā nevērštos pie kāda no speciālistiem, tika lūgti atbildēt uz jautājumu:

- “Kas varētu būt par iemesliem, kas Jūs kavētu vērsties pēc palīdzības pie speciālista?”

Kas varētu būt par iemesliem, kas Jūs kavētu vērsties pēc palīdzības pie speciālista?
(Bāze = respondenti, kuri psihiskās veselības problēmu gadījumā nevērštos pie speciālista; N=129)

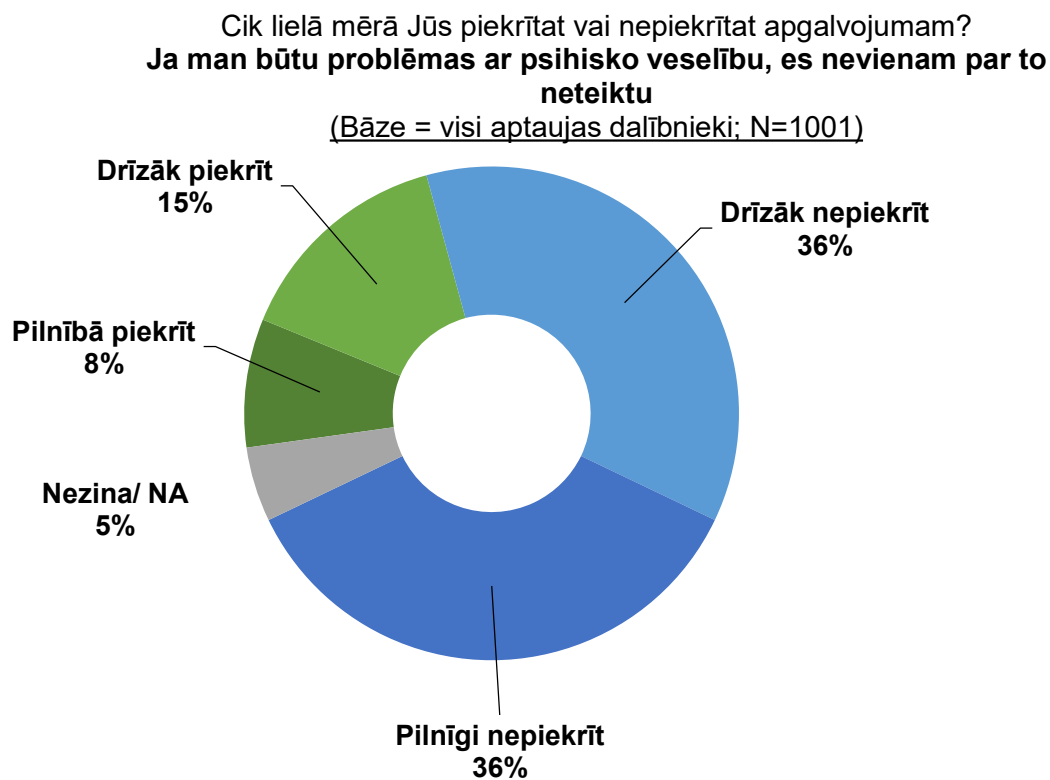

Kā “cits” (grafikā) tika minēts :

- Laika trūkums;
- Tālākā tiesību ierobežošana.

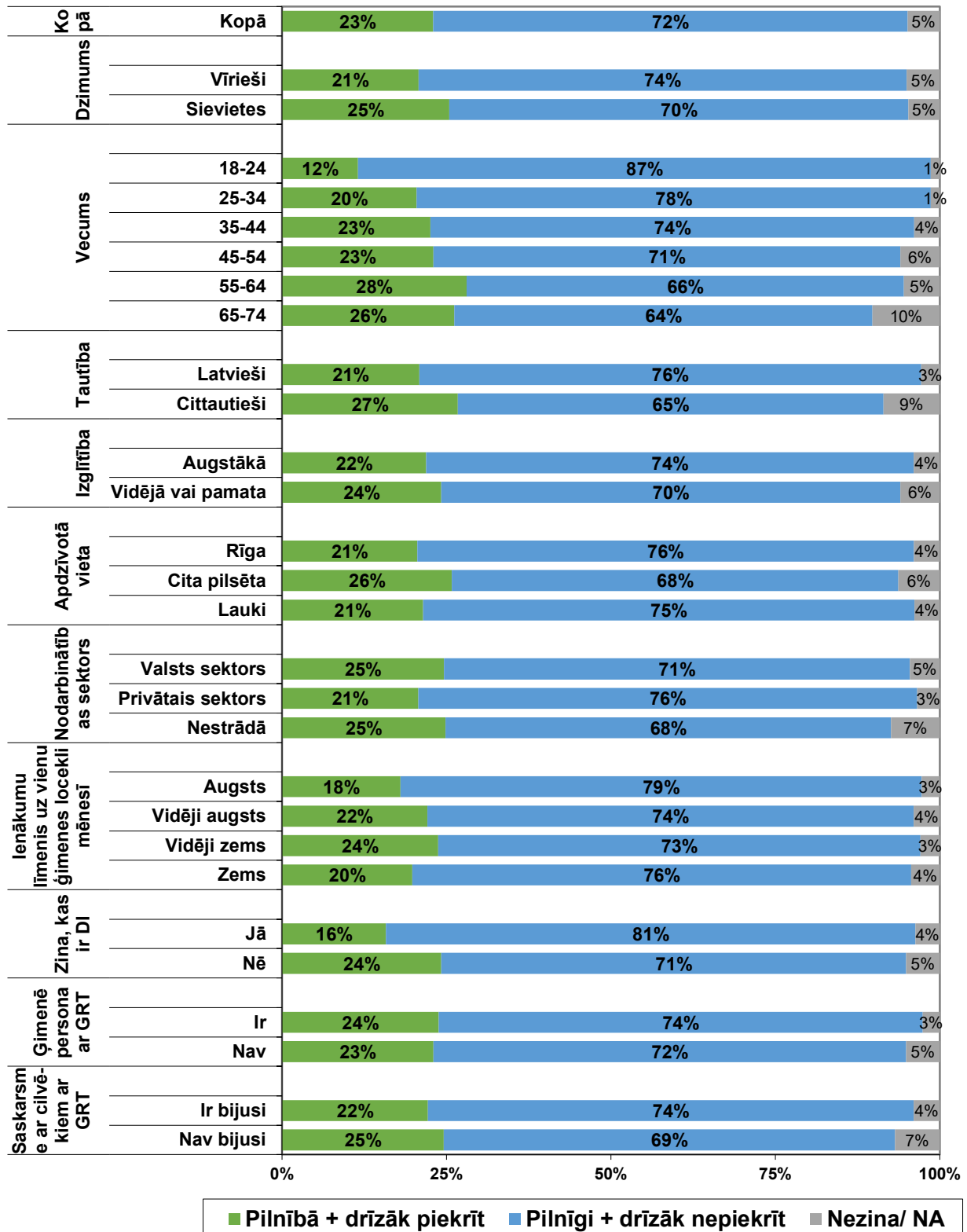
Aptaujas jautājums:

- "Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam ... ?"

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
Ja man būtu problēmas ar psihisko veselību, es nevienam par to neteiktu

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

3. Nozīmīgākie informācijas avoti

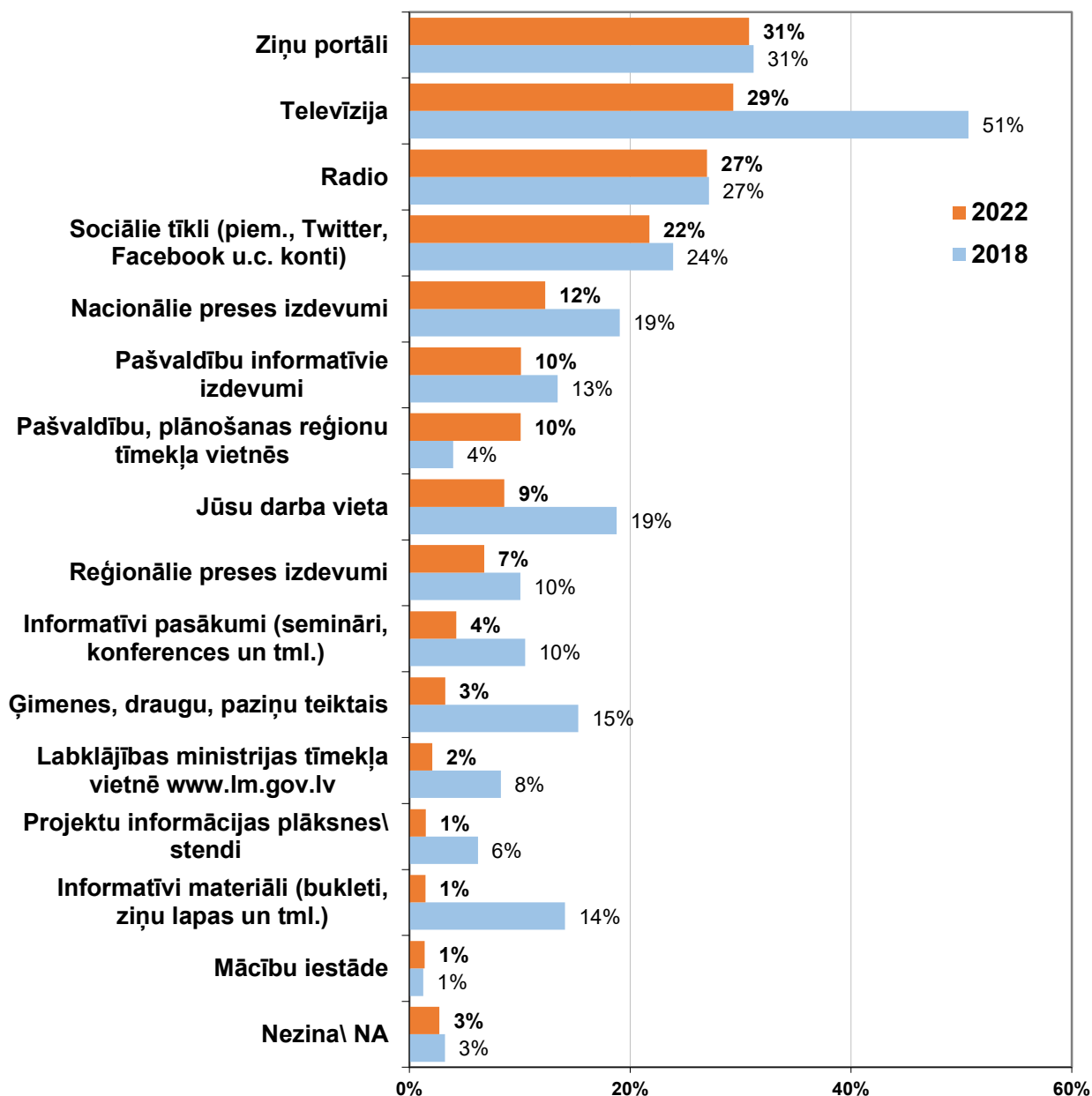
3.1. Nozīmīgākie informācijas avoti par deinstitucionalizācijas procesu

Respondenti, kuri zināja, kas ir deinstitucionalizācija, tika lūgti atbildēt uz jautājumu:

- *“No kuriem informācijas avotiem Jūs esat ieguvis informāciju par deinstitucionalizāciju/ atbalstu dzīvei ārpus institūcijām?”*

No kuriem informācijas avotiem Jūs esat ieguvis informāciju par deinstitucionalizāciju/ atbalstu dzīvei ārpus institūcijām?

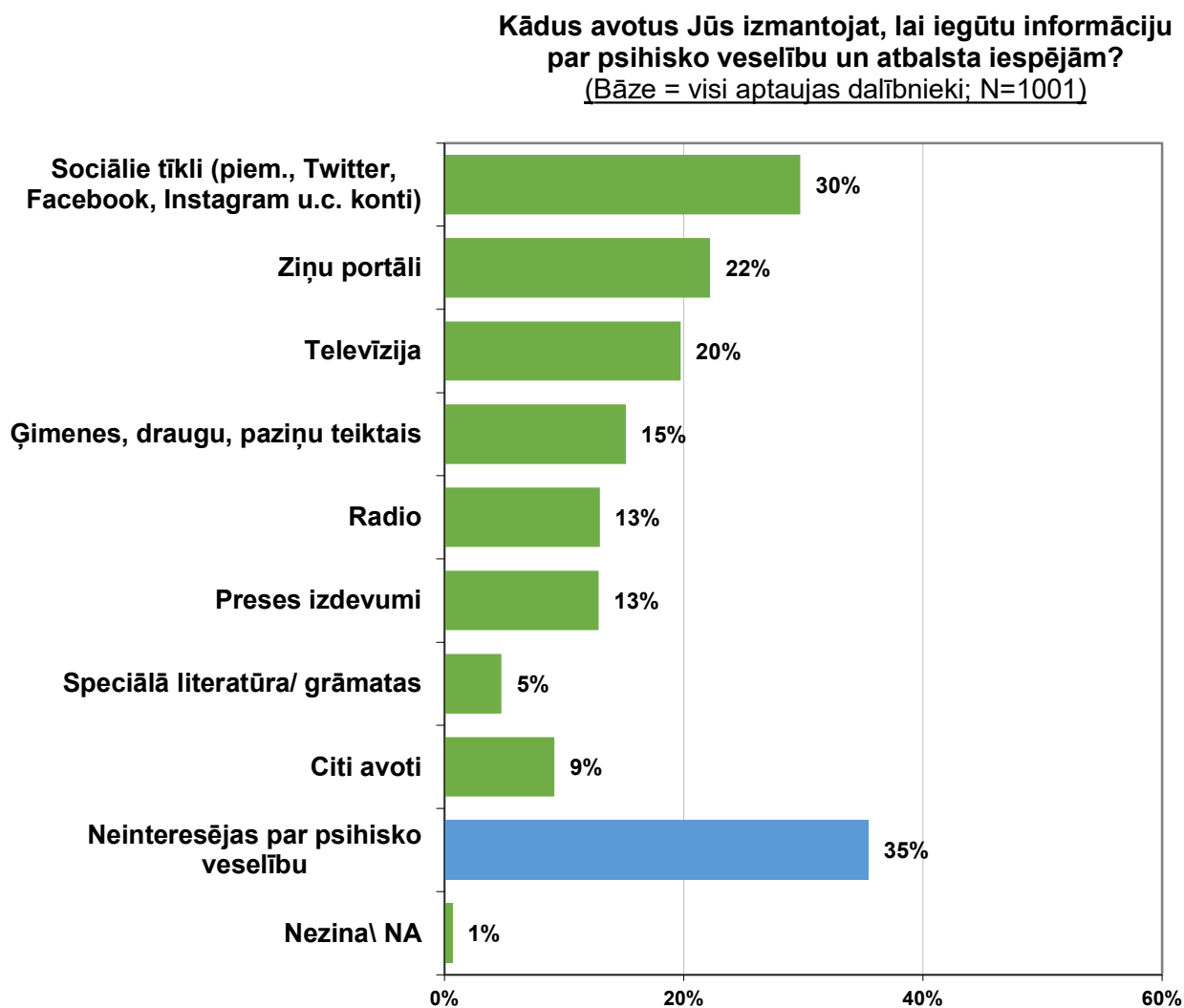
(Bāze = respondenti, kuri zināja, kas ir deinstitucionalizācija; N=148)

3.2. Nozīmīgākie informācijas avoti par psihisko veselību un atbalsta iespējām

Aptaujas jautājums:

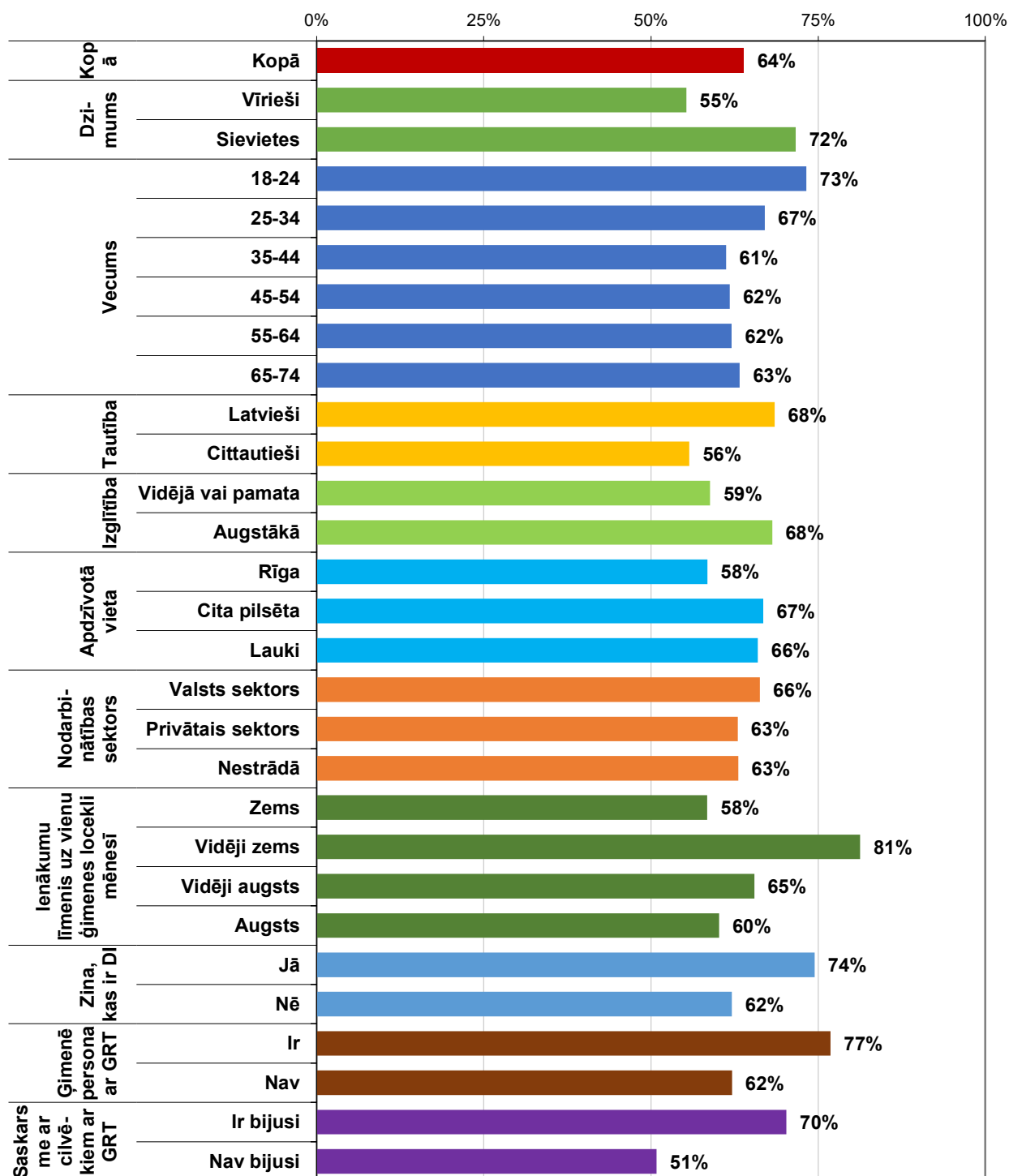
- *“Kādus avotus Jūs izmantojat, lai iegūtu informāciju par psihisko veselību un atbalsta iespējām?”*

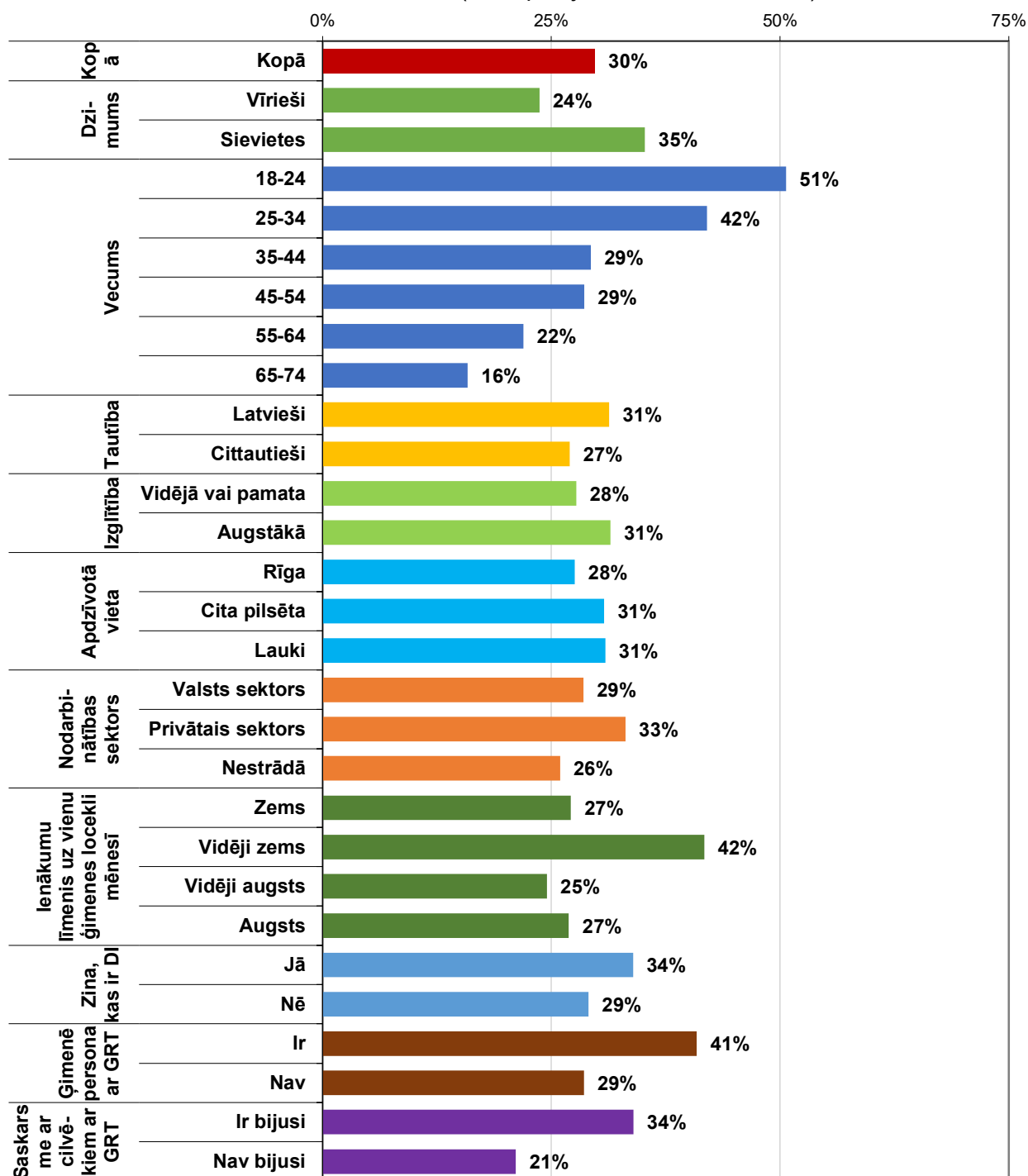
Kā citi avoti (grafikā) tika nosaukti :

- Ārstu/ speciālistu teiktais;
- Pieredze darbā;
- Interneta meklētājprogrammas (google u.c.);
- Mācību materiāli/ izglītība;
- Semināri/ kursi;
- Zināmi cilvēki ar psihiskās veselības traucējumiem;
- Pētnieciskie raksti internetā/ specializētie portāli;
- Podkāsti;
- Valsts institūcijas.

Interesē informācija par psihisko veselību un atbalsta iespējām
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

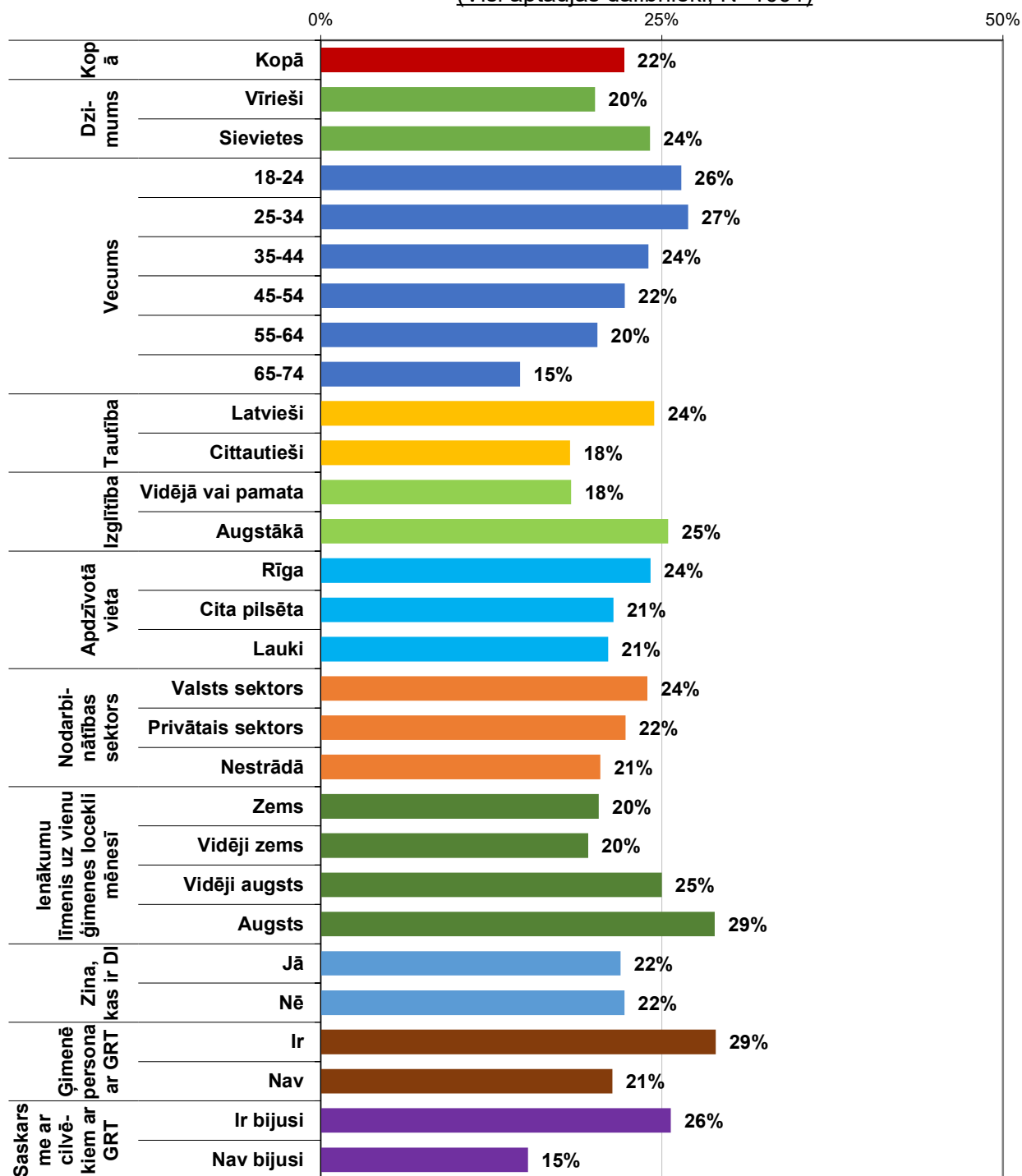
Lai iegūtu informāciju par psihisko veselību un atbalsta iespējām, izmanto:
Sociālie tīkli (piem., Twitter, Facebook, Instagram u.c. konti)
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Lai iegūtu informāciju par psihisko veselību un atbalsta iespējām, izmanto:

Ziņu portāli

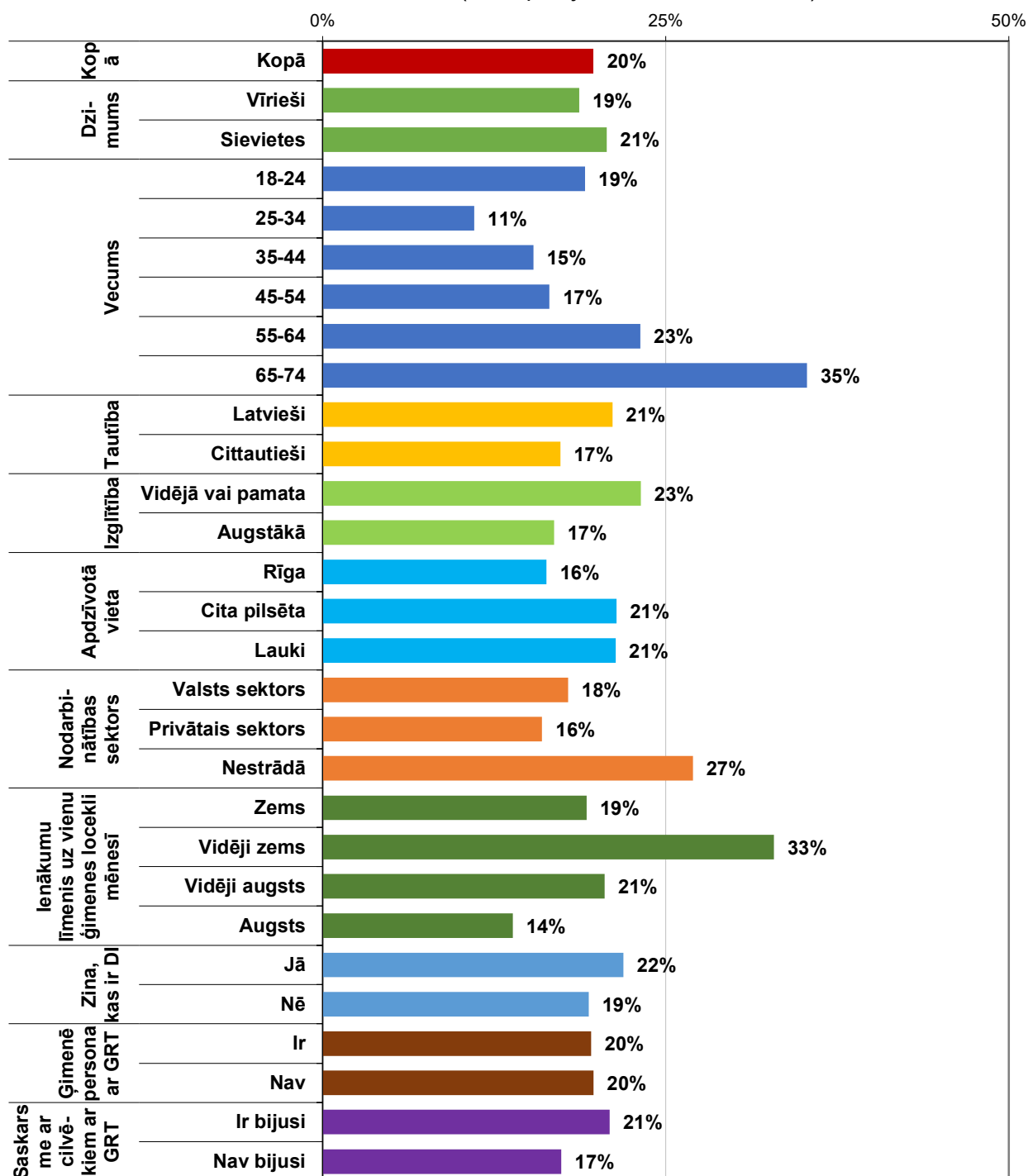
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Lai iegūtu informāciju par psihisko veselību un atbalsta iespējām, izmanto:

Televīzija

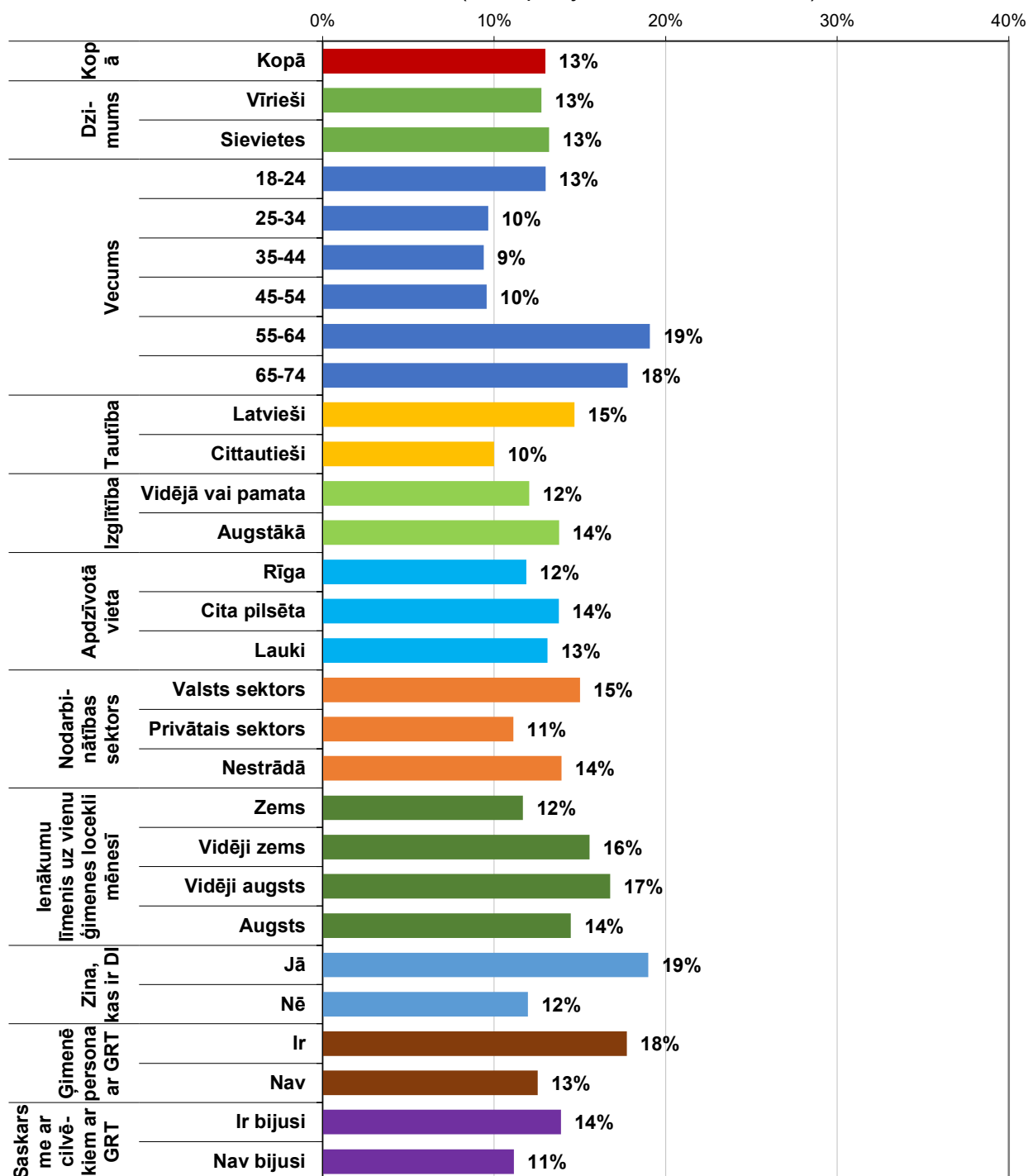
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Lai iegūtu informāciju par psihisko veselību un atbalsta iespējām, izmanto:

Radio

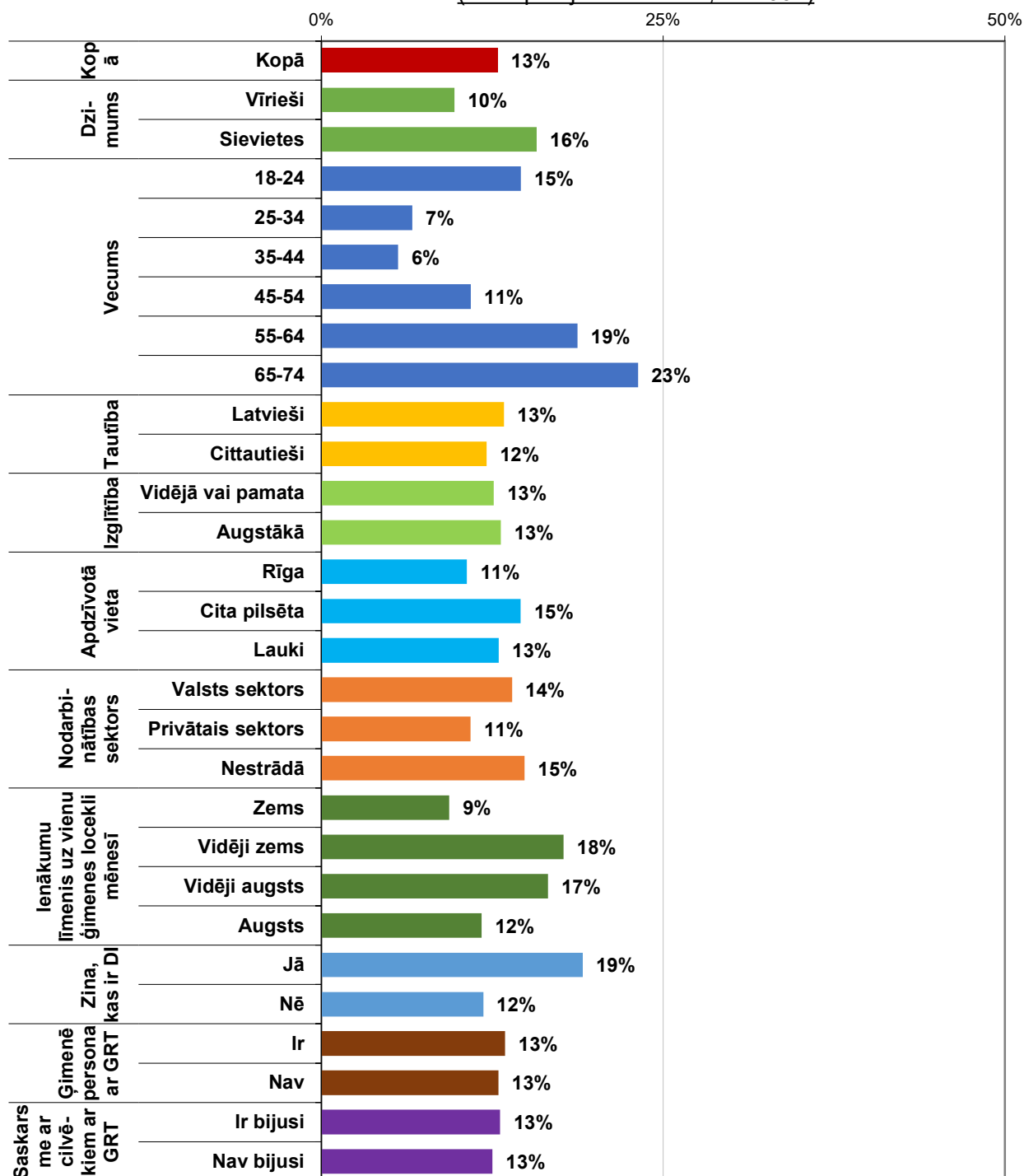
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Lai iegūtu informāciju par psihisko veselību un atbalsta iespējām, izmanto:

Preses izdevumi

(Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

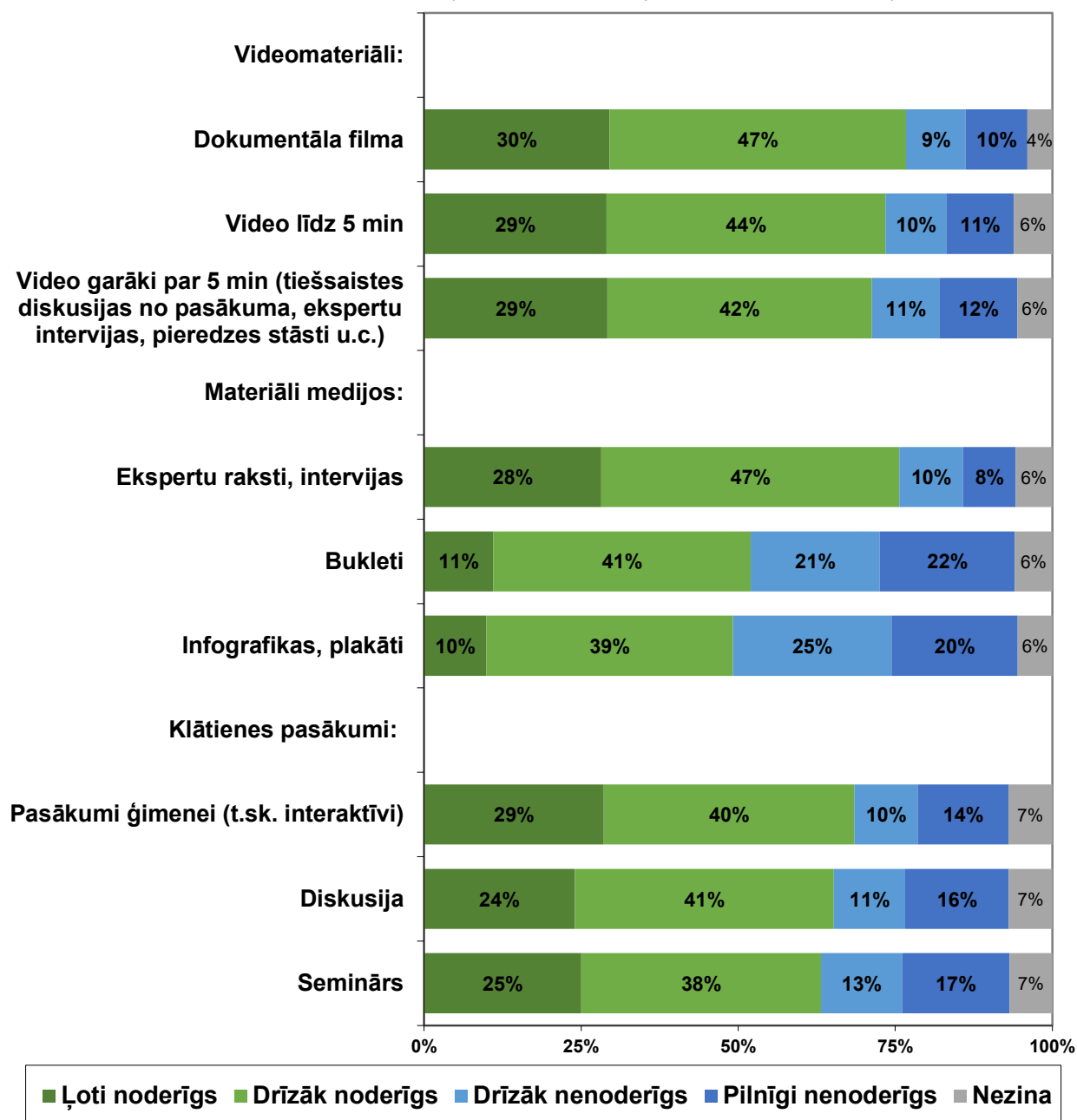
3.3. Noderīgākie informācijas pasniegšanas un komunikācijas veidi

Aptaujas jautājums:

- "Lūdzu, novērtējiet informācijas iegūšanas veida noderīgumu, ja Jums vajadzētu iegūt informāciju par kādu ar psihisko veselību un atbalsta iespējām saistītu jautājumu?"

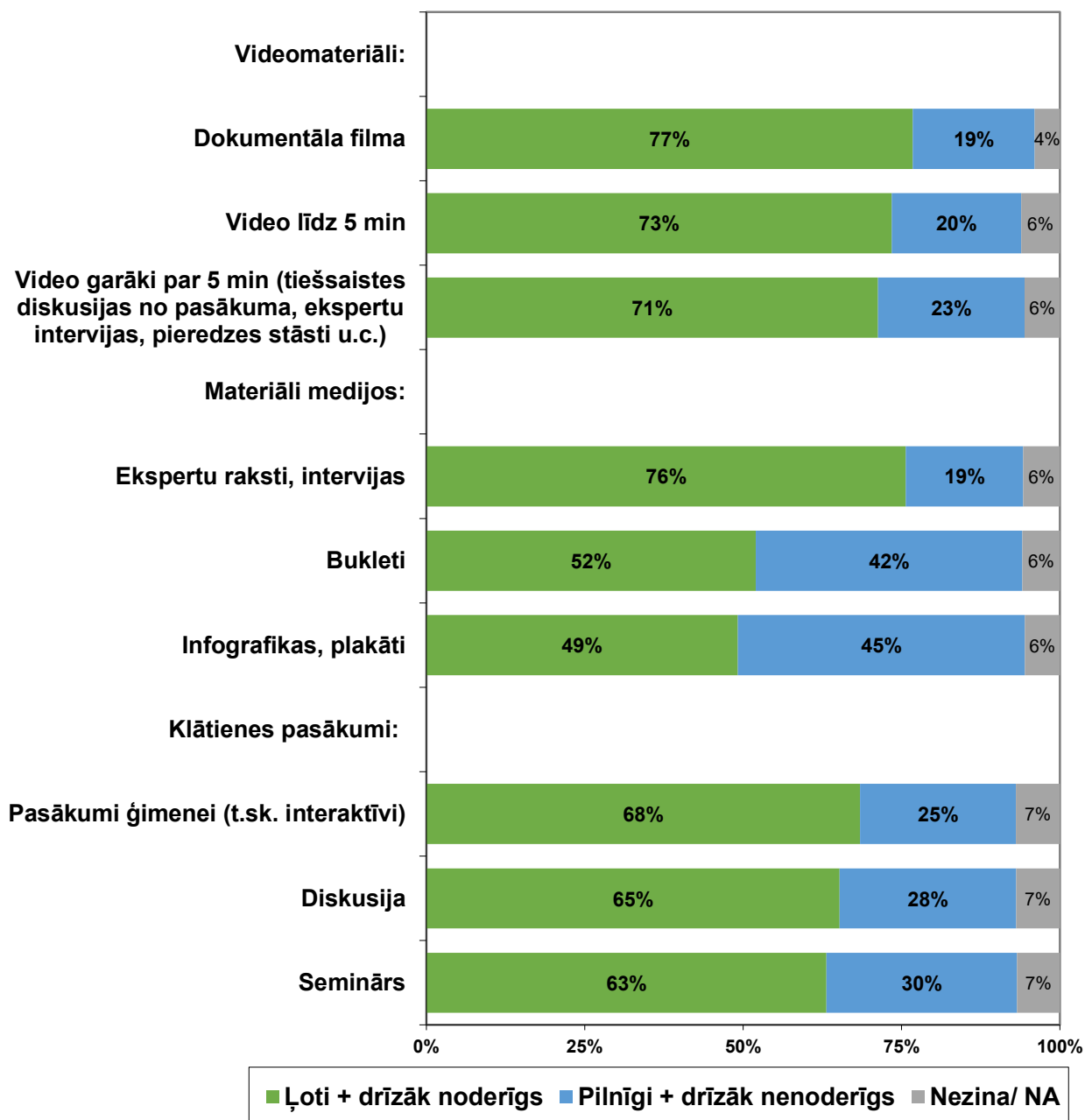
Lūdzu, novērtējiet informācijas iegūšanas veida noderīgumu, ja Jums vajadzētu iegūt informāciju par kādu ar psihisko veselību un atbalsta iespējām saistītu jautājumu?

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Lūdzu, novērtējiet informācijas iegūšanas veida noderīgumu, ja Jums vajadzētu iegūt informāciju par kādu ar psihisko veselību un atbalsta iespējām saistītu jautājumu?

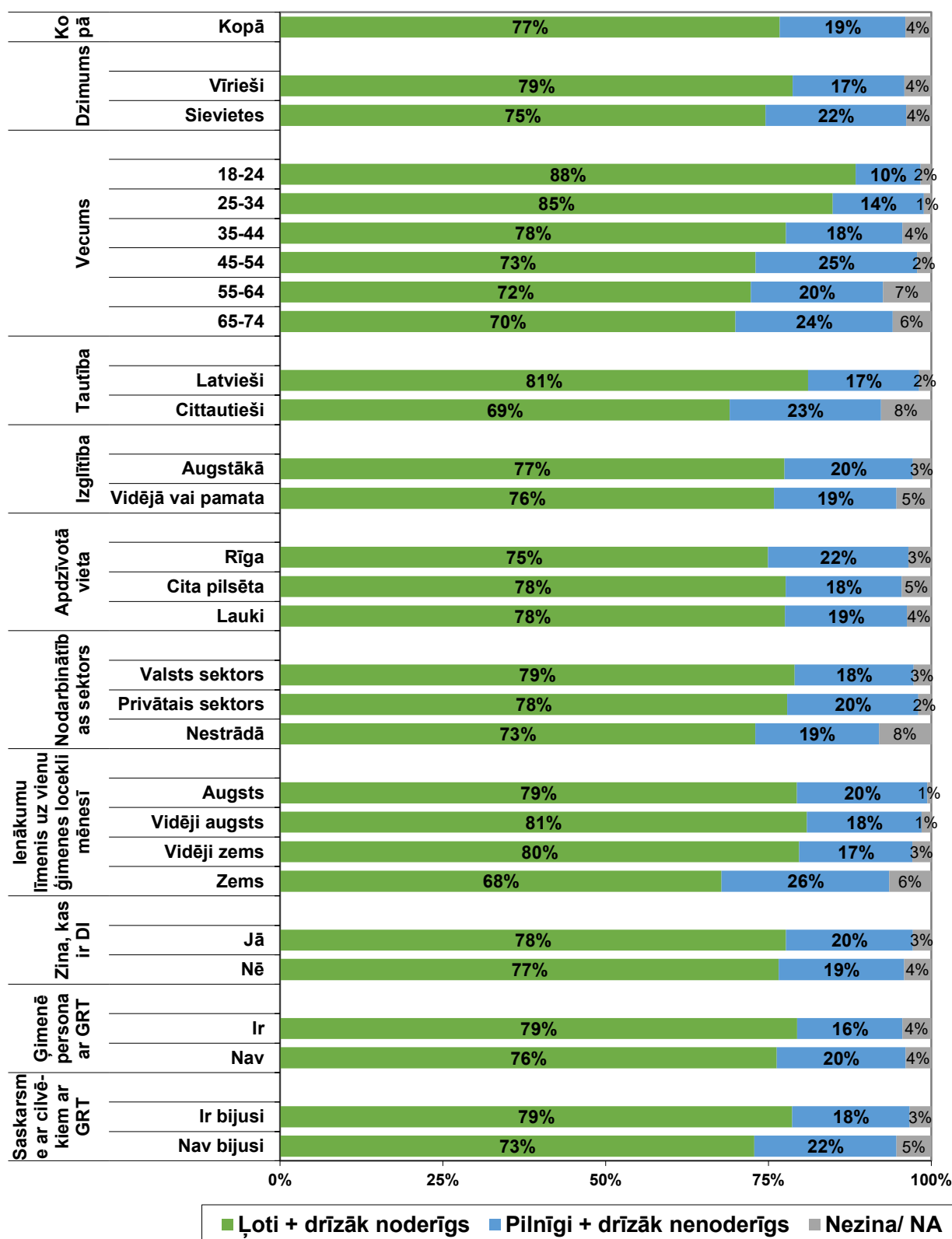
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Lūdzu, novērtējiet informācijas iegūšanas veida noderīgumu?

Dokumentāla filma

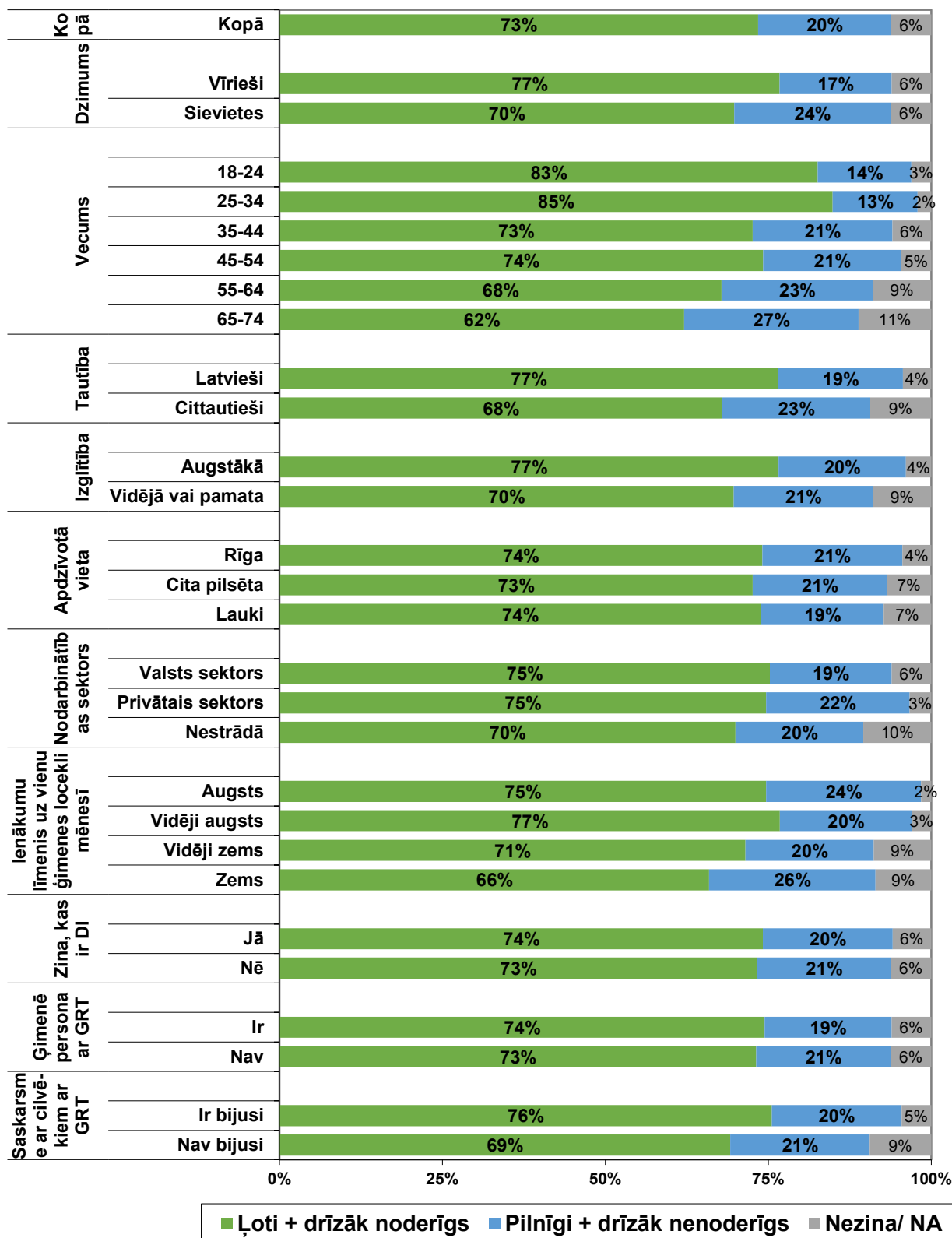
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

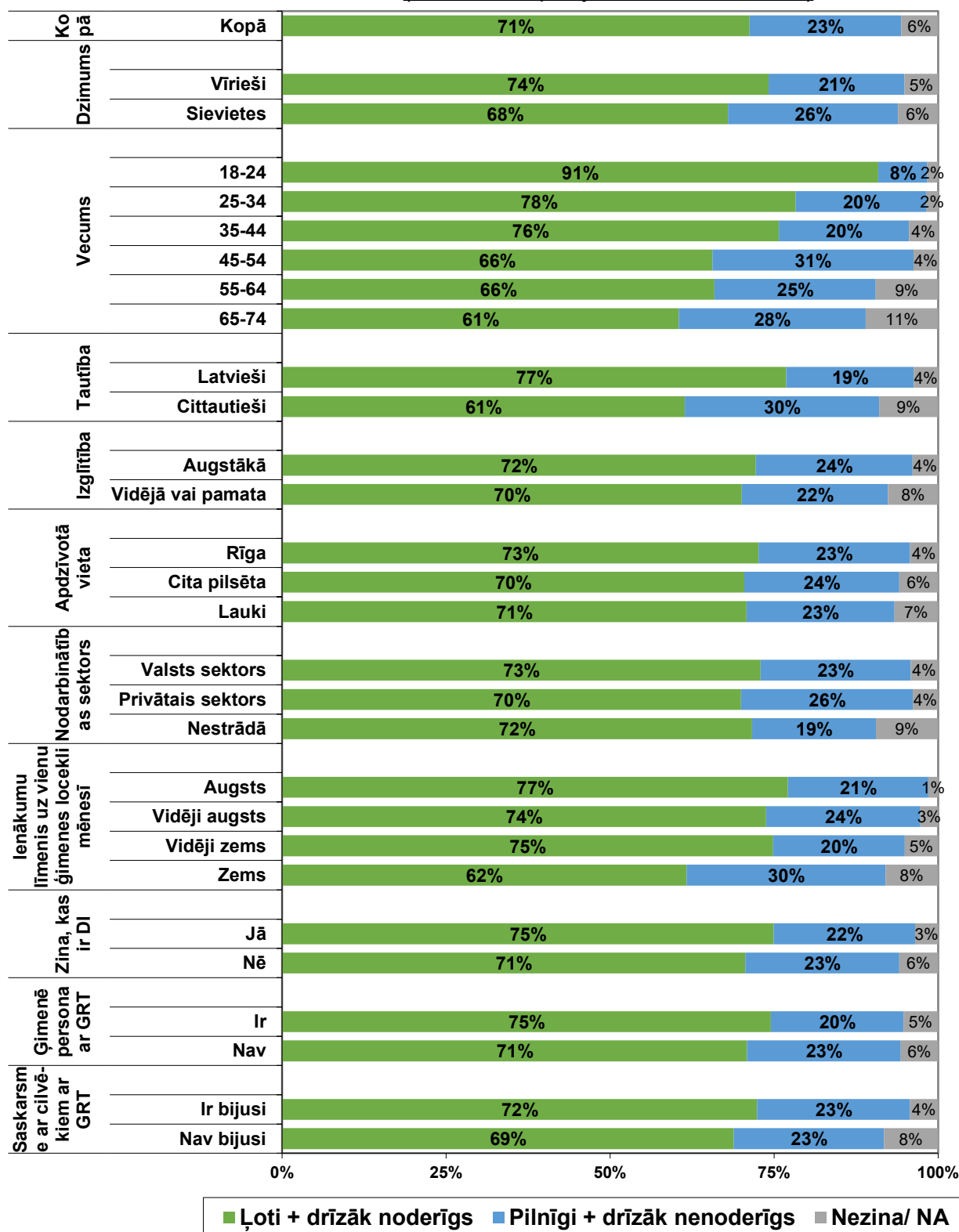
Lūdzu, novērtējiet informācijas iegūšanas veida noderīgumu?

Video līdz 5 min

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

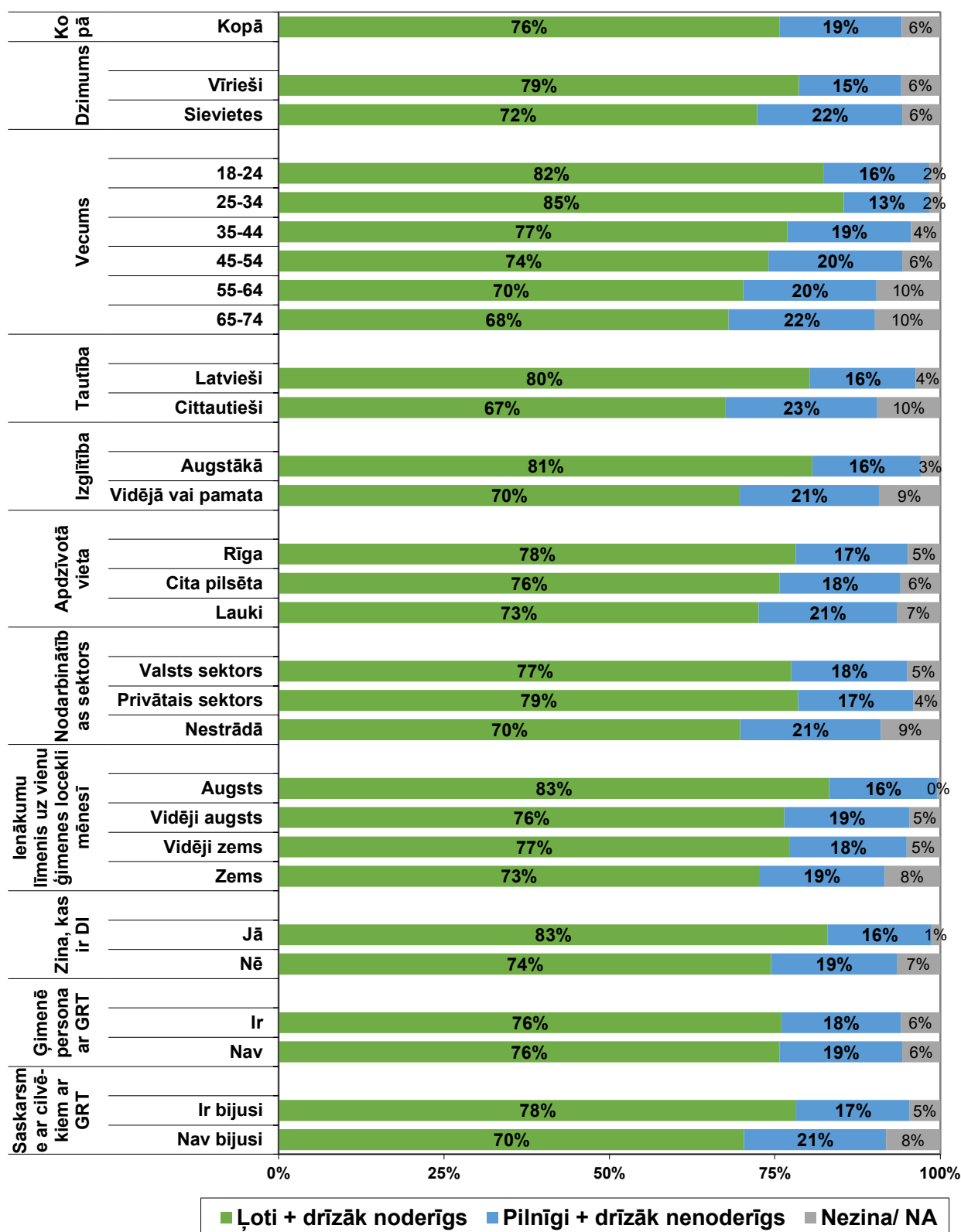
Lūdzu, novērtējiet informācijas iegūšanas veida noderīgumu?
Video garāki par 5 min (piemēram, tiešsaistes diskusijas no klātienes pasākuma, ekspertu intervijas, pieredzes stāsti u.c.)
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Lūdzu, novērtējiet informācijas iegūšanas veida noderīgumu?

Ekspertu raksti, intervijas

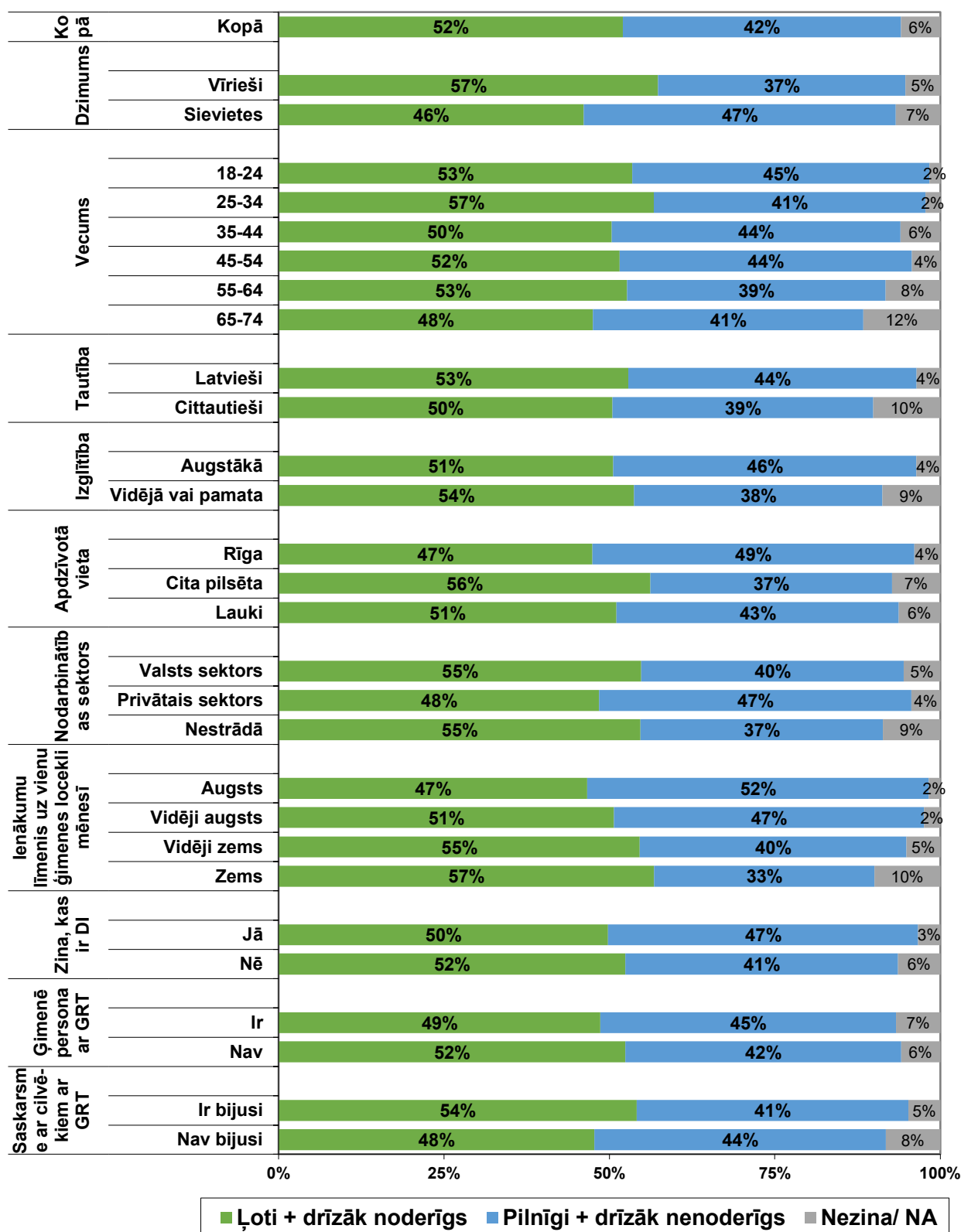
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Lūdzu, novērtējat informācijas iegūšanas veida noderīgumu?

Bukleti

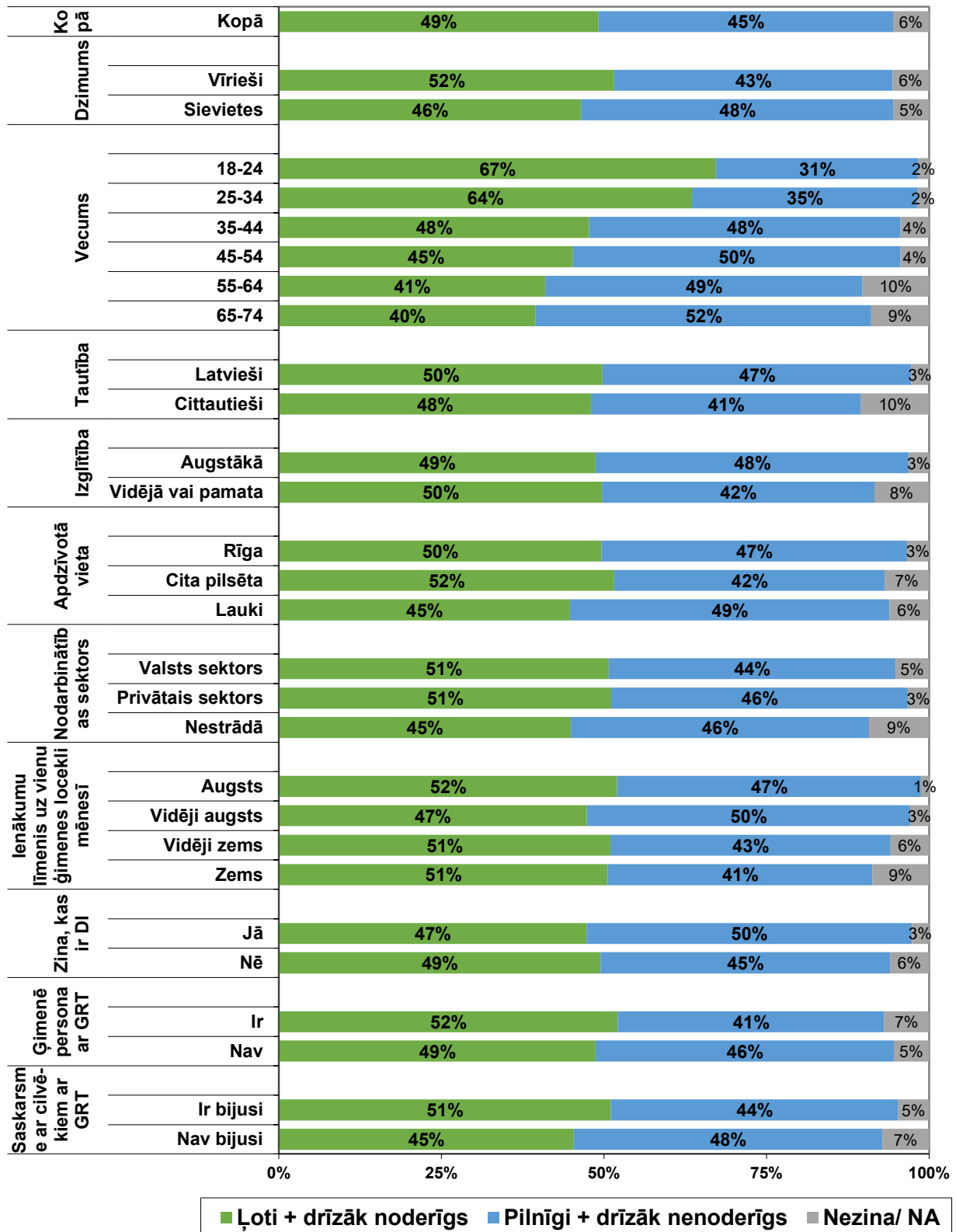
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Lūdzu, novērtējiet informācijas iegūšanas veida noderīgumu?

Infografikas, plakāti

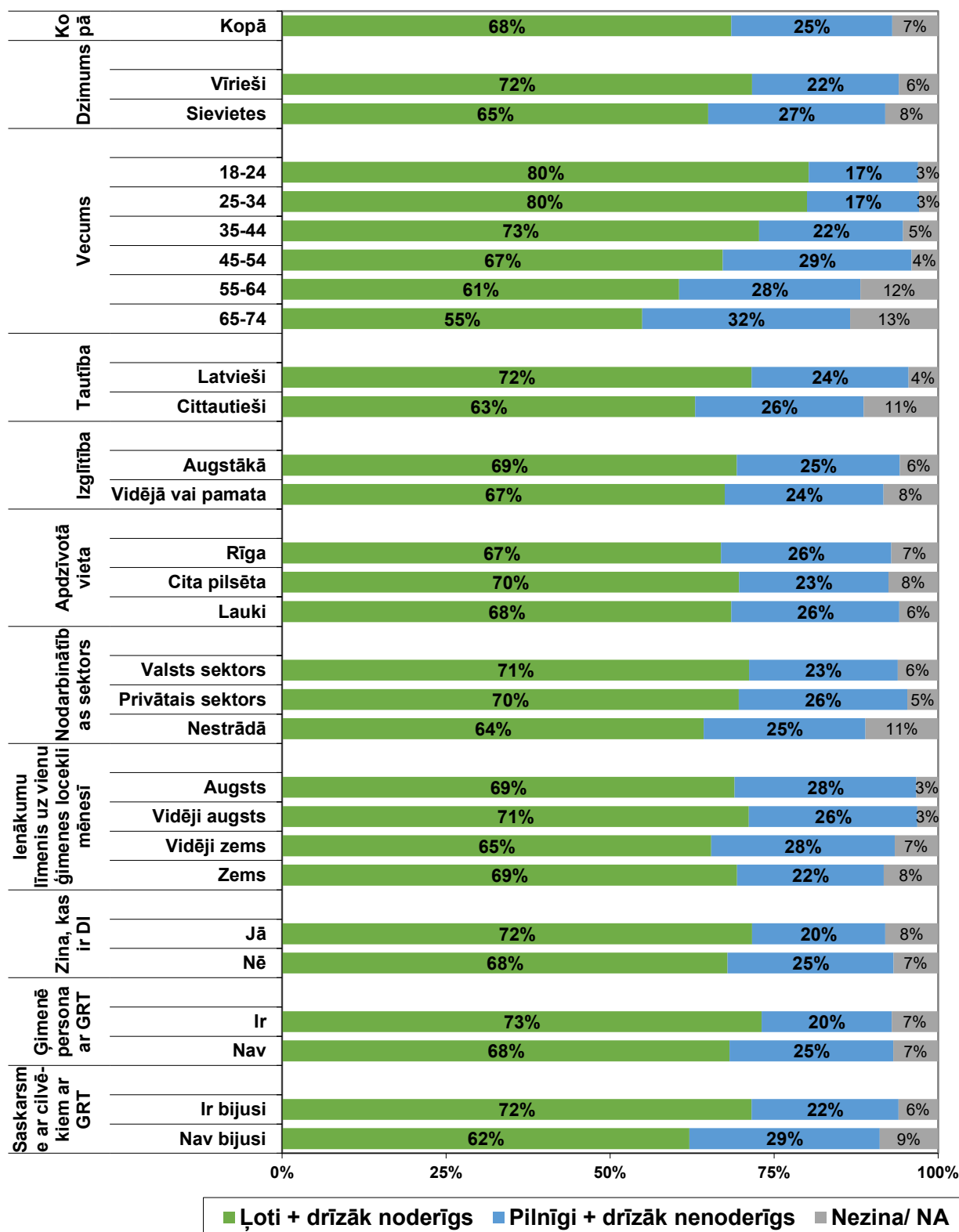
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Lūdzu, novērtējiet informācijas iegūšanas veida noderīgumu?

Pasākumi ģimenei (t.sk. interaktīvi)

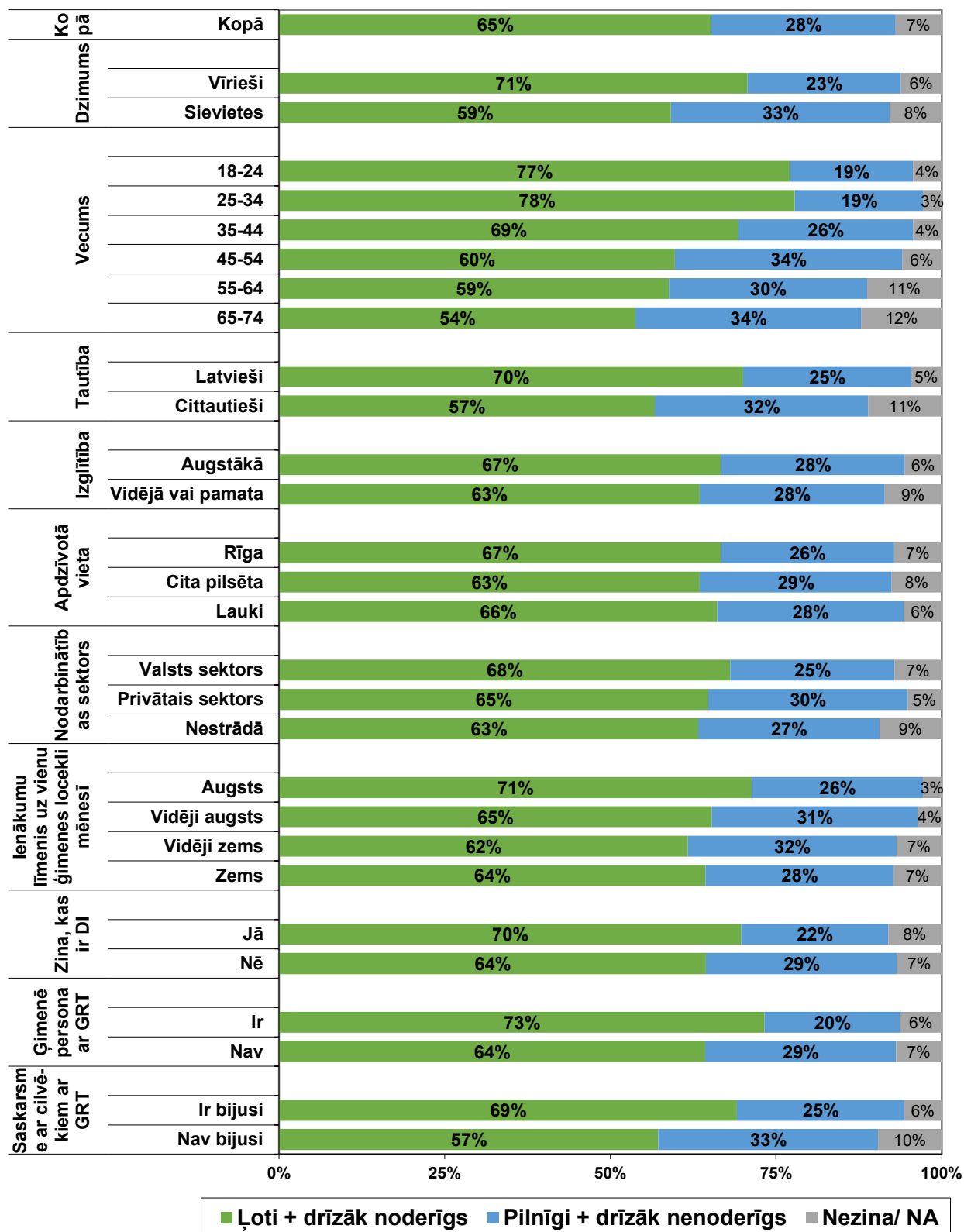
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Lūdzu, novērtējiet informācijas iegūšanas veida noderīgumu?

Diskusija

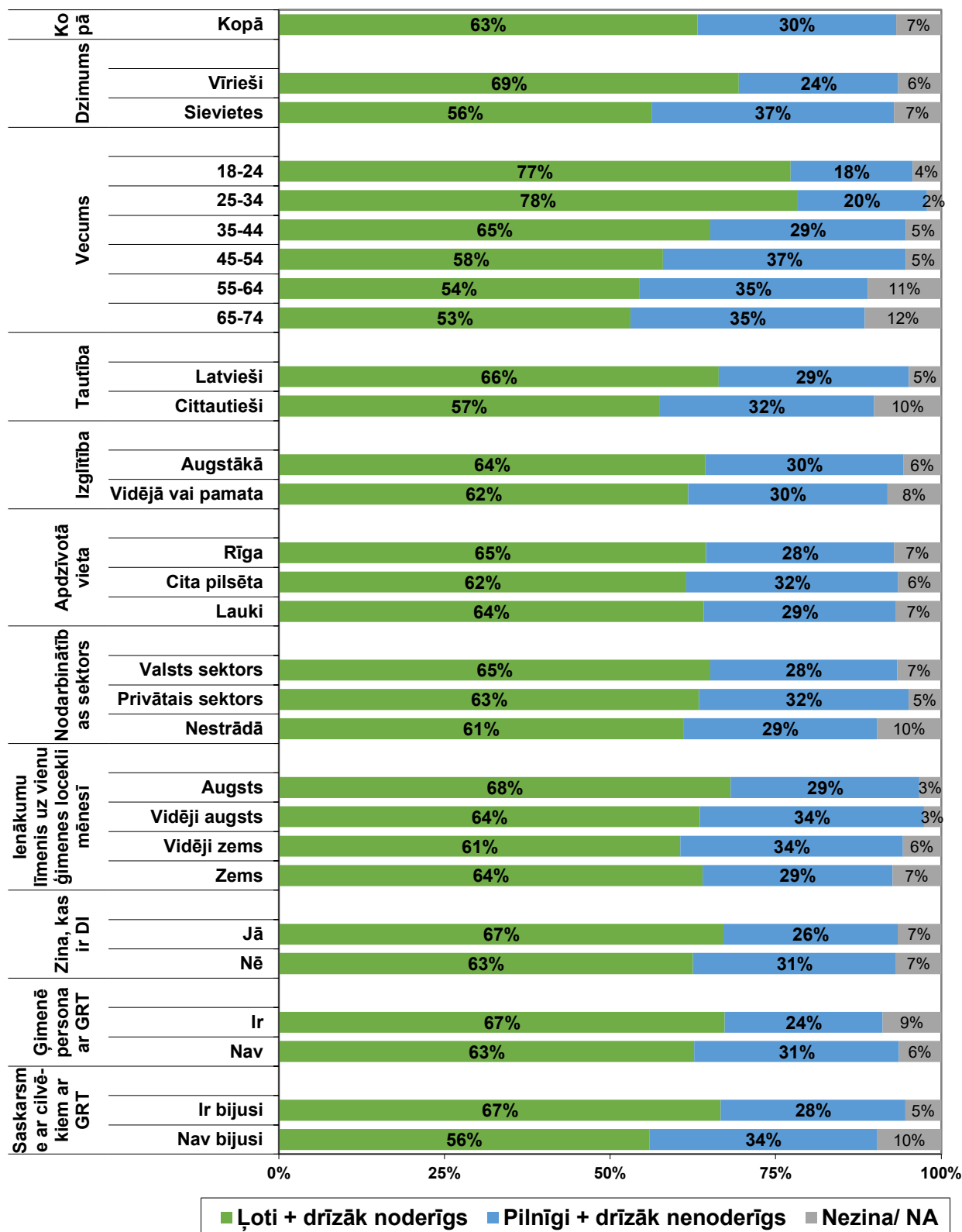
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Lūdzu, novērtējiet informācijas iegūšanas veida noderīgumu?

Seminārs

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

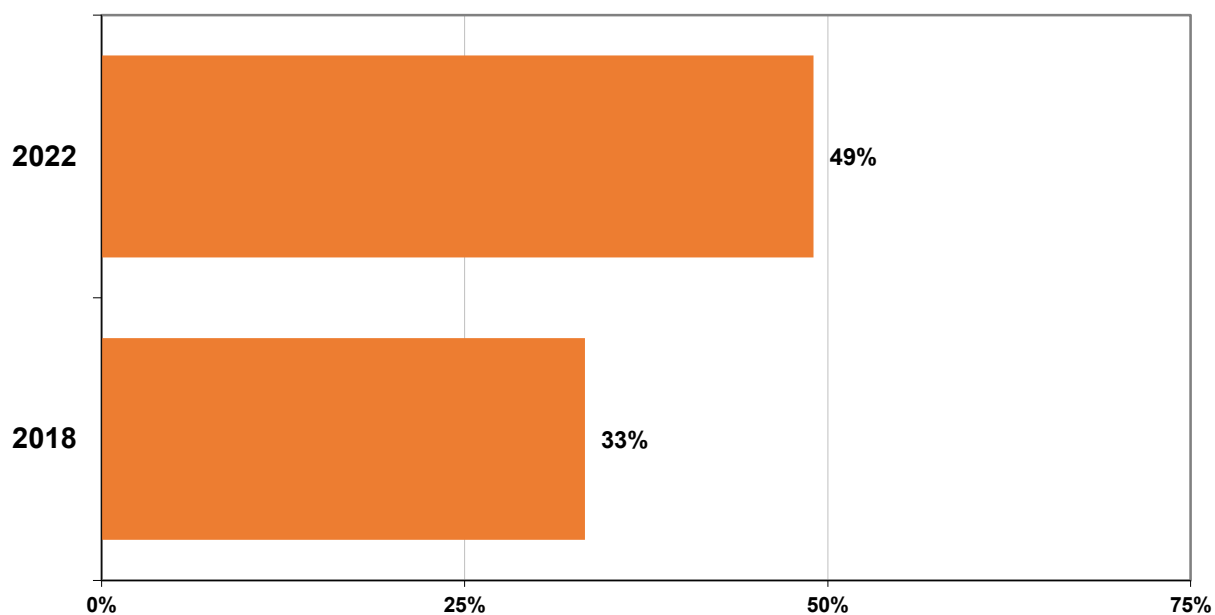

4. Reklāmu “Cilvēks nevis diagnoze” atpazīstamība

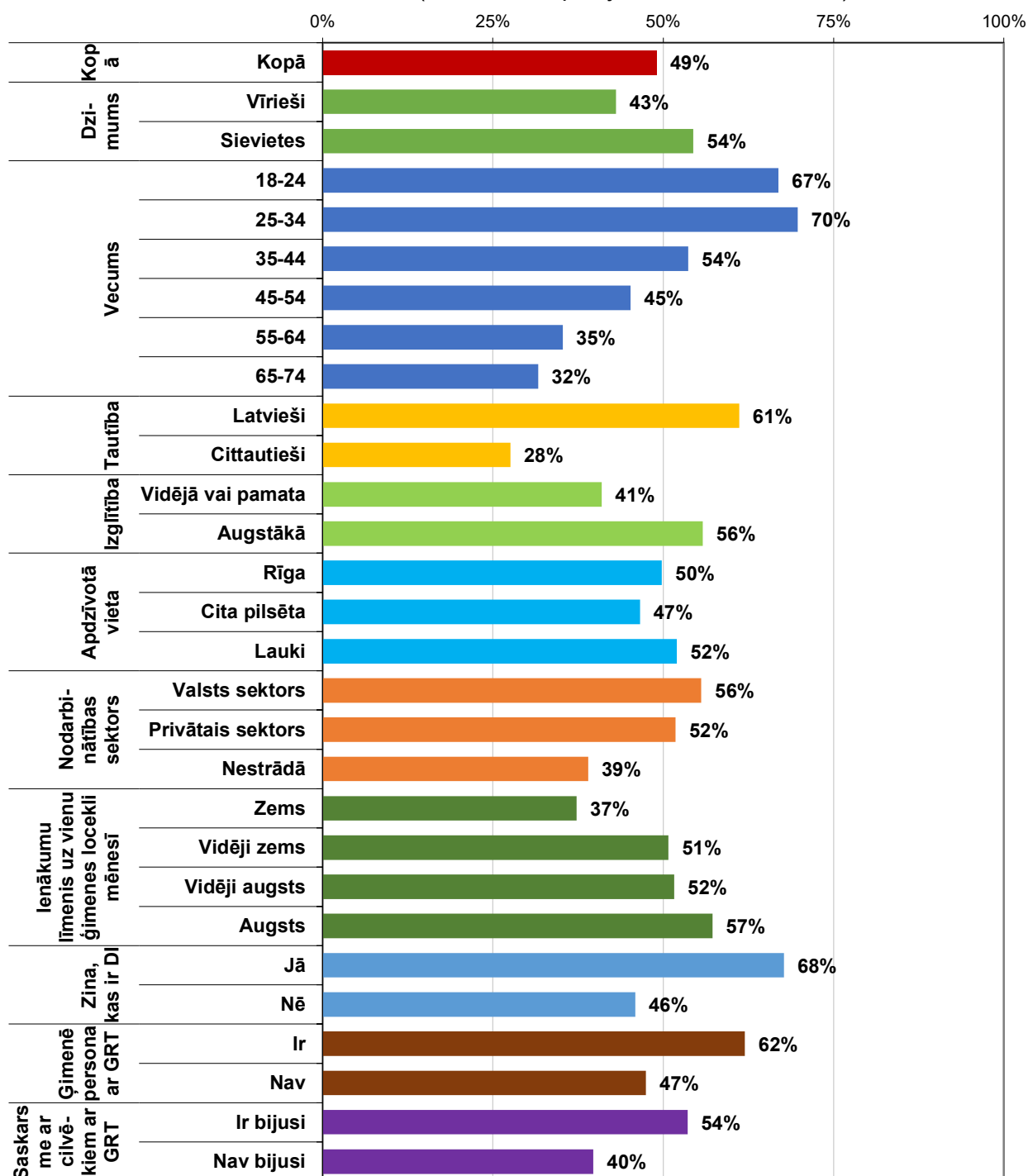
Aptaujas jautājums:

- “Vai Jūs esat redzējis kādu no šīm reklāmām vai līdzīgu pēdējā gada laikā?”

Ir redzējuši/ dzirdējuši saturu (reklāmu, rakstu, sižetu, raidījumu), kurā tika izmantots sauklis: “Cilvēks, nevis diagnoze”
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=1001)

Ir redzējuši/ dzirdējuši saturu (reklāmu, rakstu, sižetu, raidījumu), kurā tika izmantots sauklis: "Cilvēks, nevis diagnoze"
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=1001)

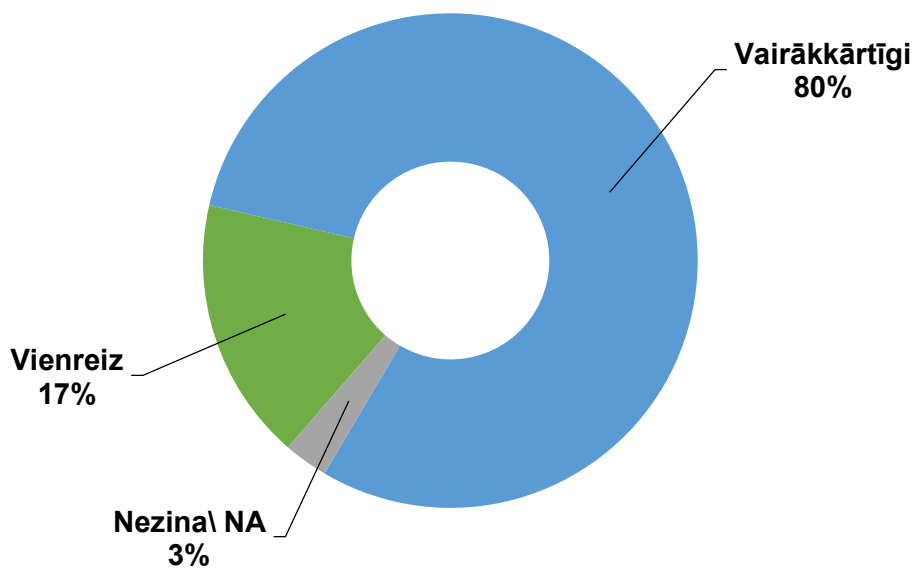

Respondenti, kuri bija redzējuši kādu no “Cilvēks nevis diagnoze” reklāmām, tika lūgti atbildēt uz jautājumu:

- “Vai šāda veida saturu (kurā tika izmantots sauklis: “Cilvēks, nevis diagnoze”) pēdējā gada laikā medijos redzējāt/ dzirdējāt vienreiz vai vairākkārtīgi?”

Vai šāda veida saturu (kurā tika izmantots sauklis: “Cilvēks, nevis diagnoze”) pēdējā gada laikā medijos redzējāt/ dzirdējāt vienreiz vai vairākkārtīgi?

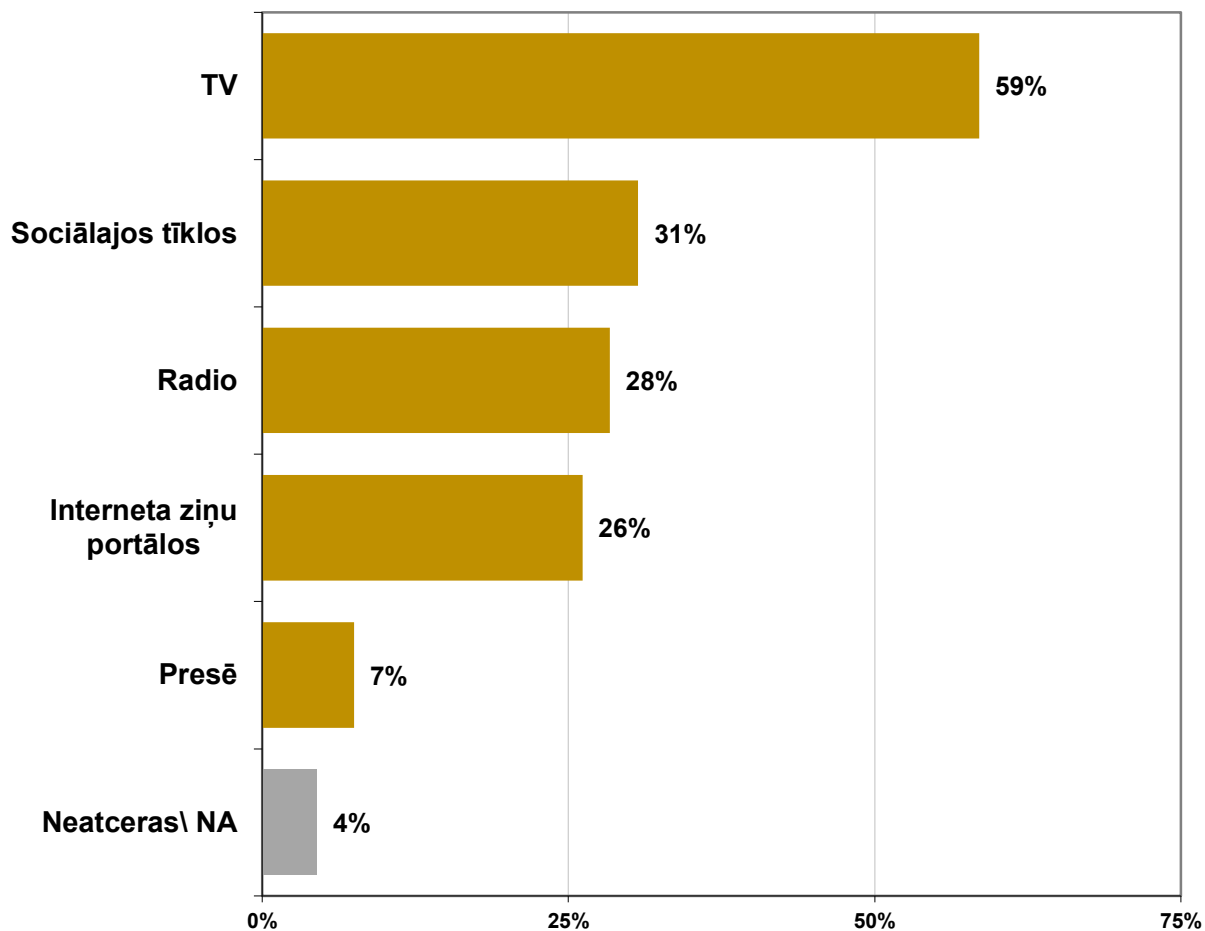
(Bāze = respondenti, kuri ir redzējuši/ dzirdējuši saturu ar saukli "Cilvēks nevis diagnoze"; n=492)

Respondenti, kuri bija redzējuši kādu no "Cilvēks nevis diagnoze" reklāmām, tika lūgti atbildēt uz jautājumu:

- "Kur Jūs redzējāt/ dzirdējāt šo saturu (kurā tika izmantots sauklis: "Cilvēks, nevis diagnoze")?"

**Kur Jūs redzējāt/ dzirdējāt šo saturu
(kurā tika izmantots sauklis: "Cilvēks, nevis diagnoze")?
(Bāze = respondenti, kuri ir redzējuši/ dzirdējuši saturu ar saukli "Cilvēks
nevis diagnoze"; n=492)**

5. Priekšstati un atbalsts deinstitucionalizācijas mērķa grupu pilnvērtīgai iekļaušanai sabiedrībā, dzīvei ārpus aprūpes institūcijām

5.1. Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem

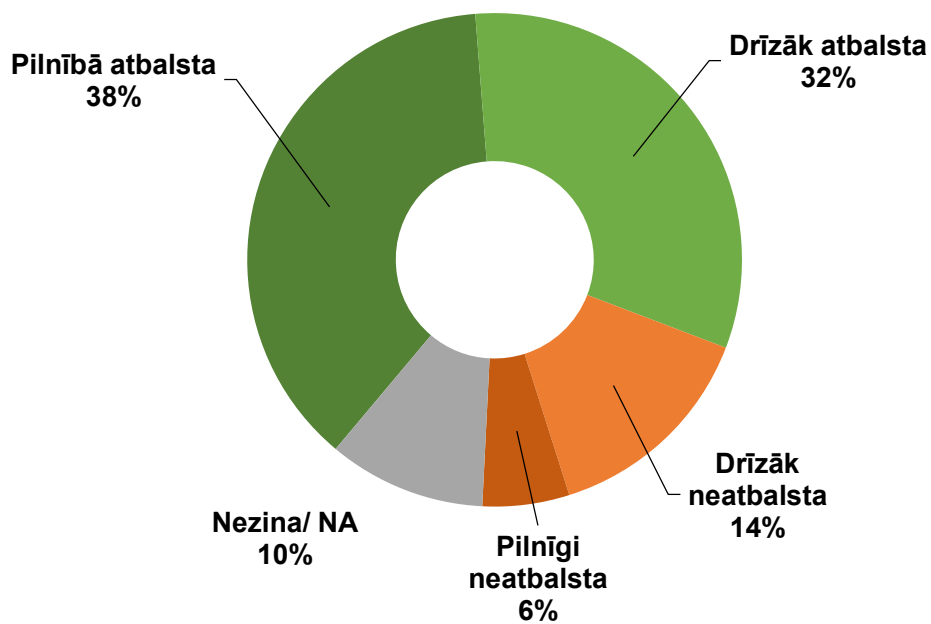
Aptaujas jautājums:

- “Cik lielā mērā atbalstāt vai neatbalstāt šo grupu iekļaušanu sabiedrībā, dzīvi ārpus aprūpes institūcijām?”

Cik lielā mērā atbalstāt vai neatbalstāt šo grupu iekļaušanu sabiedrībā, dzīvi ārpus aprūpes institūcijām?

Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem

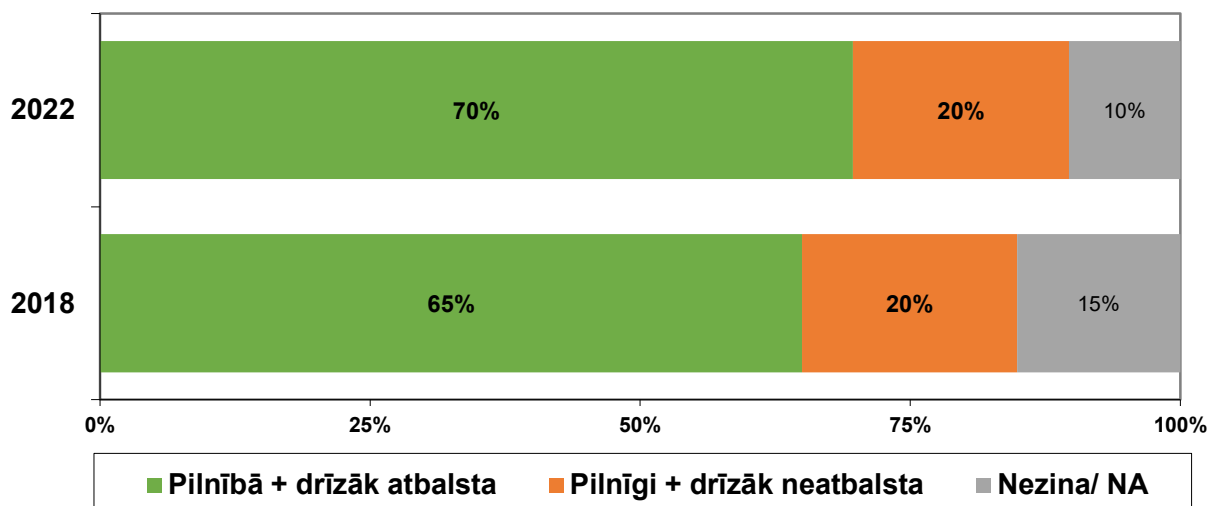
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Cik lielā mērā atbalstāt vai neatbalstāt šo grupu iekļaušanu sabiedrībā, dzīvi ārpus aprūpes institūcijām?

Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem

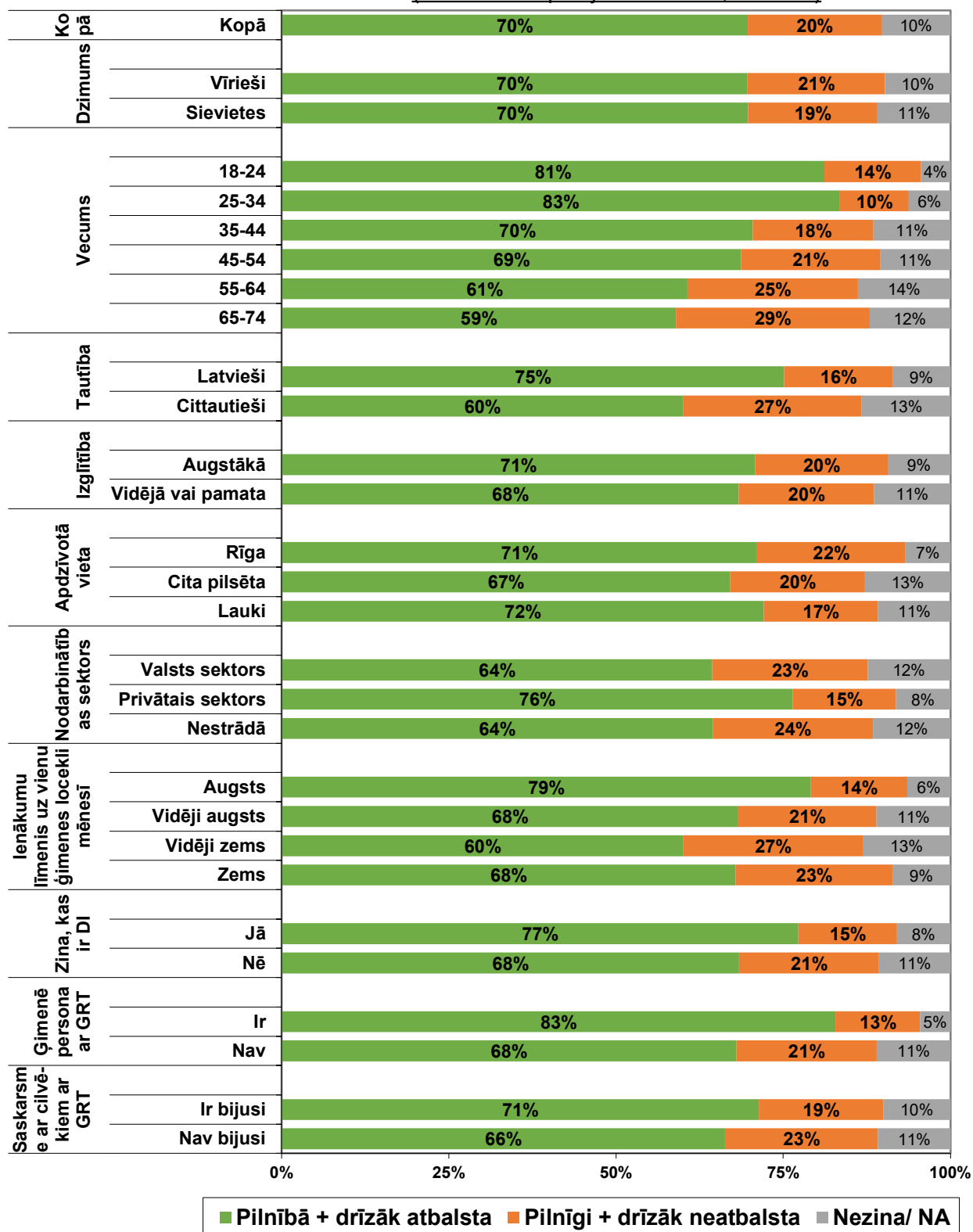
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Cik lielā mērā atbalstāt vai neatbalstāt šīs grupas iekļaušanu sabiedrībā, dzīvi ārpus aprūpes institūcijām?

Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

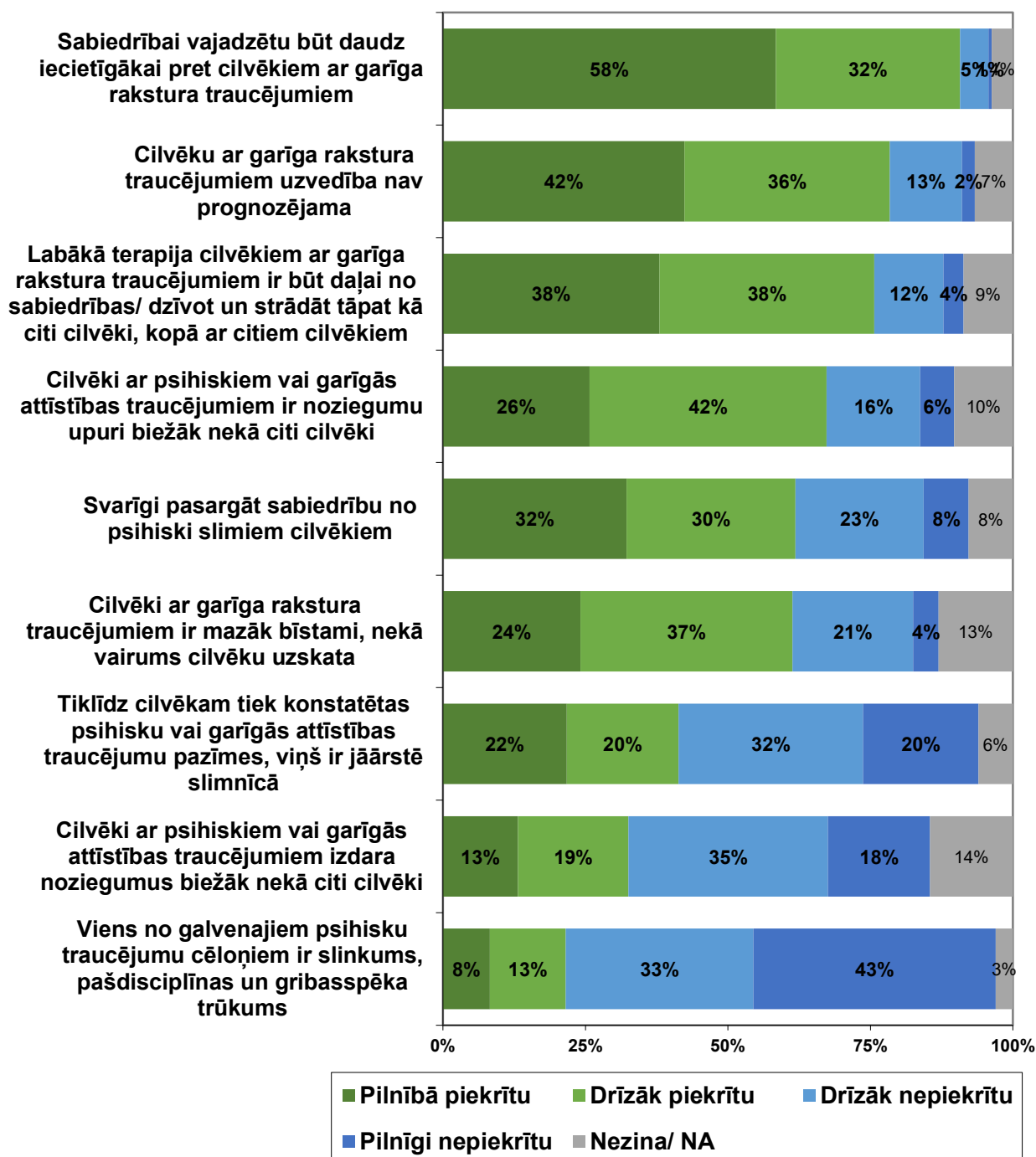

Aptaujas jautājums:

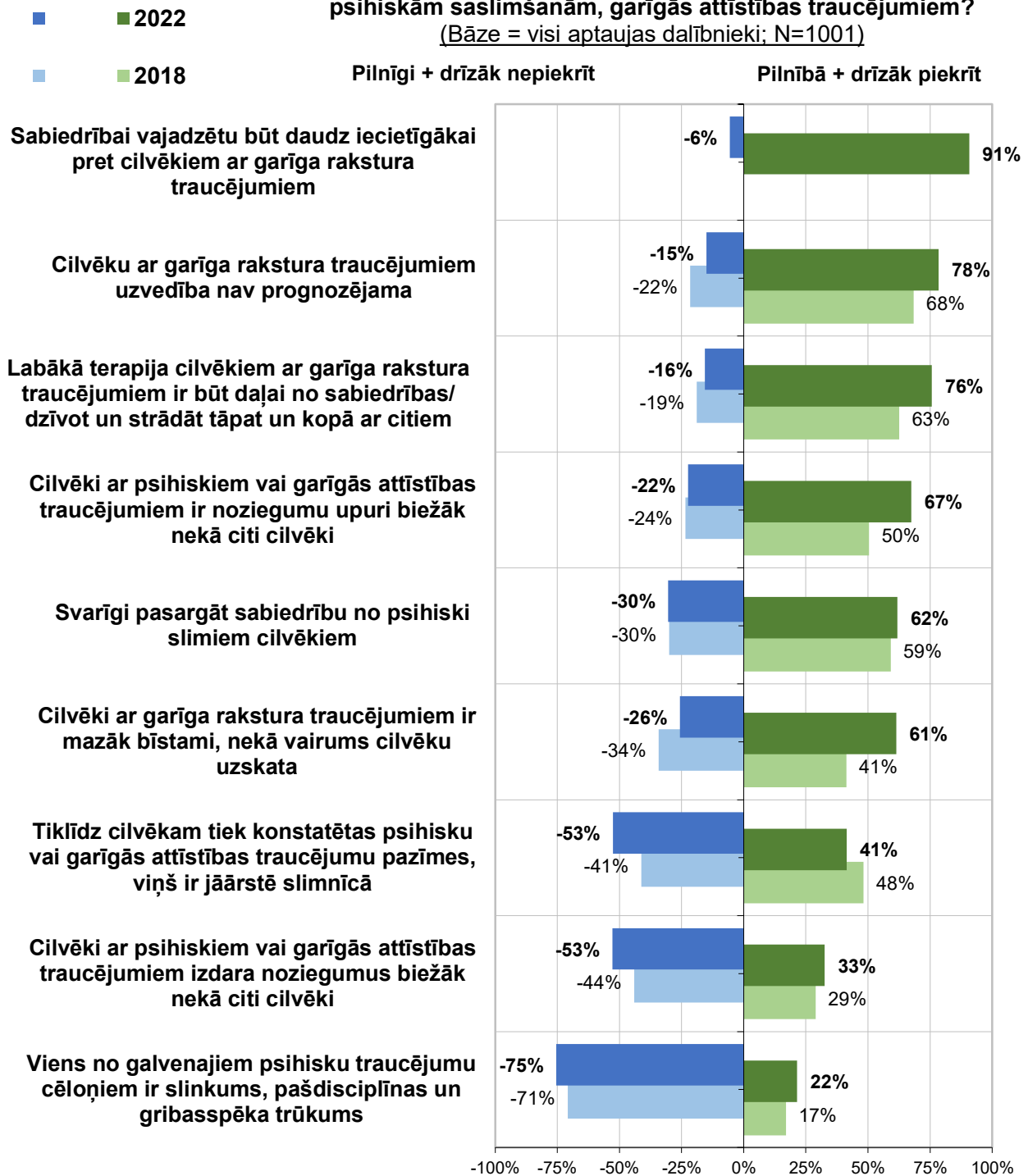
- “Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par psihiskām saslimšanām, garīgās attīstības traucējumiem?”

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par psihiskām saslimšanām, garīgās attīstības traucējumiem?

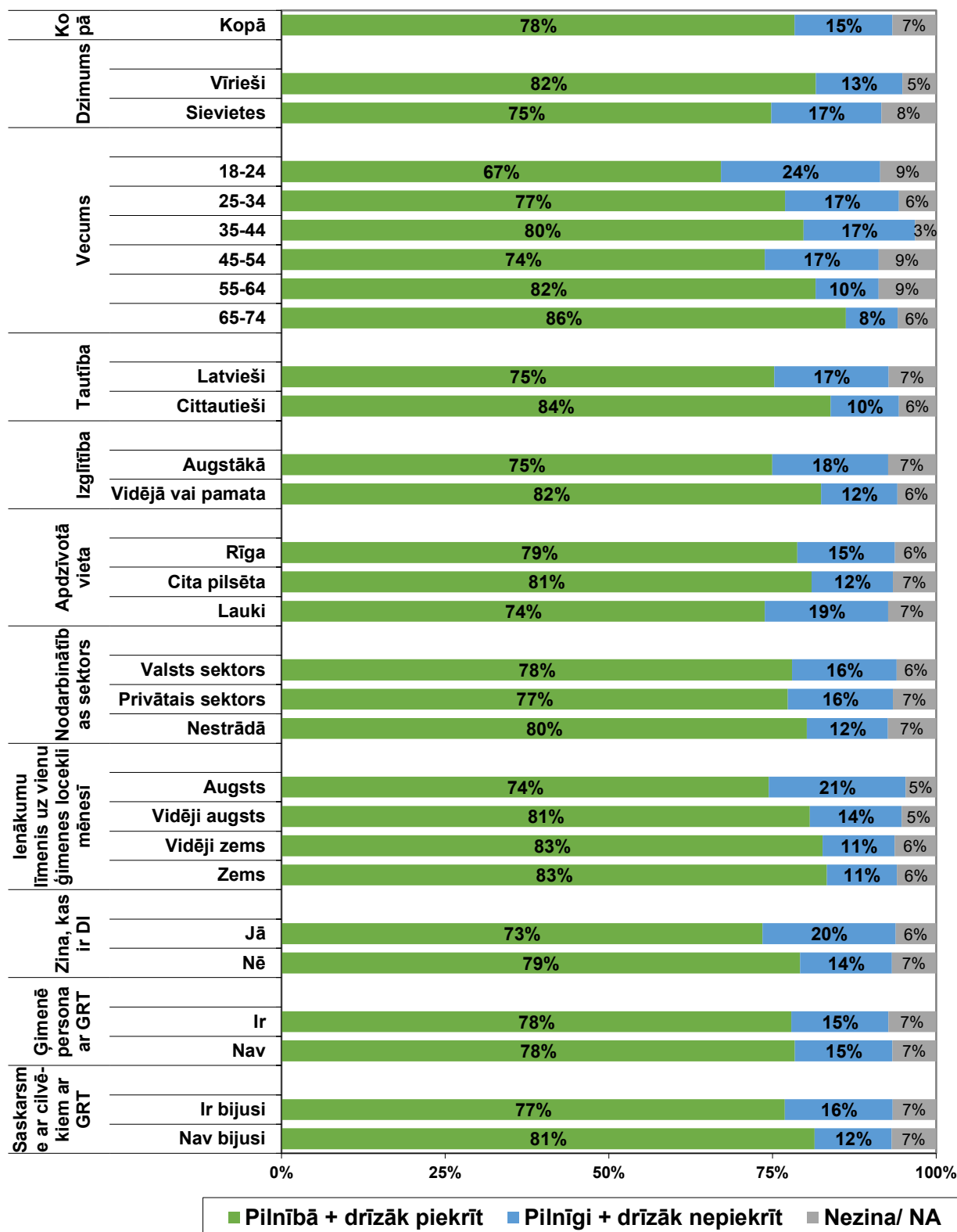
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

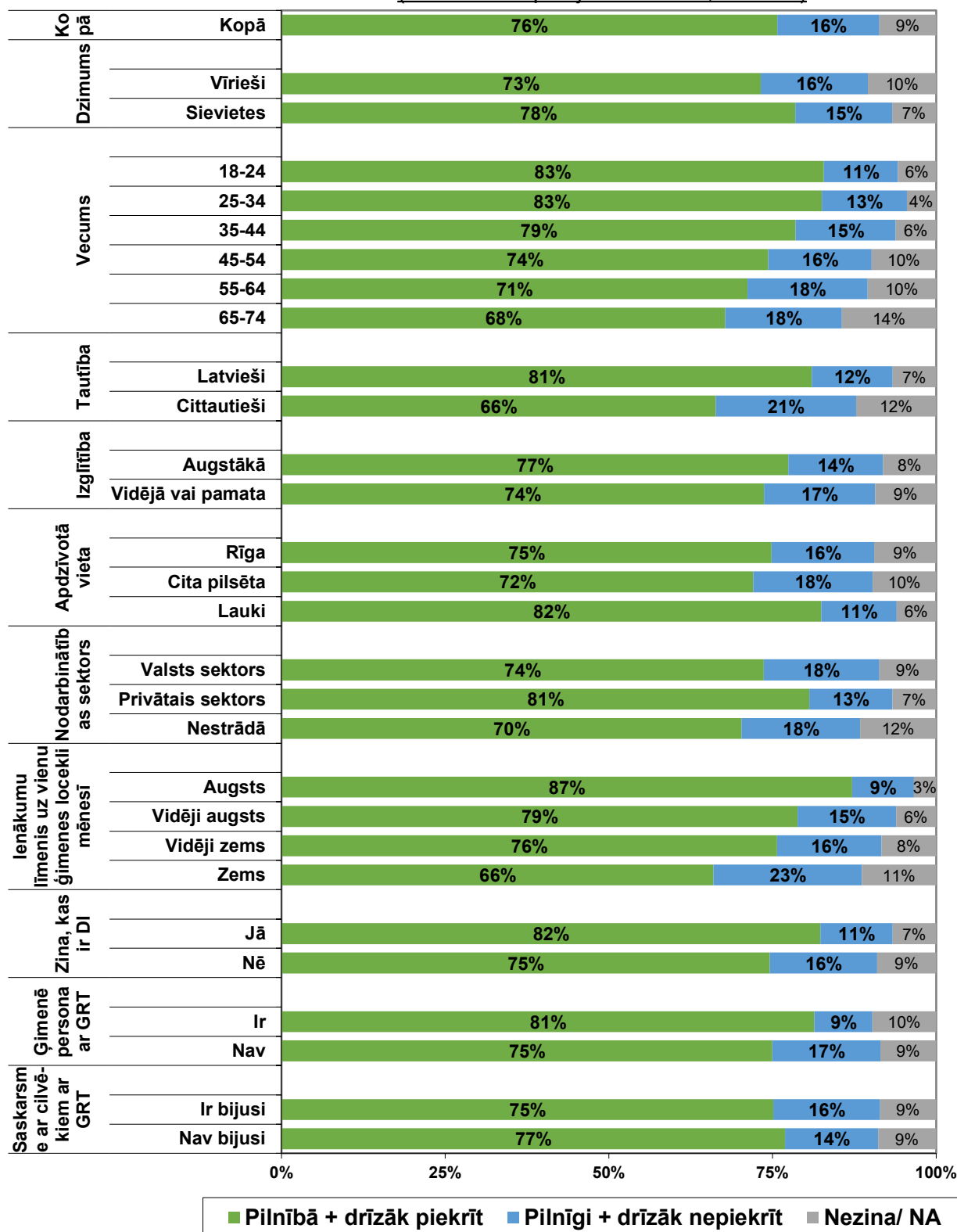
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par psihiskām saskāšanās, garīgās attīstības traucējumiem?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
Cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem uzvedība nav prognozējama
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

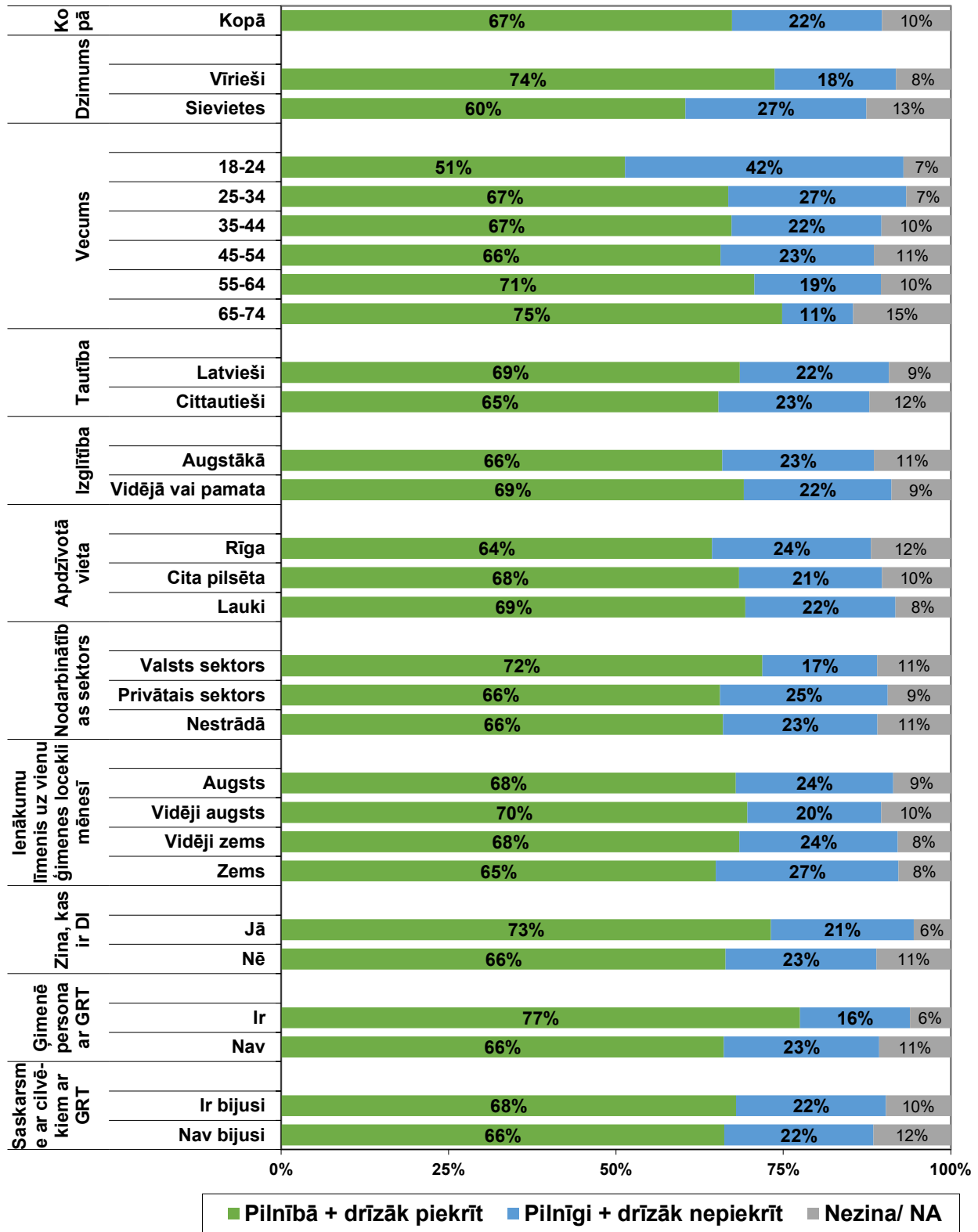

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
Labākā terapija cilvēkiem ar GRT ir būt daļai no sabiedrības\ dzīvot un strādāt tāpat kā citi cilvēki, kopā ar citiem cilvēkiem
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

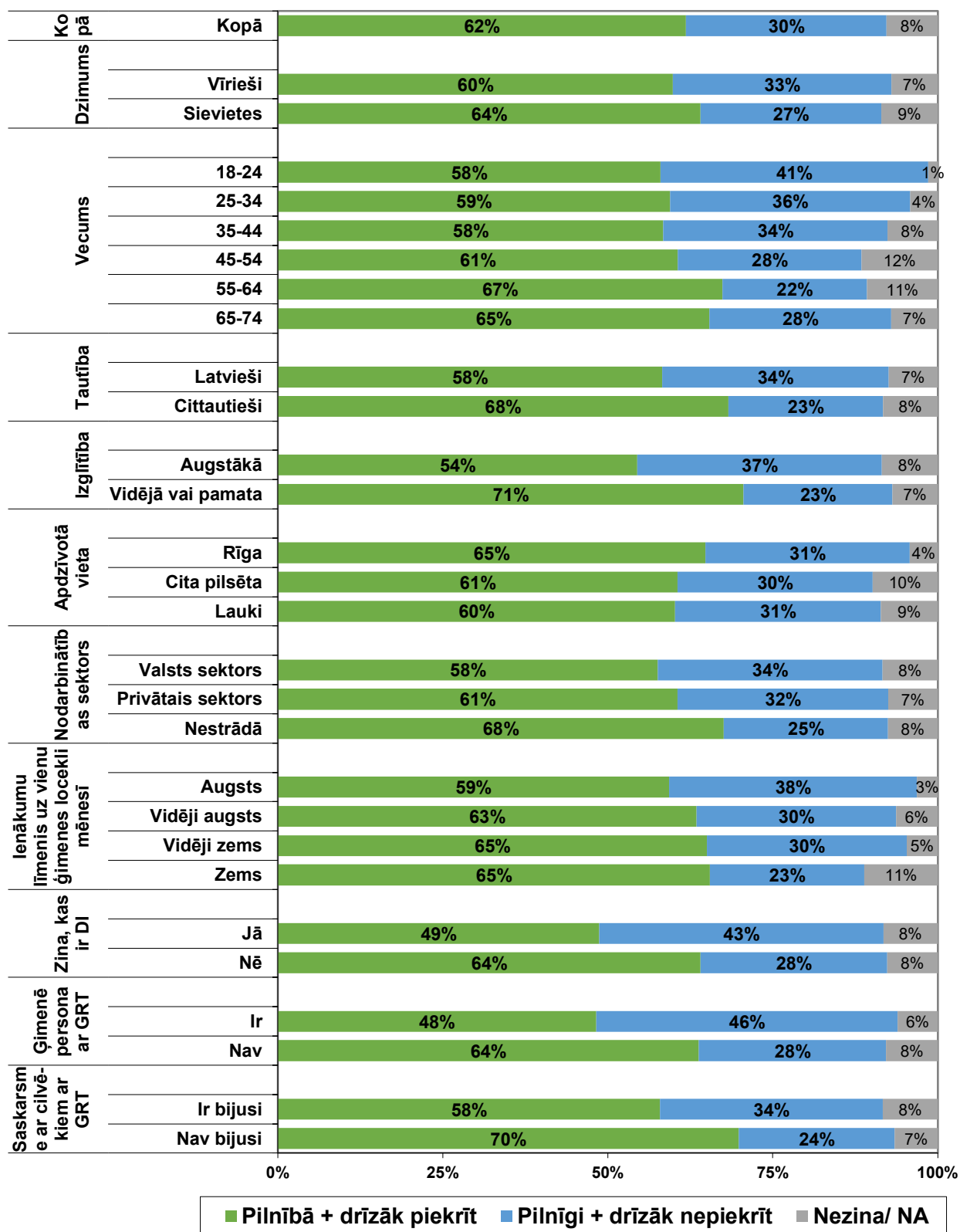

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
Cilvēki ar psihiskiem vai garīgās attīstības traucējumiem ir noziegumu upuri biežāk nekā citi cilvēki

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

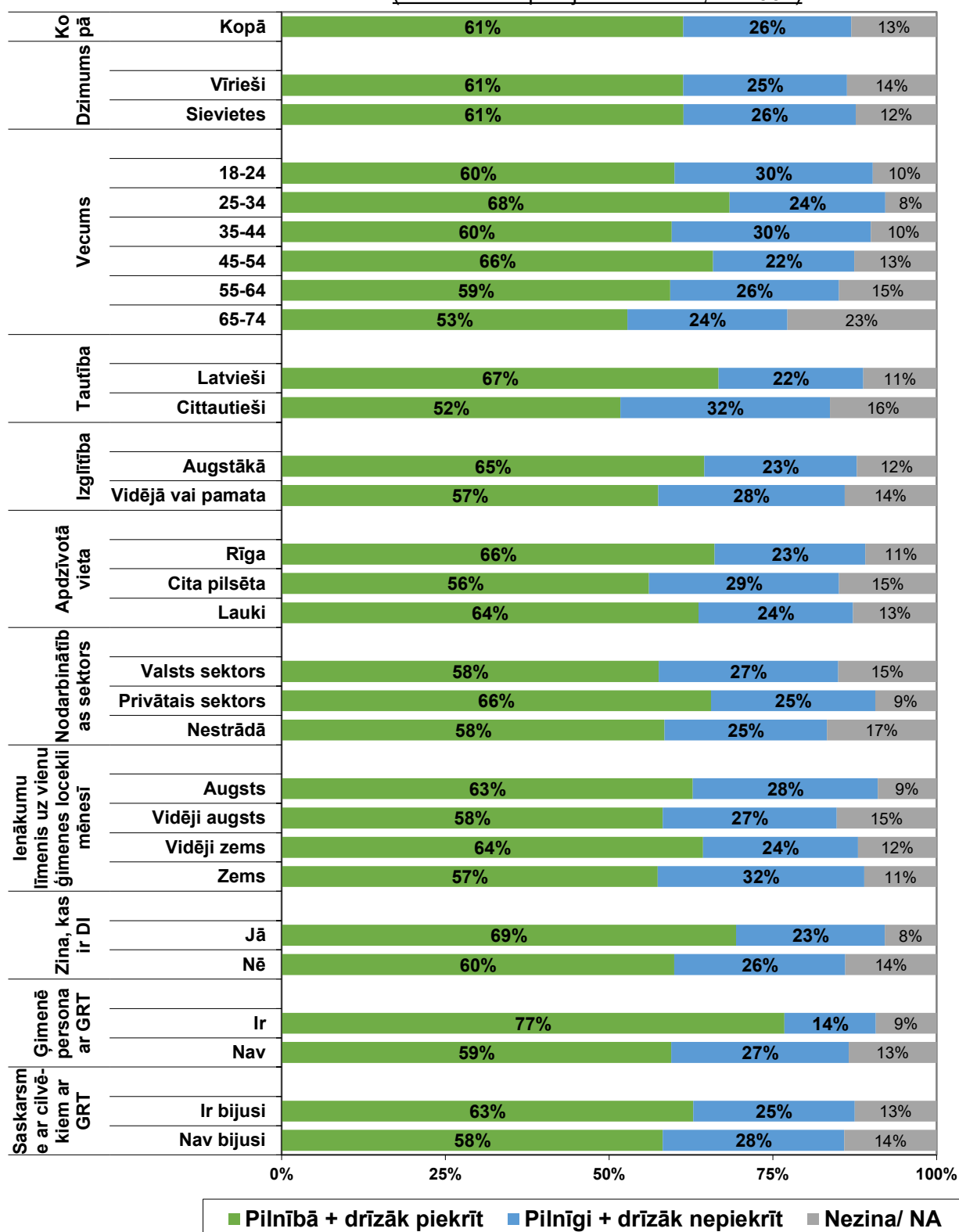

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
Svarīgi pasargāt sabiedrību no psihiski slimiem cilvēkiem
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

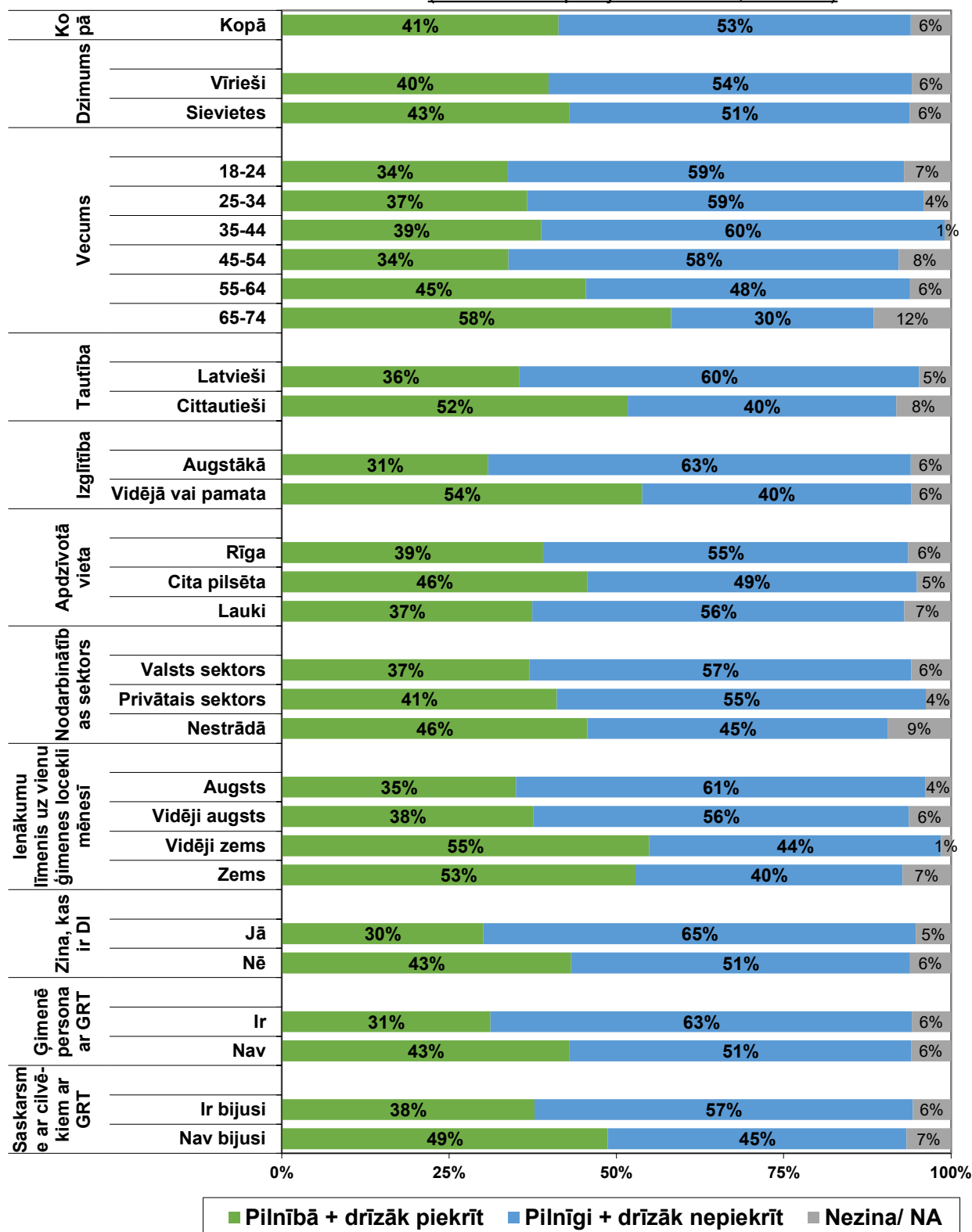

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem ir mazāk bīstami, nekā vairums cilvēku uzskata

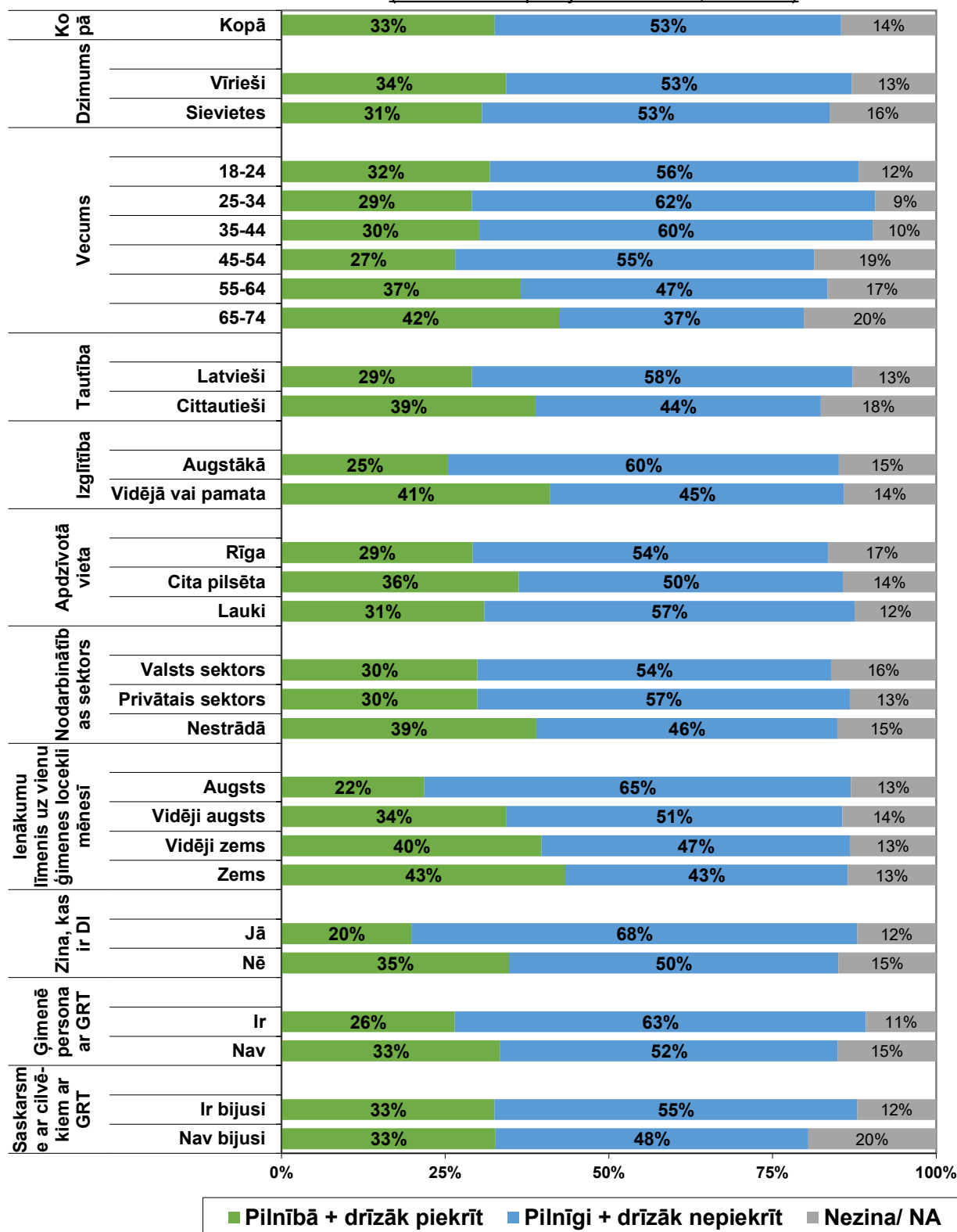
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

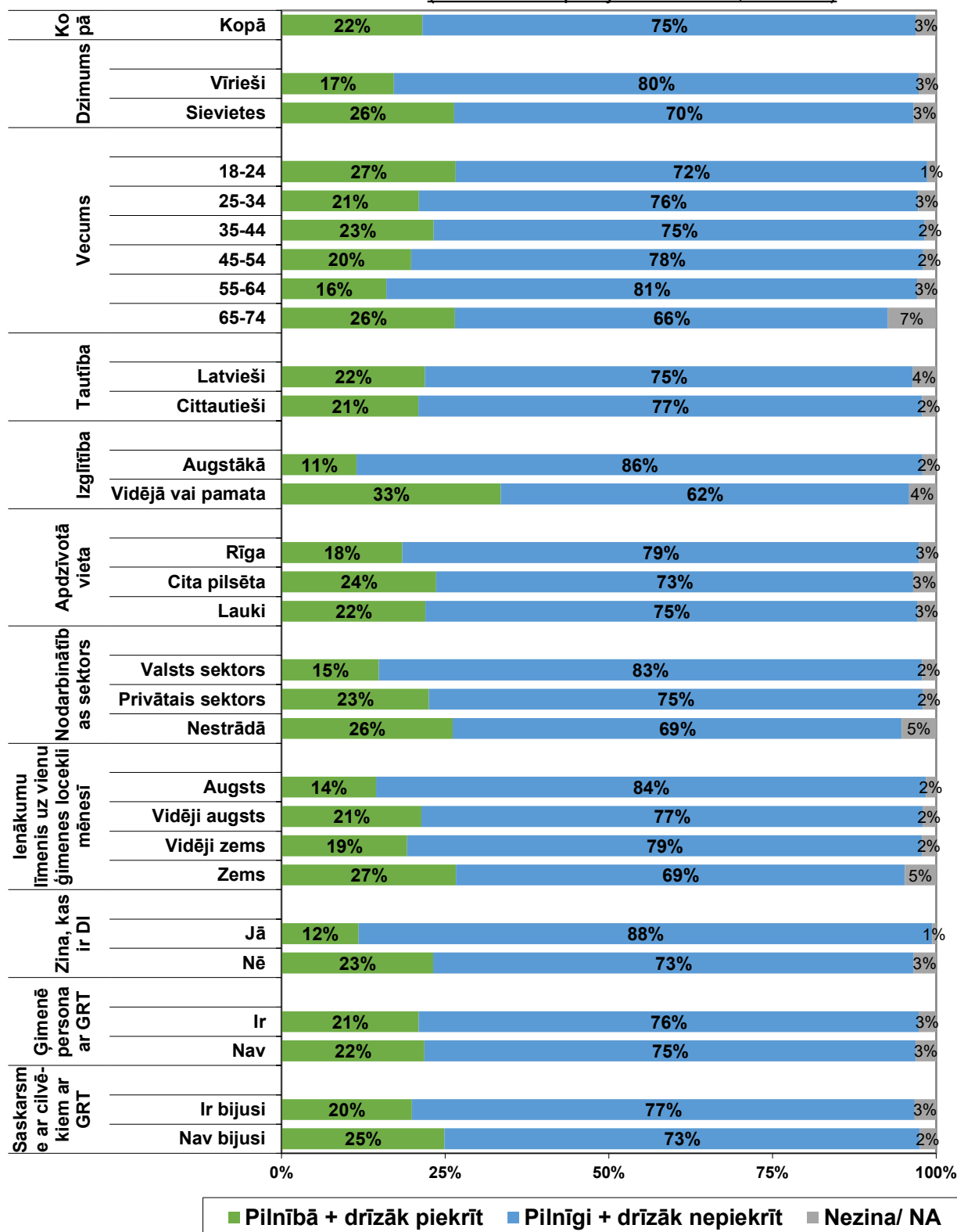
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
Tiklīdz cilvēkam tiek konstatētas psihisku vai garīgās attīstības traucējumu pazīmes, viņš ir jāārstē slimnīcā
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
Cilvēki ar psihiskiem vai garīgās attīstības traucējumiem izdara noziegumus biežāk nekā citi cilvēki
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

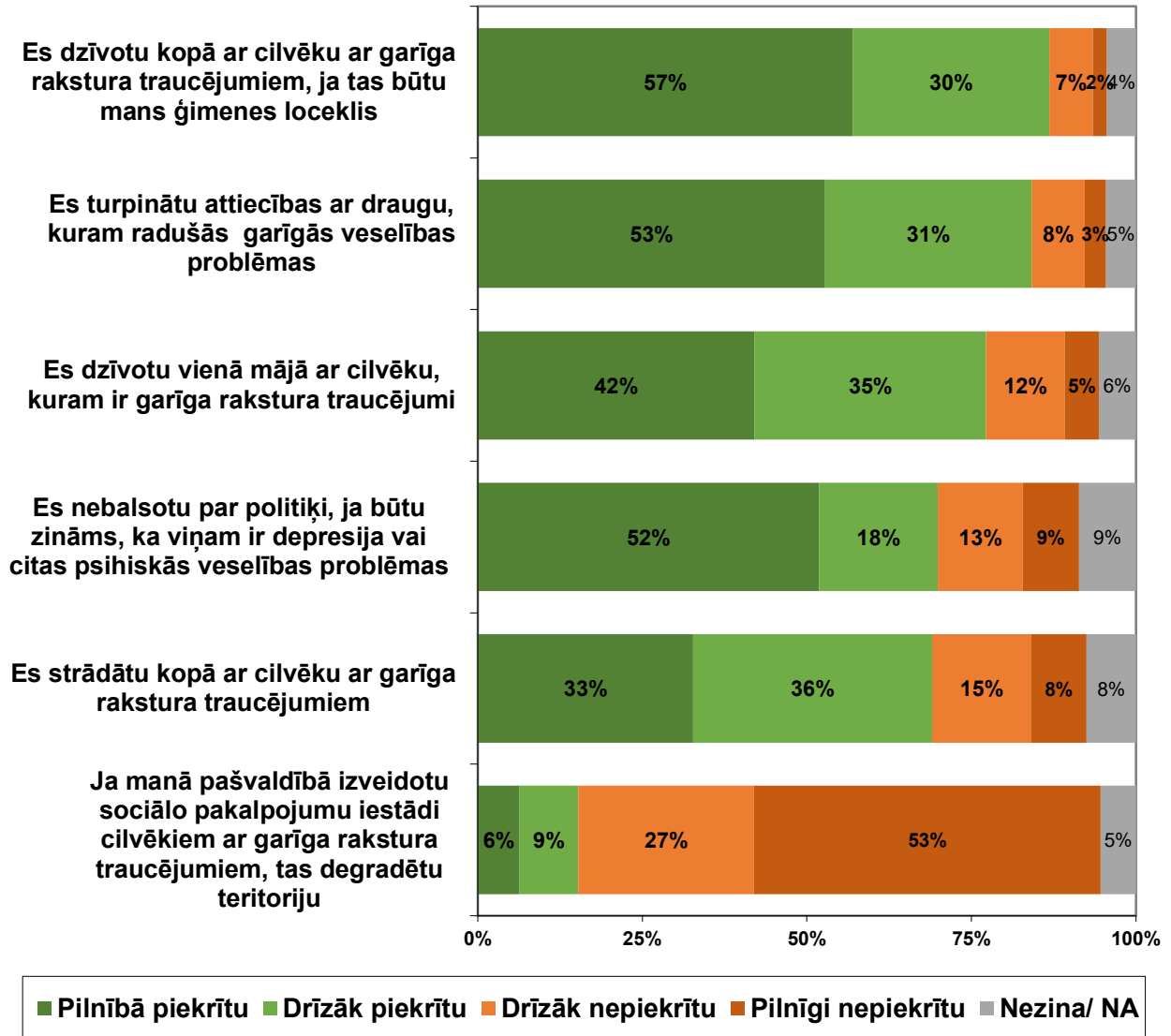
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
**Viens no galvenajiem psihisku traucējumu cēloņiem ir slinkums,
 pašdisciplīnas un gribasspēka trūkums**
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Aptaujas jautājums:

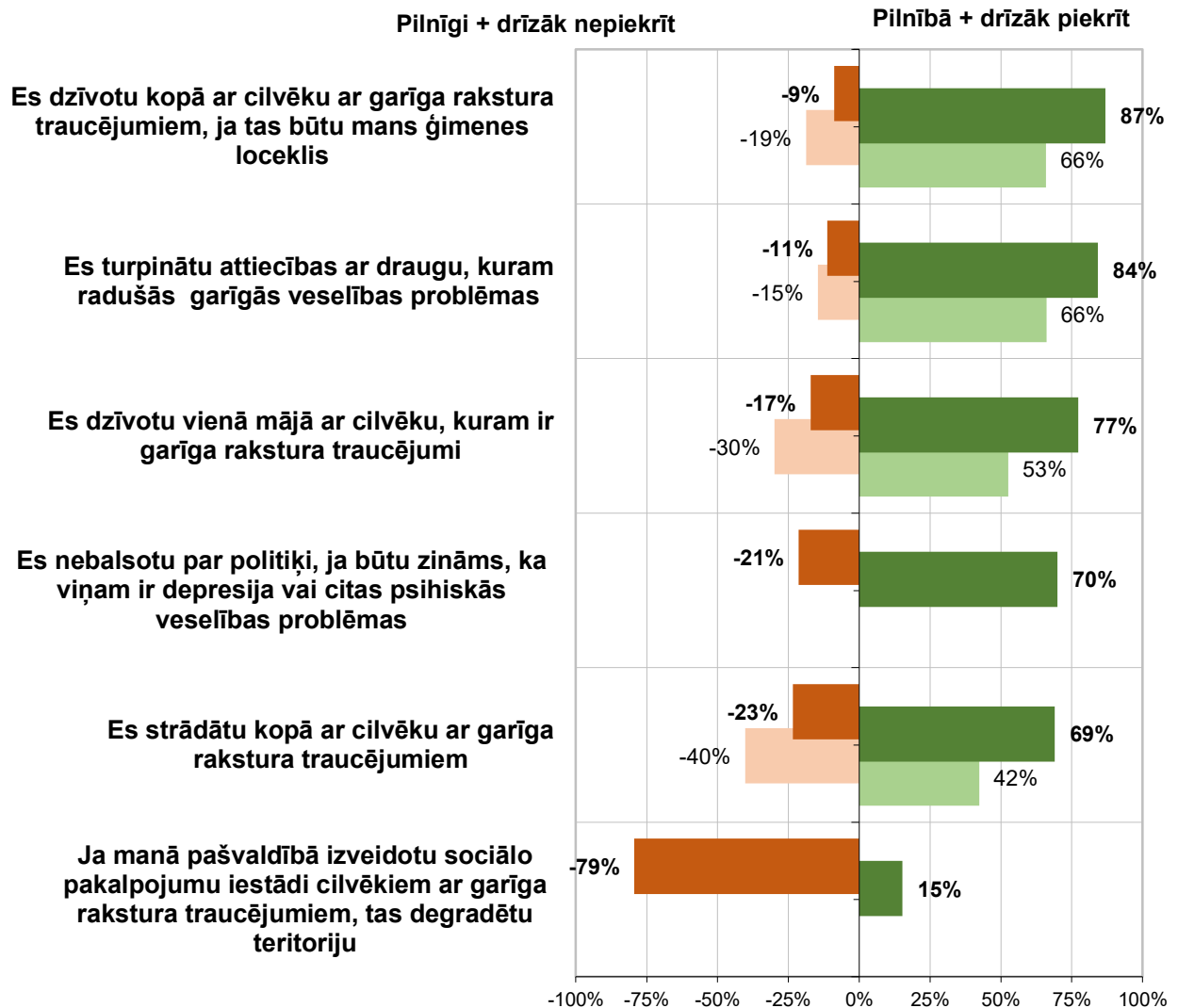
- “Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par psihiskām saslimšanām, garīgās attīstības traucējumiem?”

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par psihiskām saslimšanām, garīgās attīstības traucējumiem?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

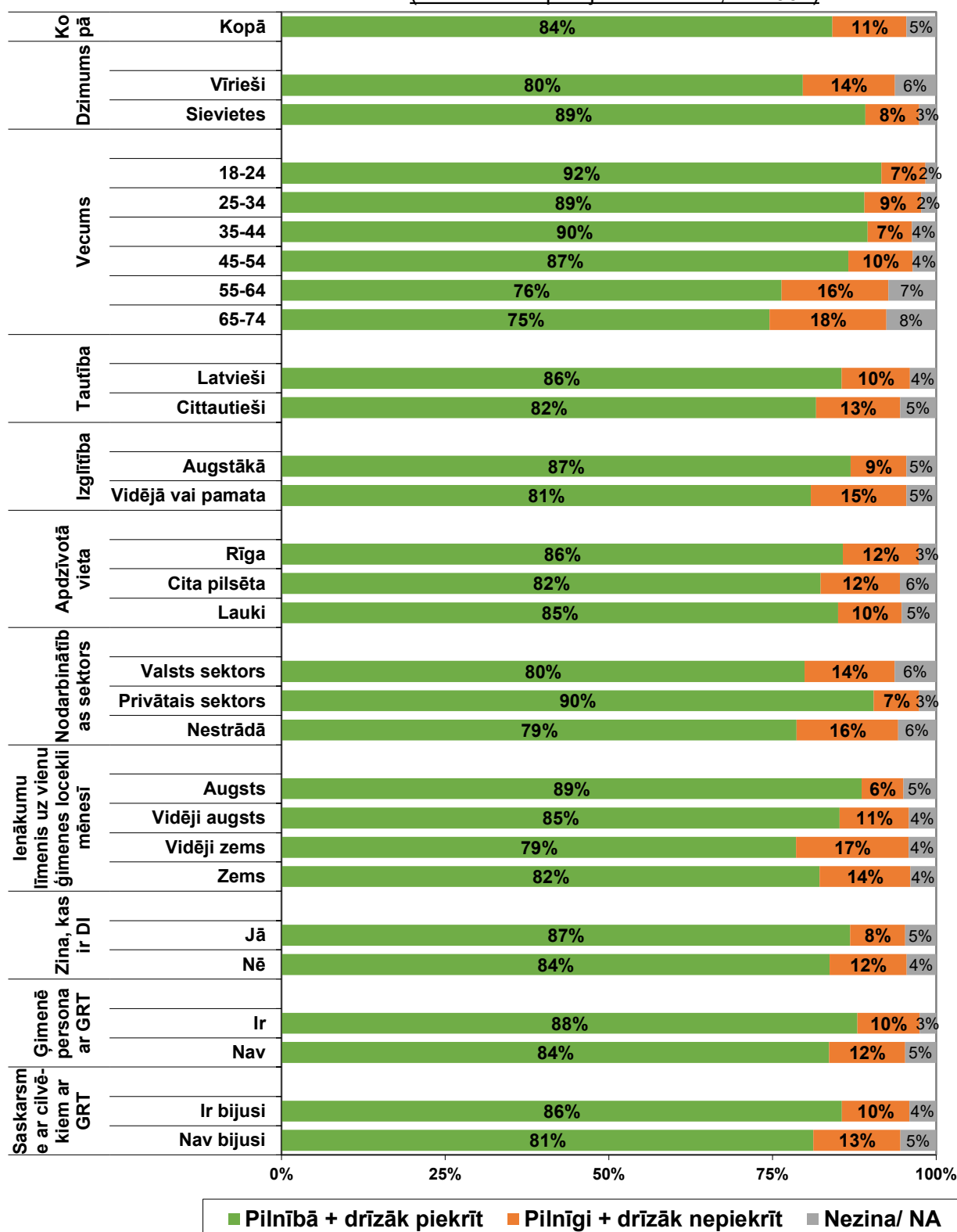
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par psihiskām saslimšanām, garīgās attīstības traucējumiem?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

■ 2022
■ 2018

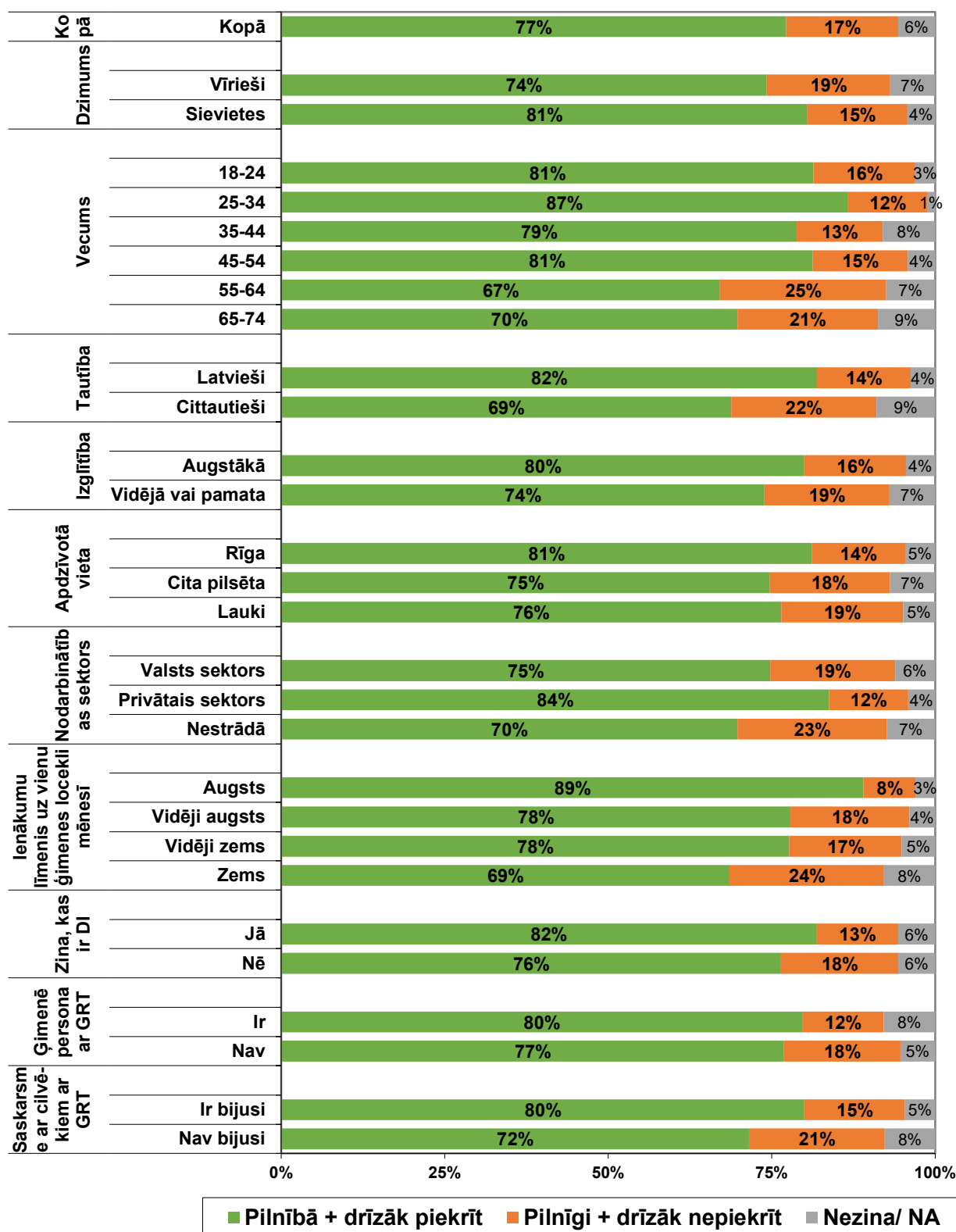

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
Es turpinātu attiecības ar draugu, kuram radušās garīgās veselības problēmas

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

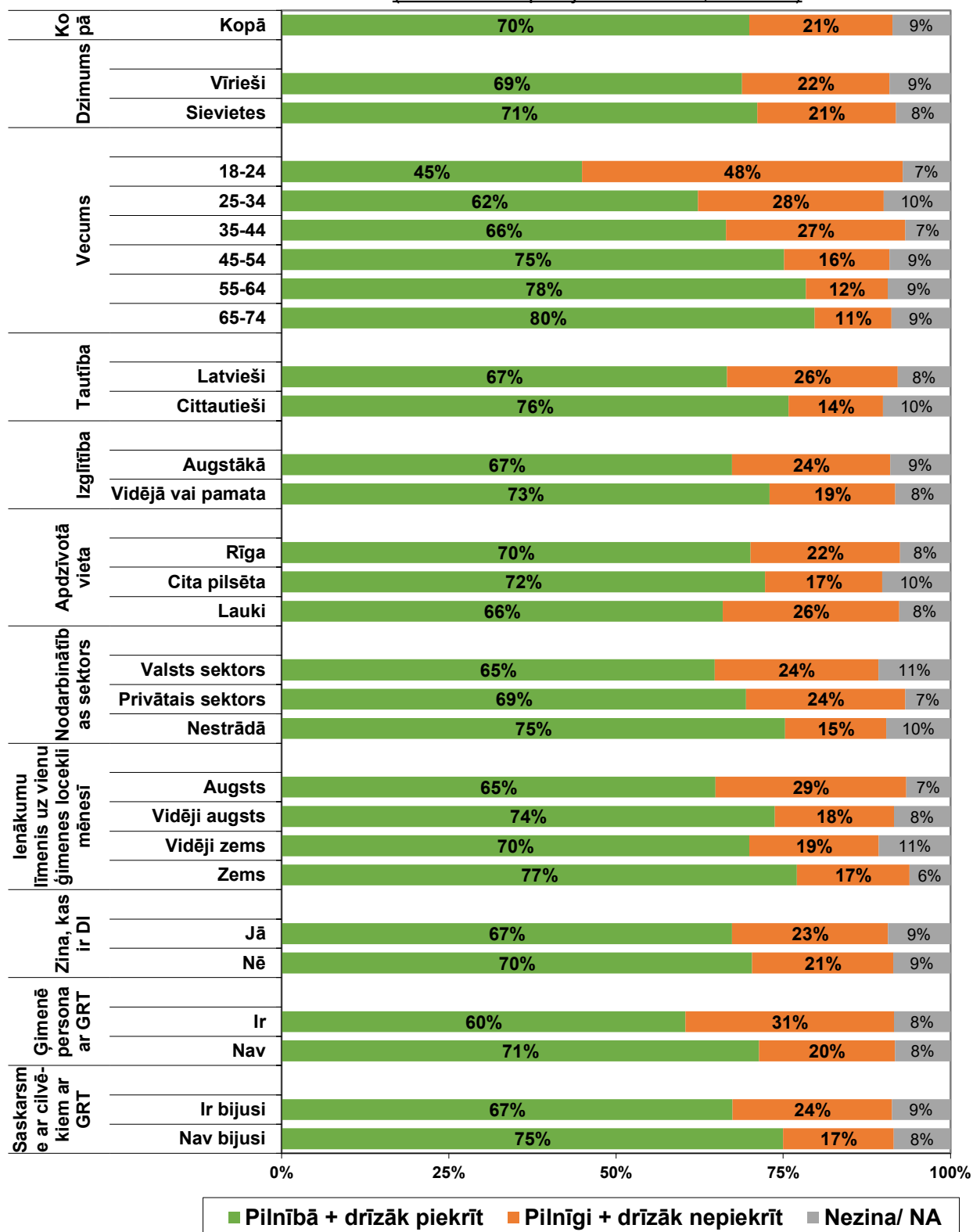

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
Es dzīvotu vienā mājā ar cilvēku, kuram ir garīga rakstura traucējumi
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

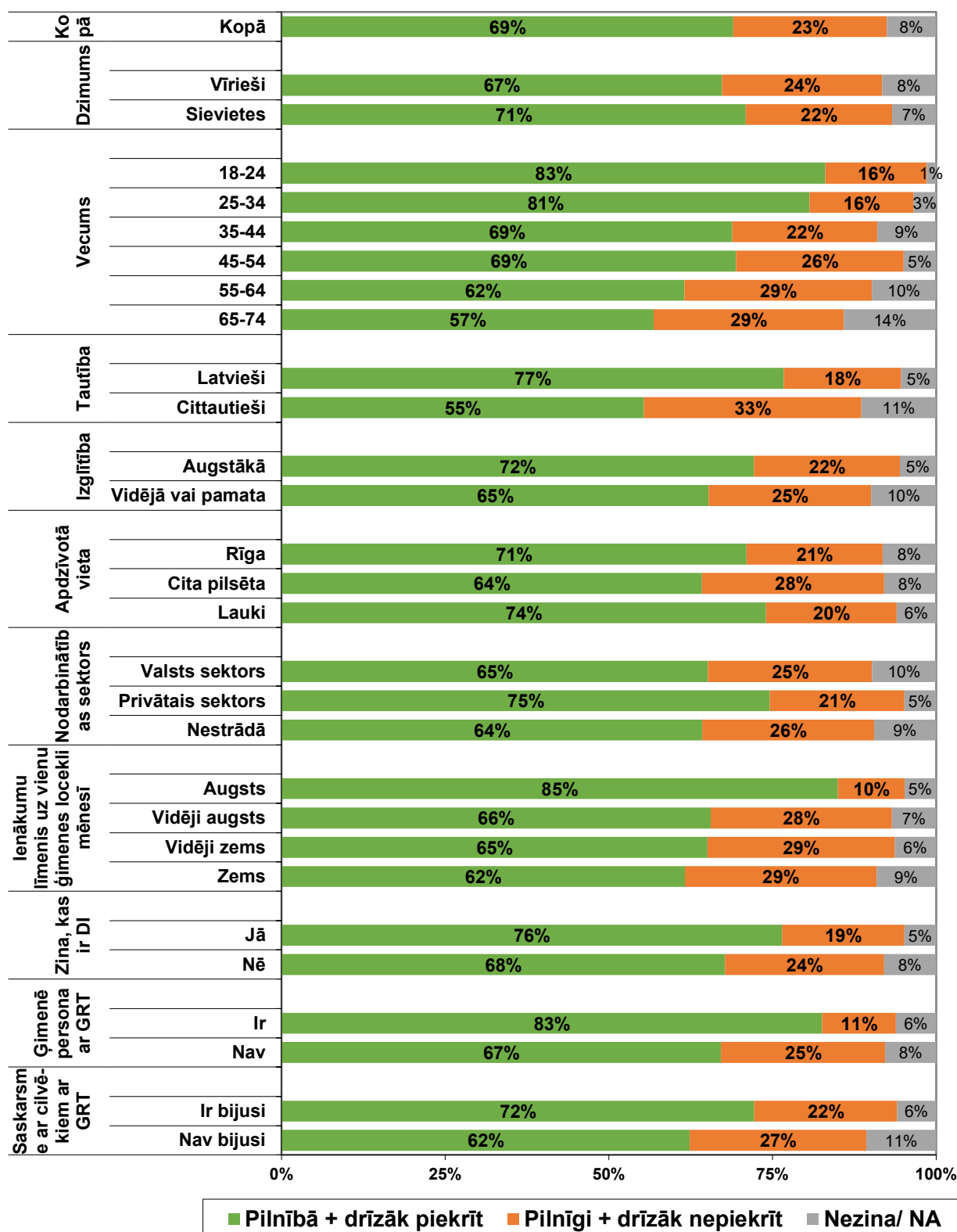

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
Es nebalsošu par politiķi, ja būtu zināms, ka viņam ir depresija vai citas psihiskās veselības problēmas

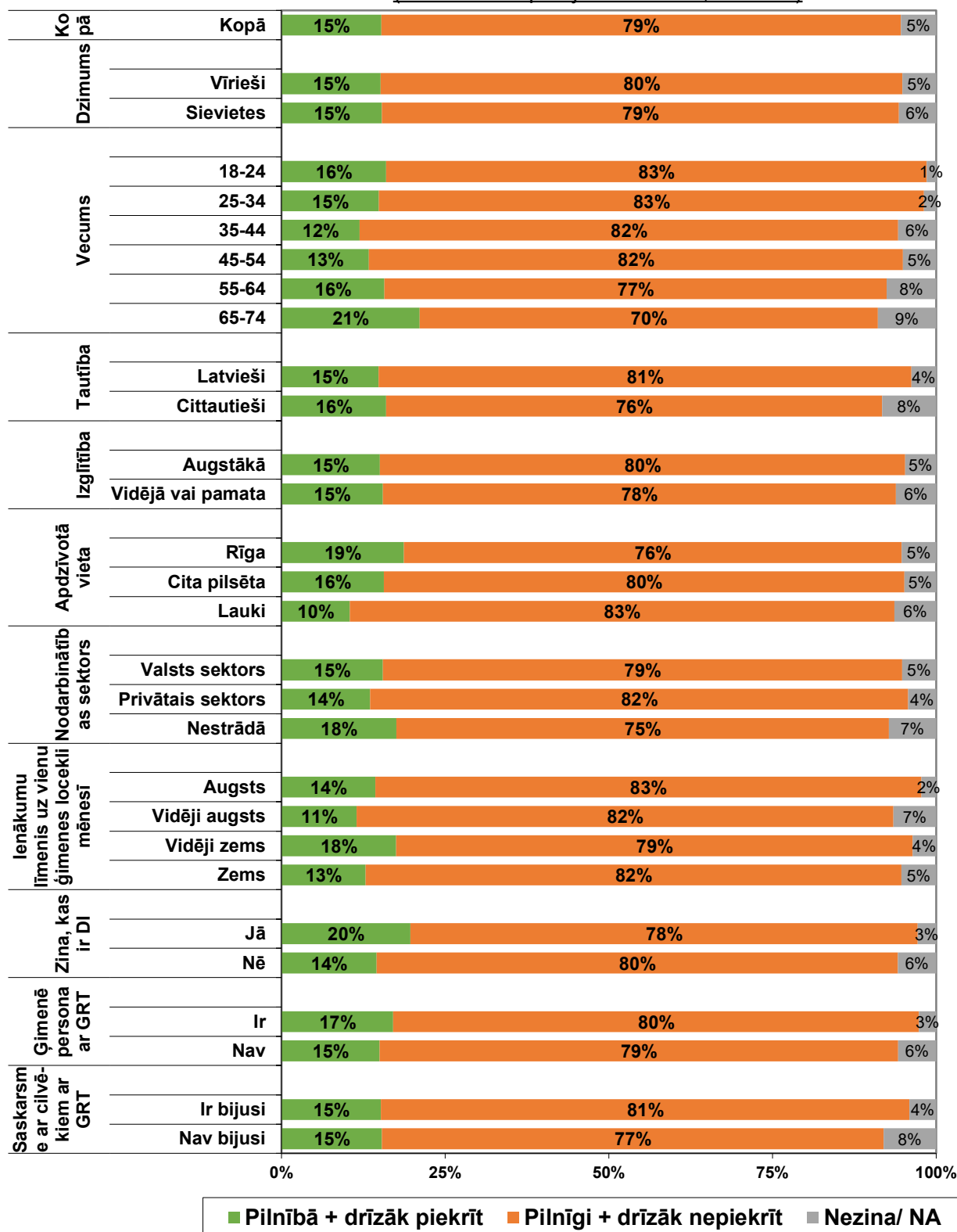
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
Es strādātu kopā ar cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

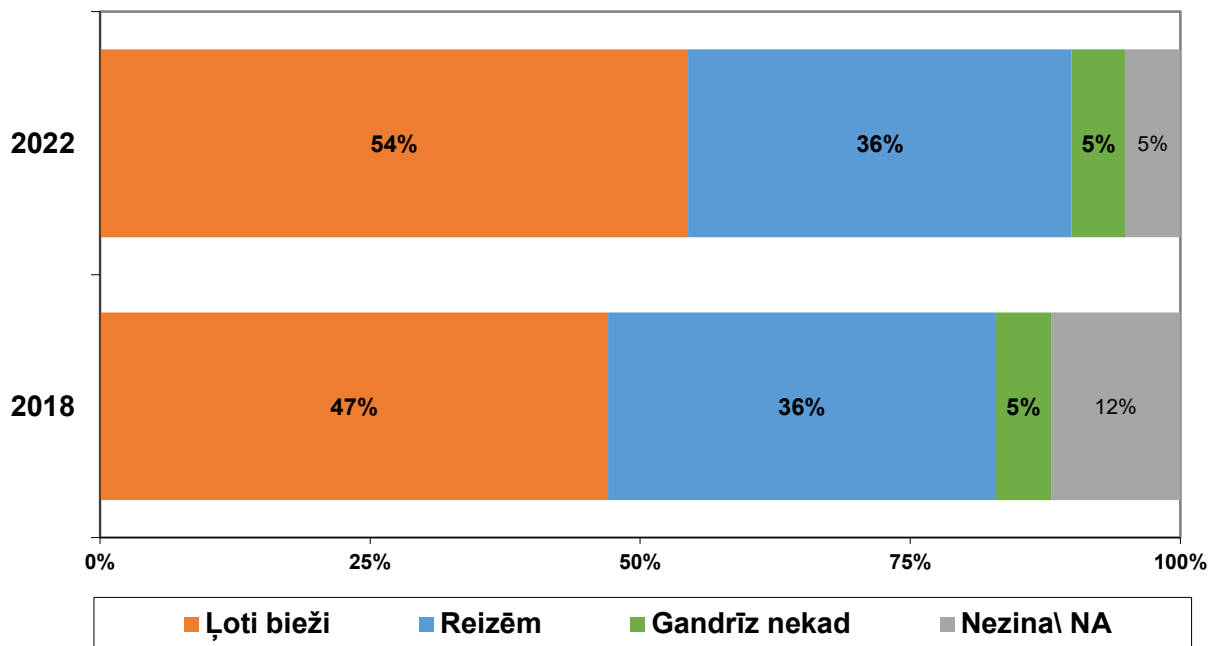
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
**Ja manā pašvaldībā izveidotu sociālo pakalpojumu iestādi cilvēkiem ar
garīga rakstura traucējumiem, tas degradētu teritoriju**
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

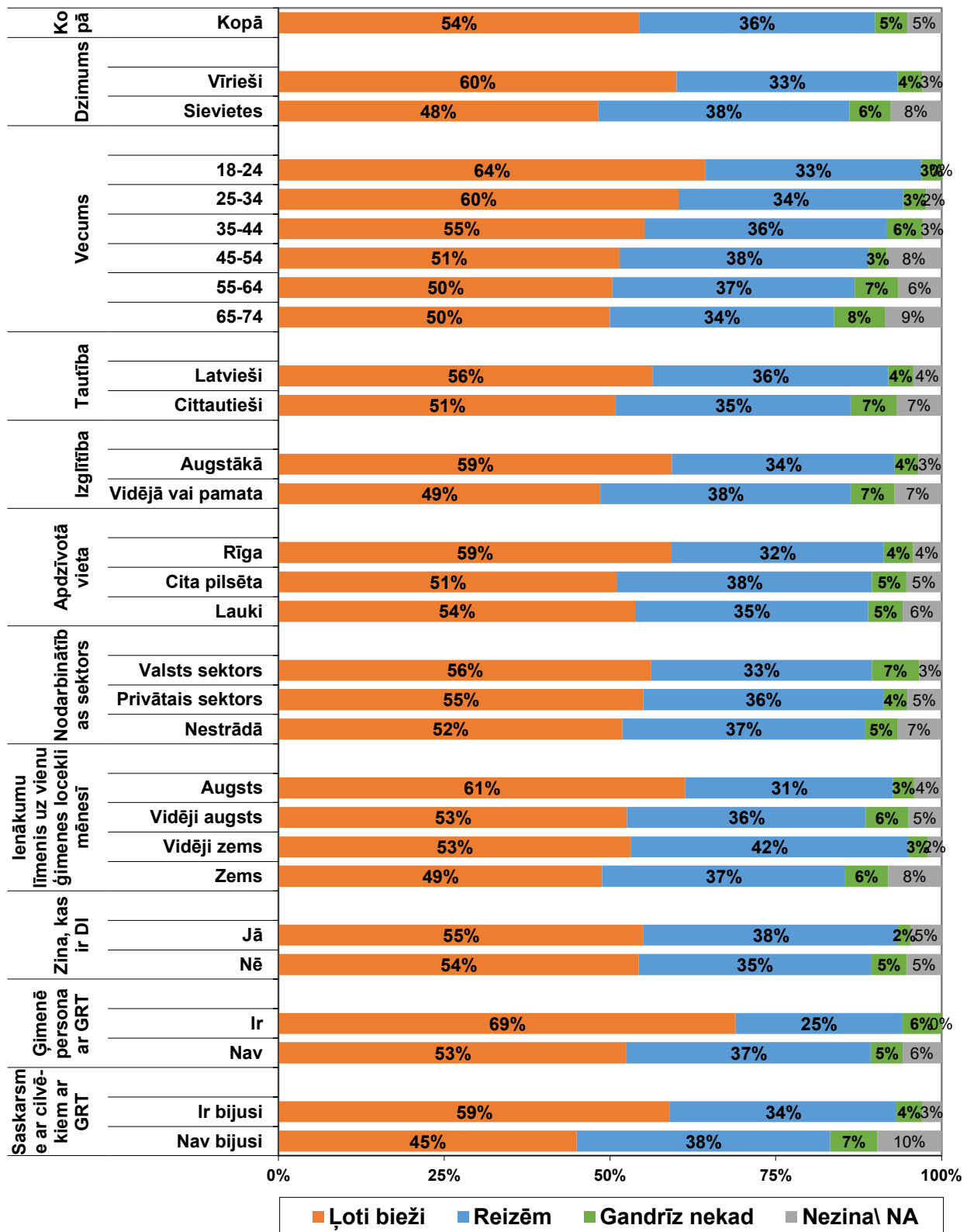
Aptaujas jautājums:

- “Jūsaprāt, vai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem saskaras ar negatīvu attieksmi no citiem cilvēkiem savu veselības problēmu dēļ?”

Jūsaprāt, vai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem saskaras ar negatīvu attieksmi no citiem cilvēkiem savu veselības problēmu dēļ?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Jūsaprāt, vai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem saskaras ar negatīvu attieksmi no citiem cilvēkiem savu veselības problēmu dēļ?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

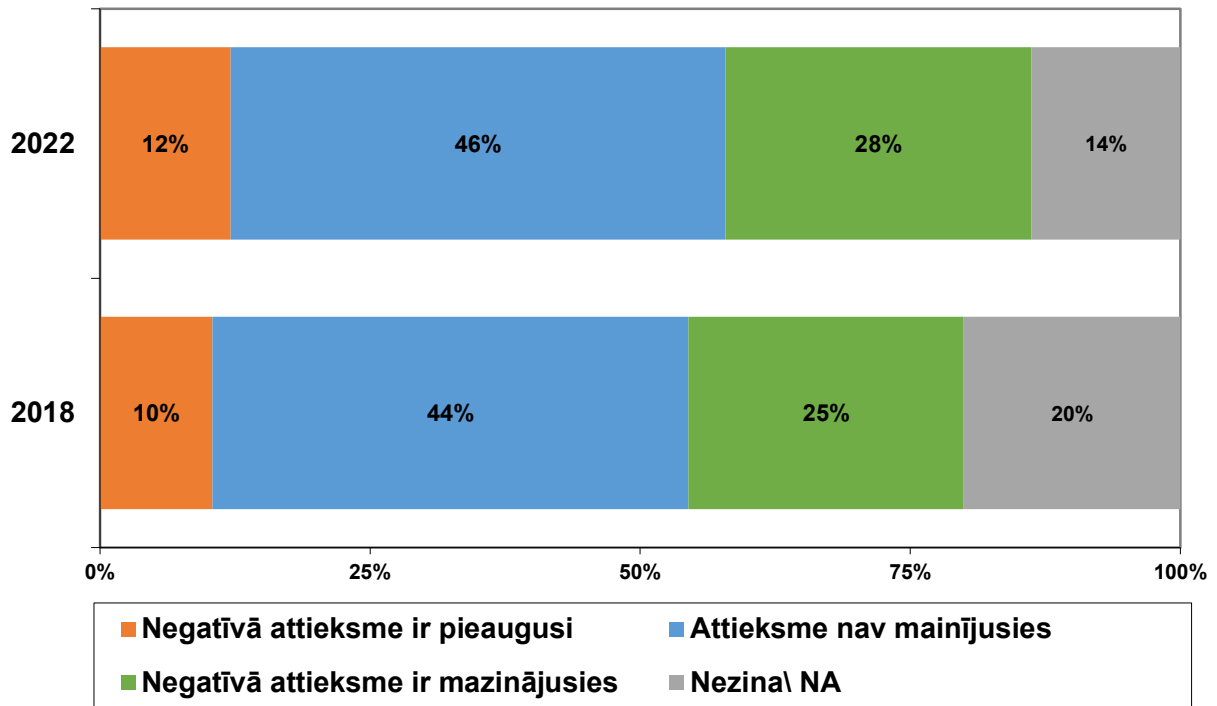

Aptaujas jautājums:

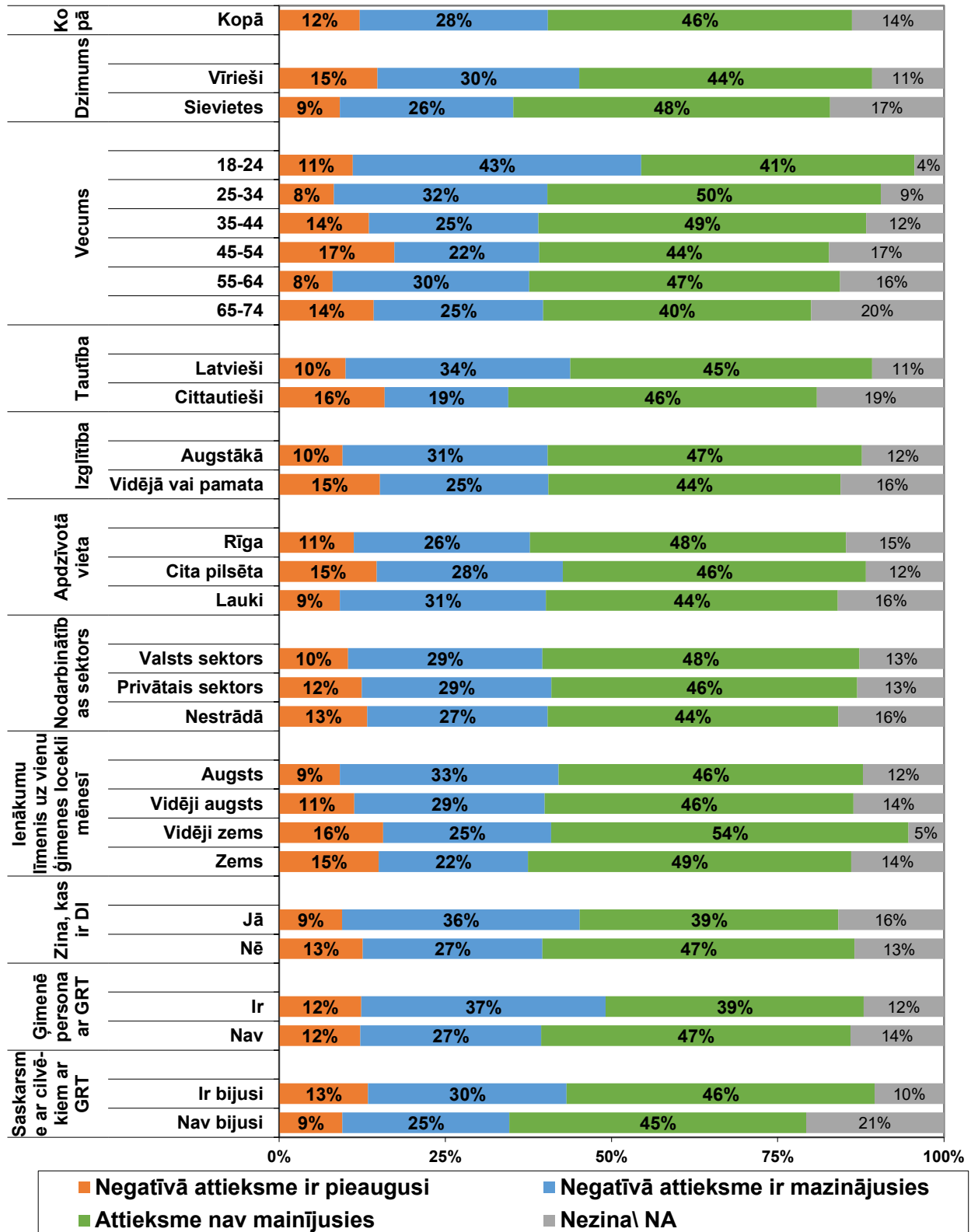
- “Jūsaprāt, vai apkārtējo cilvēku negatīvā attieksme (bailes, nepatika, vēlme izvairīties) pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ir mainījusies pēdējā gada laikā?”

Jūsaprāt, vai apkārtējo cilvēku negatīvā attieksme (bailes, nepatika, vēlme izvairīties) pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ir mainījusies pēdējā gada laikā?

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Jūsaprāt, vai apkārtējo cilvēku negatīvā attieksme pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ir mainījusies pēdējā gada laikā?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

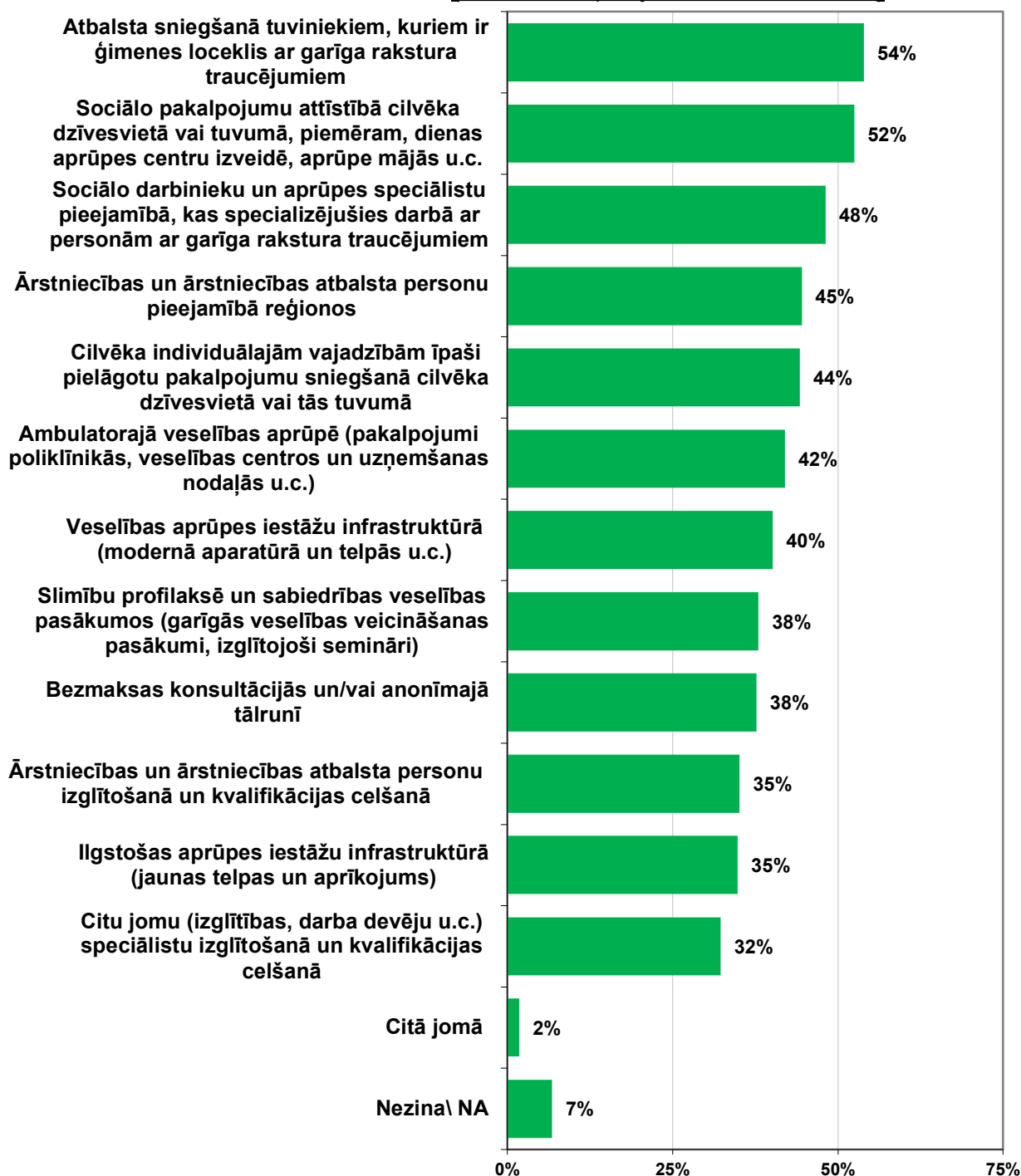

Aptaujas jautājums:

- “Sakiet, lūdzu, kādās jomās līdzekļi būtu jāiegulda visvairāk, lai uzlabotu atbalstu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem?”

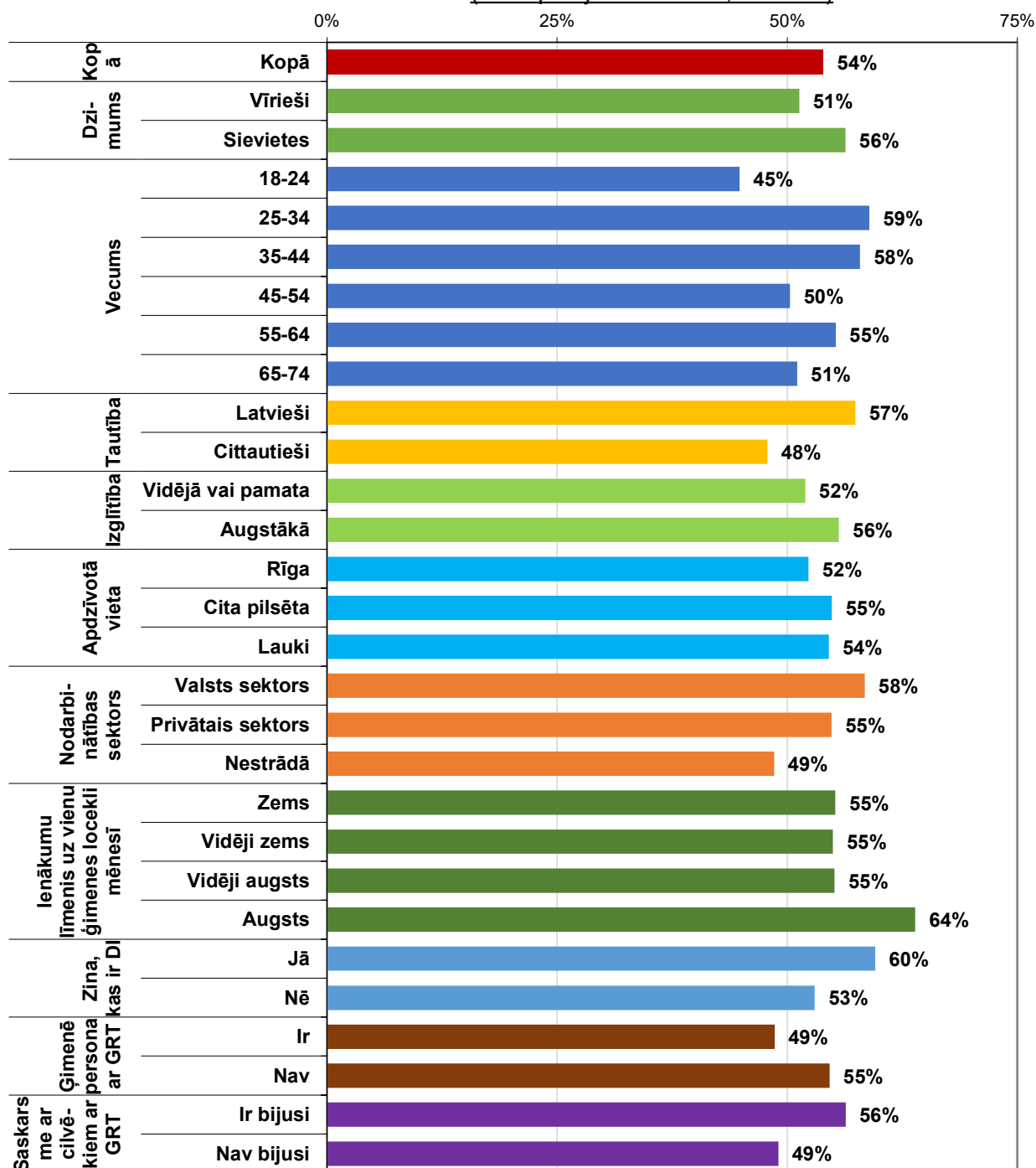
Sakiet, lūdzu, kādās jomās līdzekļi būtu jāiegulda visvairāk, lai uzlabotu atbalstu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem?

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

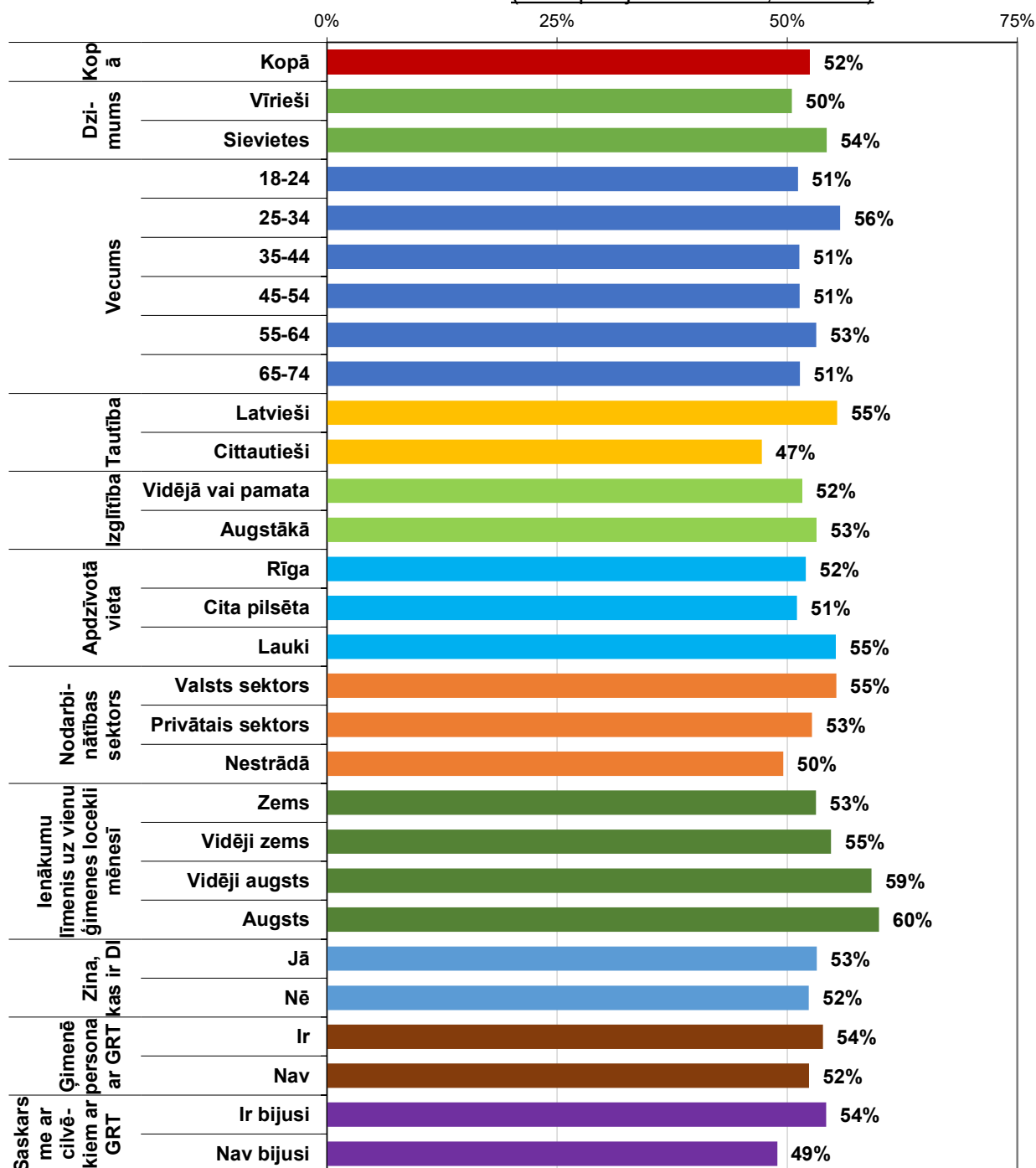

Kā citas jomas (grafikā) tika minētas - Nodarbinātības veicināšanā cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem; Pielāgotas izglītības pieejamībā; Integrēšanā sabiedrībā.

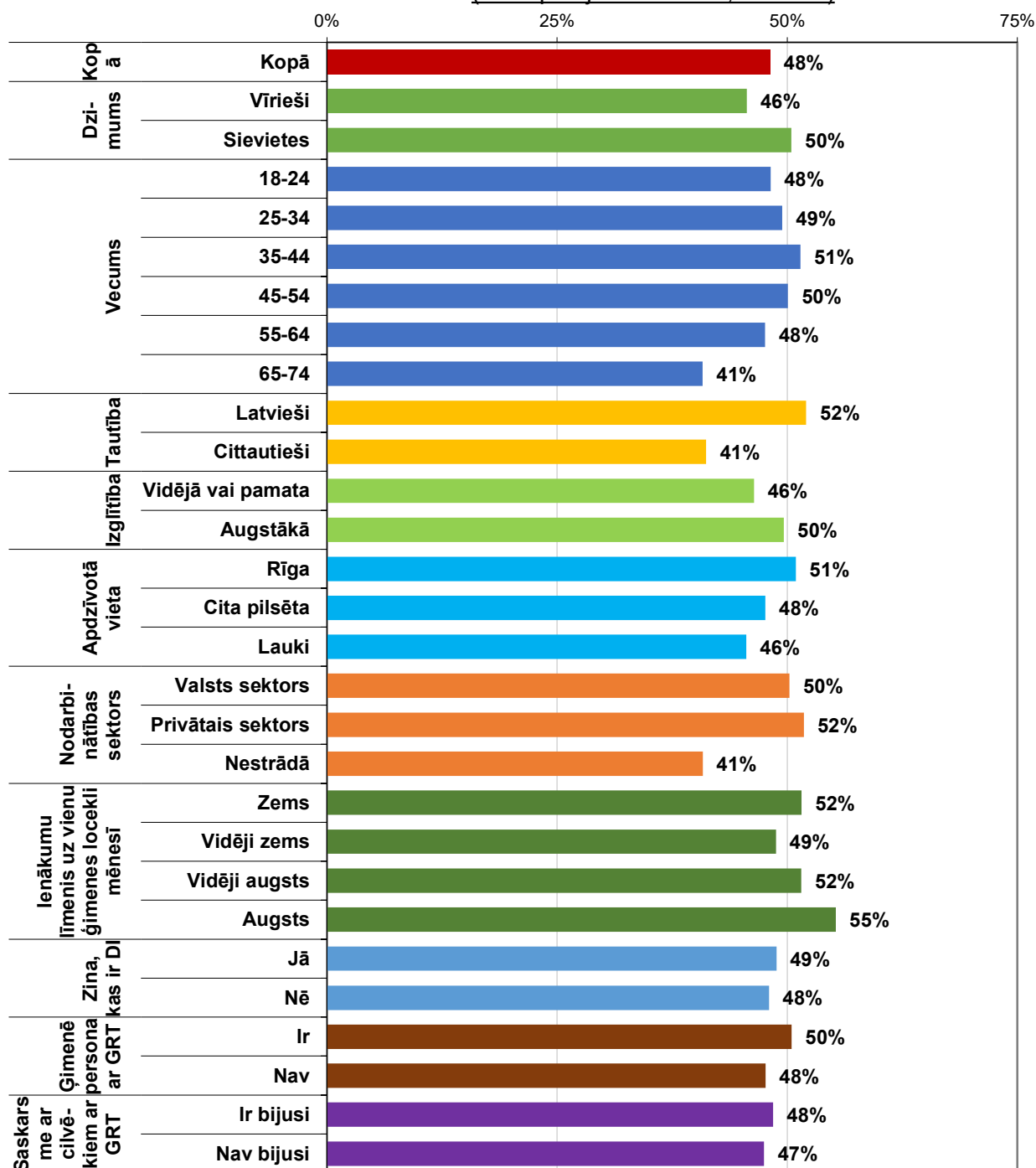
Sakiet, lūdzu, kādās jomās līdzekļi būtu jāiegulda visvairāk?
Atbalsta sniegšanā tuviniekiem, kuriem ir ģimenes loceklis ar garīga rakstura traucējumiem
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

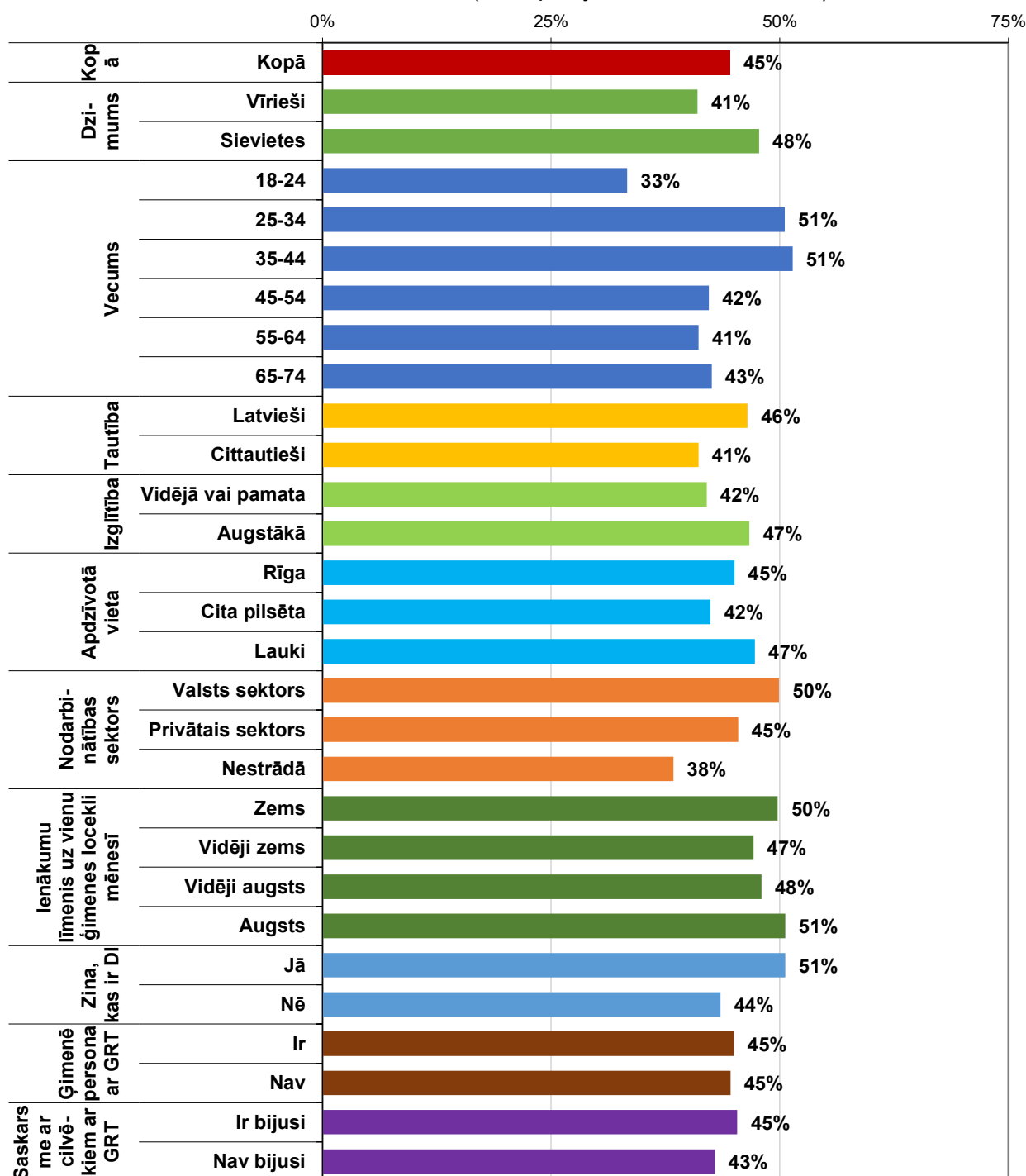
Sakiet, lūdzu, kādās jomās līdzekļi būtu jāiegulda visvairāk?
**Sociālo pakalpojumu attīstībā cilvēka dzīvesvietā vai tuvumā,
 piemēram, dienas aprūpes centru izveidē, aprūpe mājās u.c.**
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

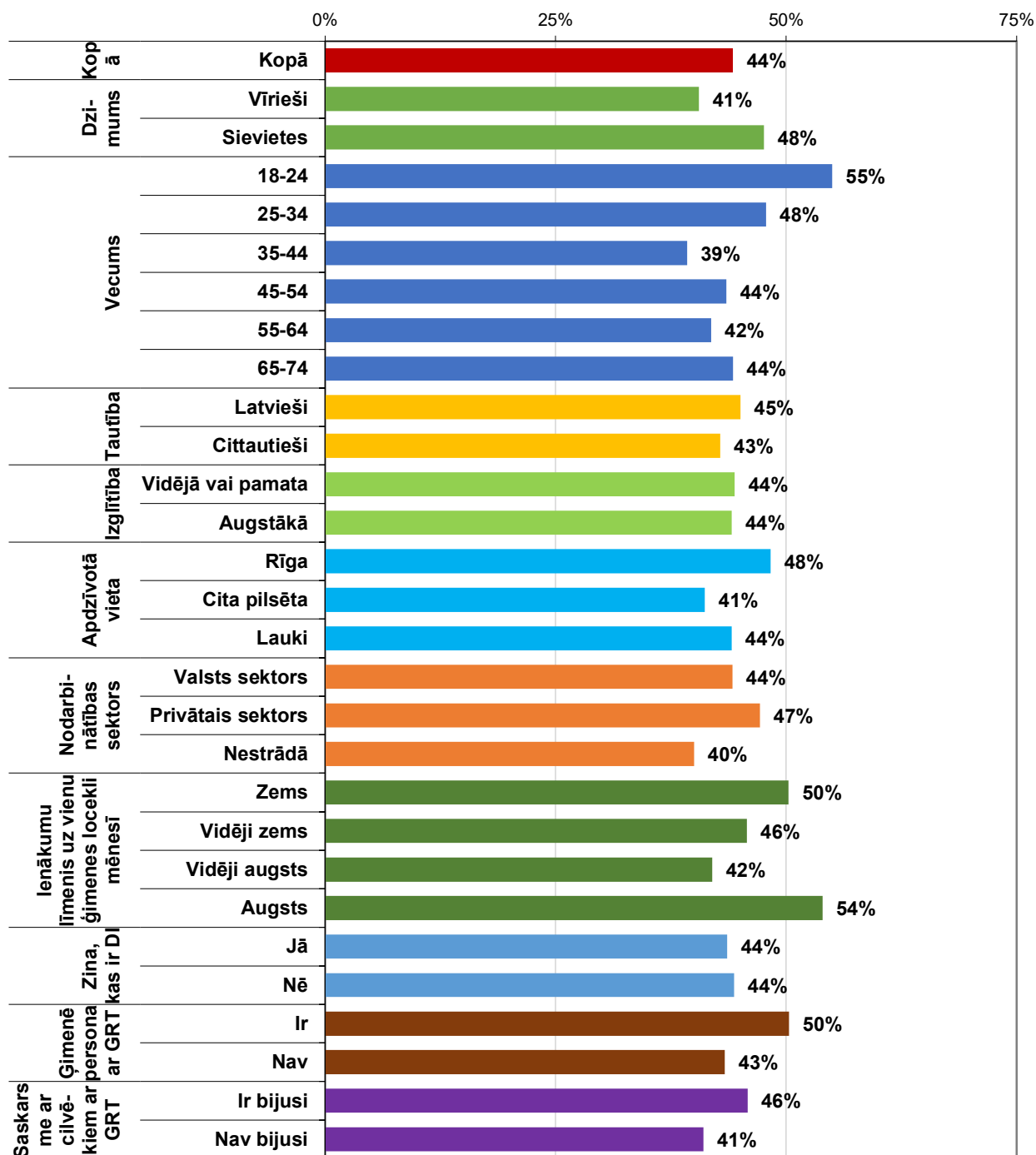
Sakiet, lūdzu, kādās jomās līdzekļi būtu jāiegulda visvairāk?
**Sociālo darbinieku un aprūpes speciālistu pieejamībā, kas
 specializējušies darbā ar personām ar garīga rakstura traucējumiem**
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

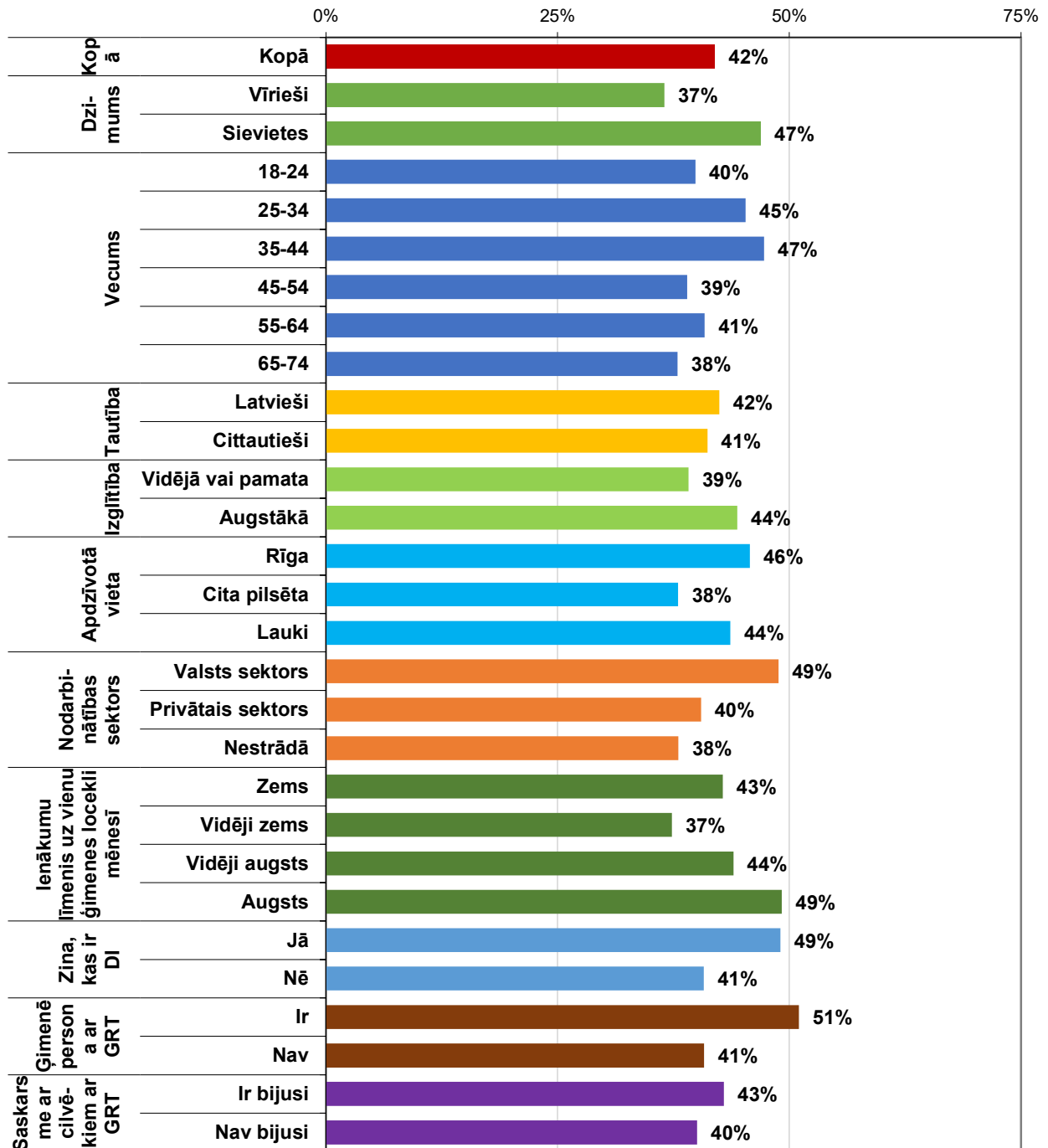
Sakiet, lūdzu, kādās jomās līdzekļi būtu jāiegulda visvairāk?
Ārstniecības un ārstniecības atbalsta personu pieejamībā reģionos
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Sakiet, lūdzu, kādās jomās līdzekļi būtu jāiegulda visvairāk?
**Cilvēka individuālajām vajadzībām īpaši pielāgotu pakalpojumu
 sniegšanā cilvēka dzīvesvietā vai tās tuvumā**
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

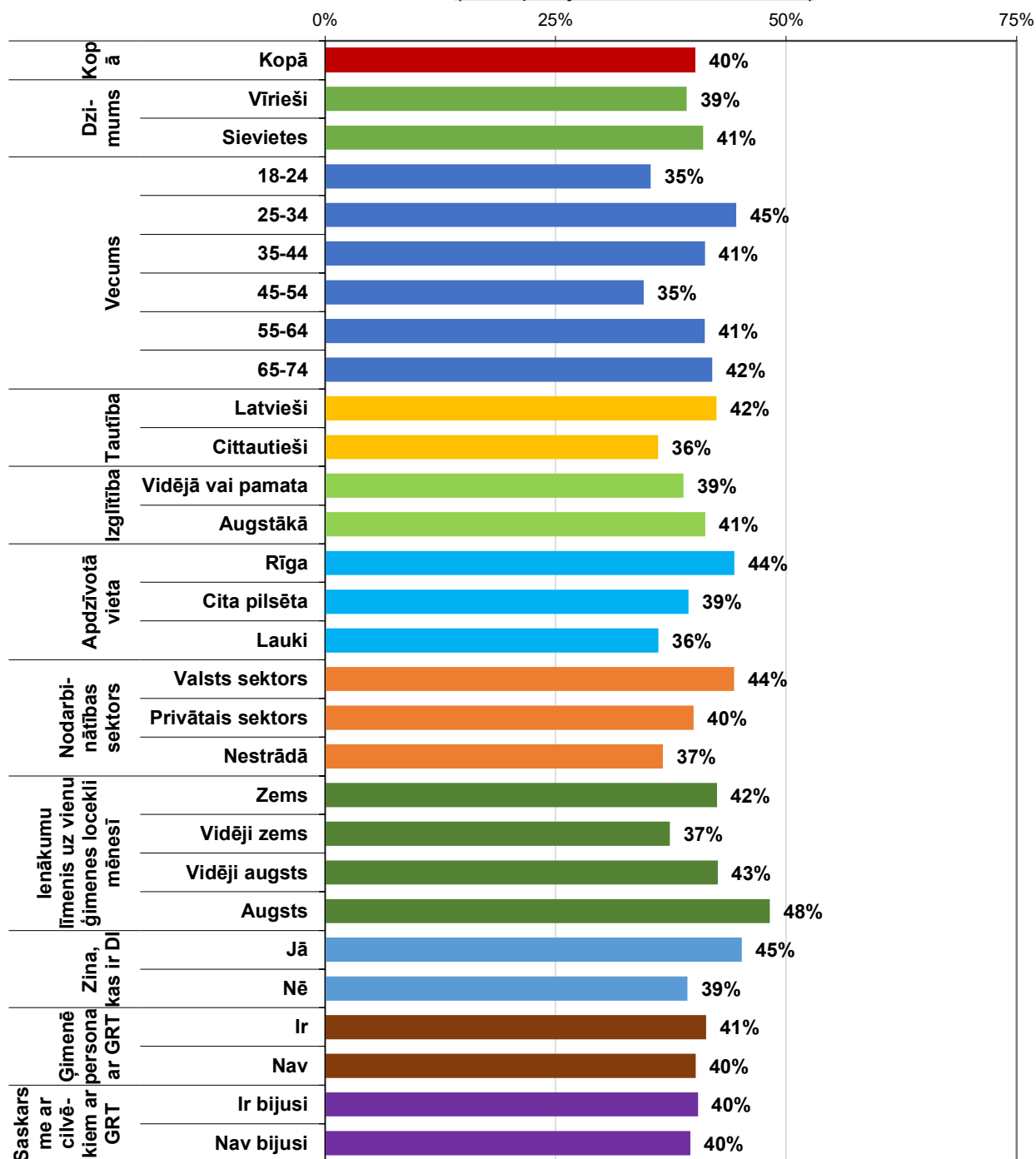

Sakiet, lūdzu, kādās jomās līdzekļi būtu jāiegulda visvairāk?
Ambulatorajā veselības aprūpē (pakalpojumi poliklīnikās, veselības centros un uzņemšanas nodaļās u.c.)
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

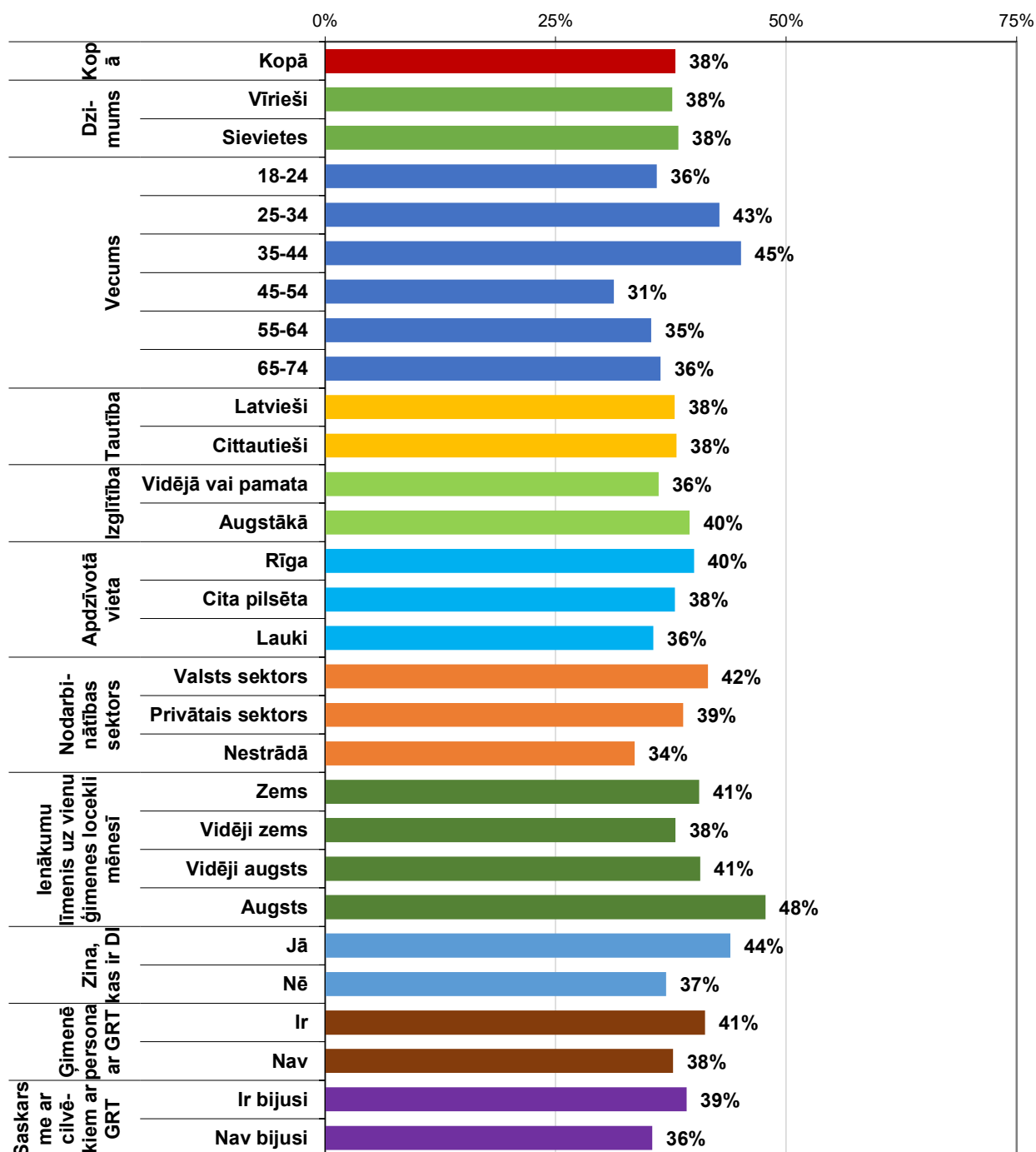

Sakiet, lūdzu, kādās jomās līdzekļi būtu jāiegulda visvairāk?
Veselības aprūpes iestāžu infrastruktūrā (modernā aparatūrā un telpās u.c.)

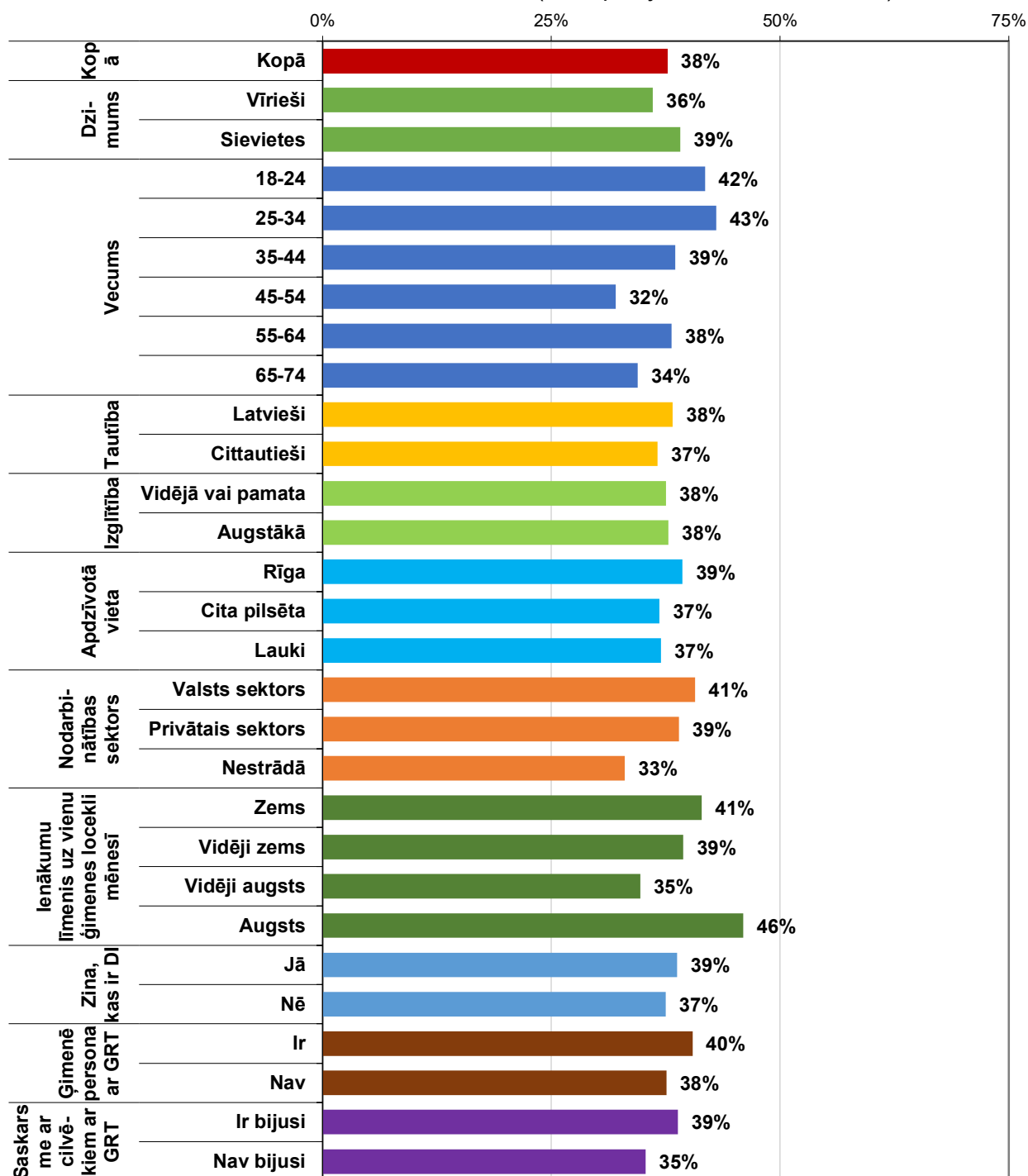
(Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

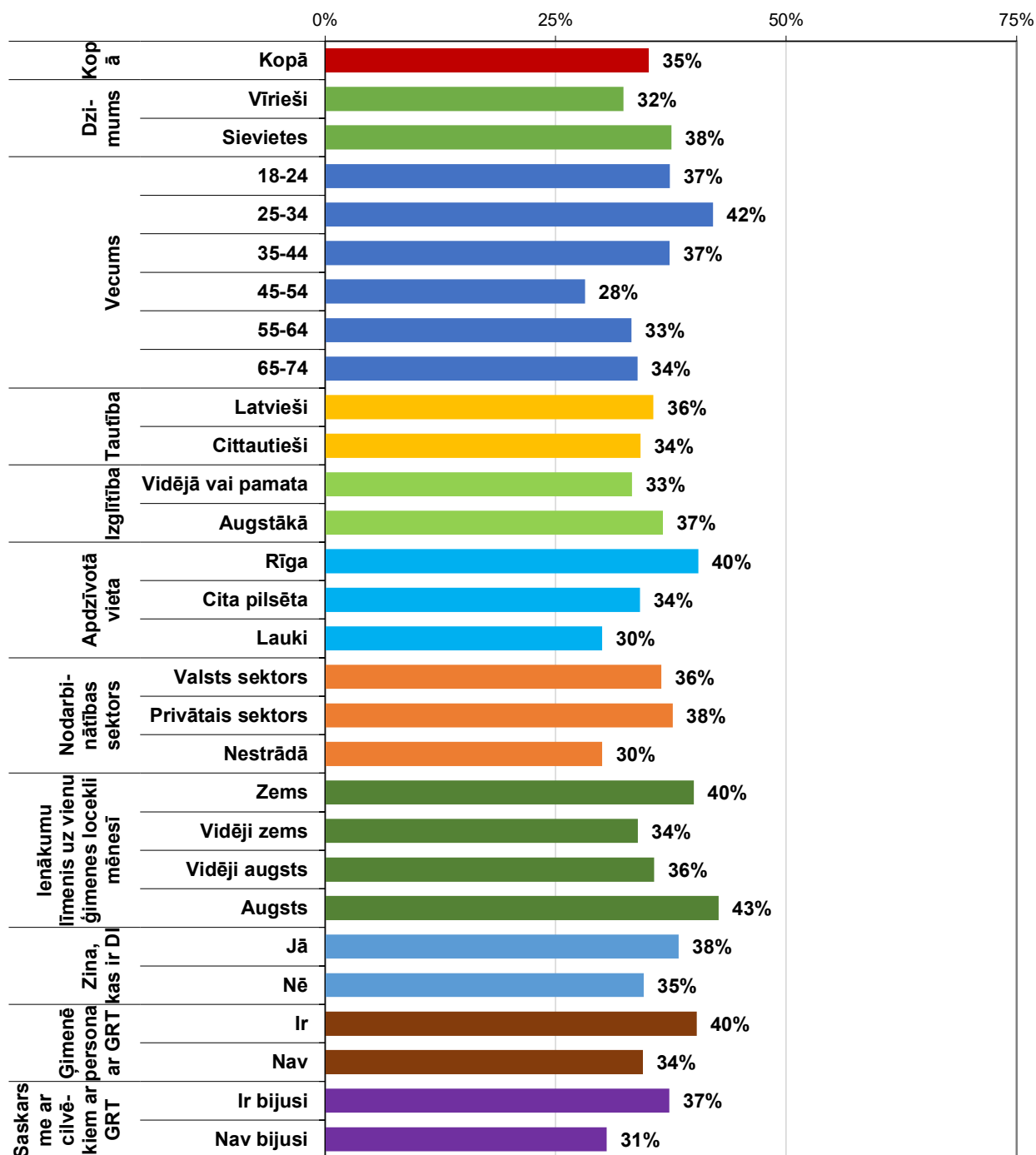
Sakiet, lūdzu, kādās jomās līdzekļi būtu jāiegulda visvairāk?
Slimību profilaksē un sabiedrības veselības pasākumos (pasākumi izglītības iestādēs, izglītojoši semināri par garīgo veselību u.c.)
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

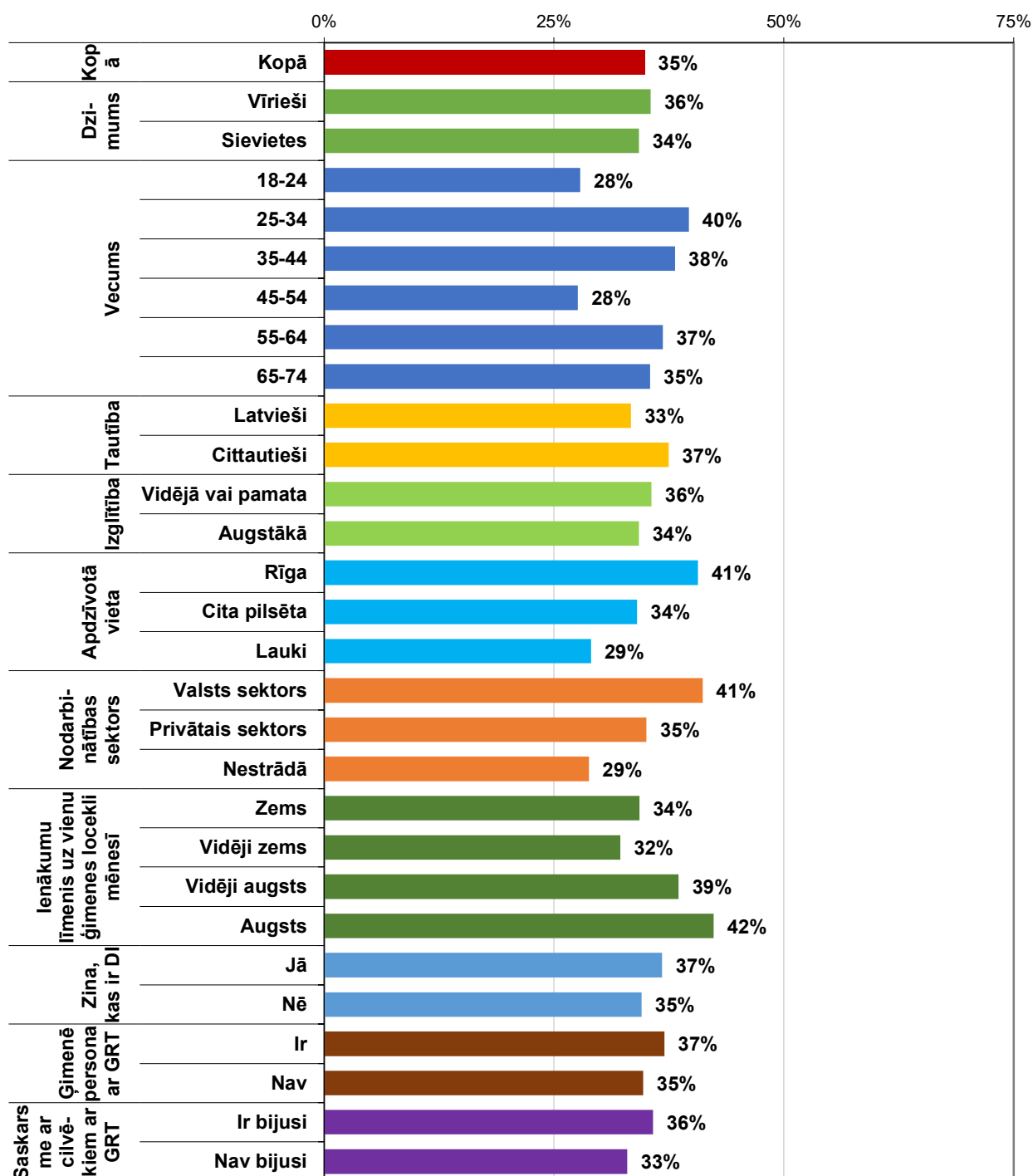
Sakiet, lūdzu, kādās jomās līdzekļi būtu jāiegulda visvairāk?
Bezmaksas konsultācijās un/vai anonīmajā tālrunī
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Sakiet, lūdzu, kādās jomās līdzekļi būtu jāiegulda visvairāk?
**Ārstniecības un ārstniecības atbalsta personu izglītošanā un
 kvalifikācijas celšanā**
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Sakiet, lūdzu, kādās jomās līdzekļi būtu jāiegulda visvairāk?
Ilgstošas aprūpes iestāžu infrastruktūrā (jaunas telpas un aprīkojums)
 (Visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

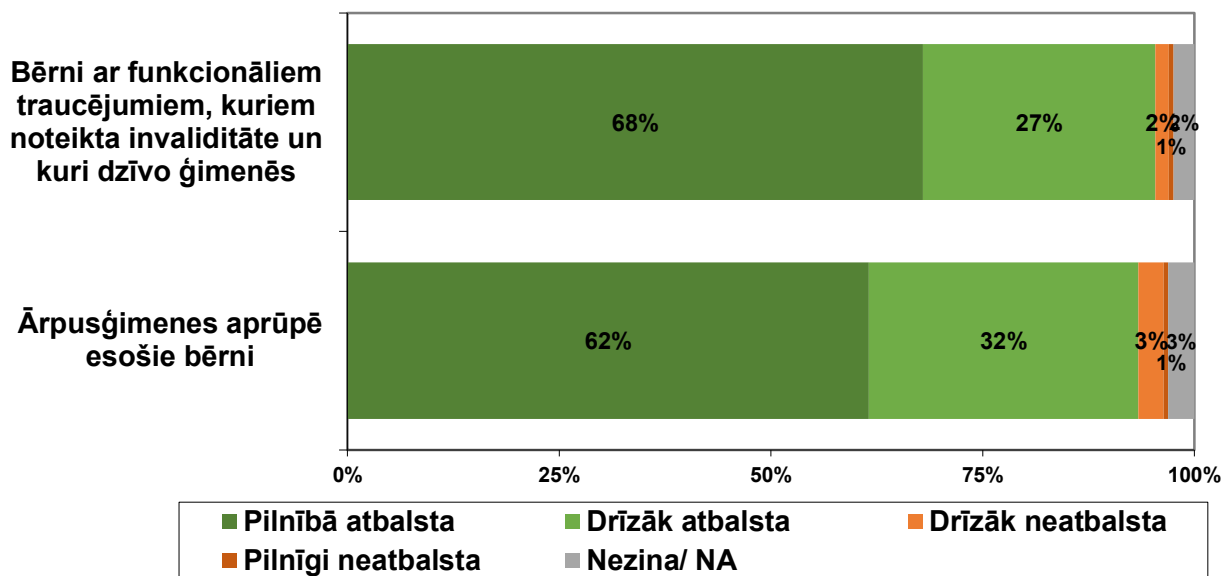

5.2. Ārpusģimenē esošie bērni

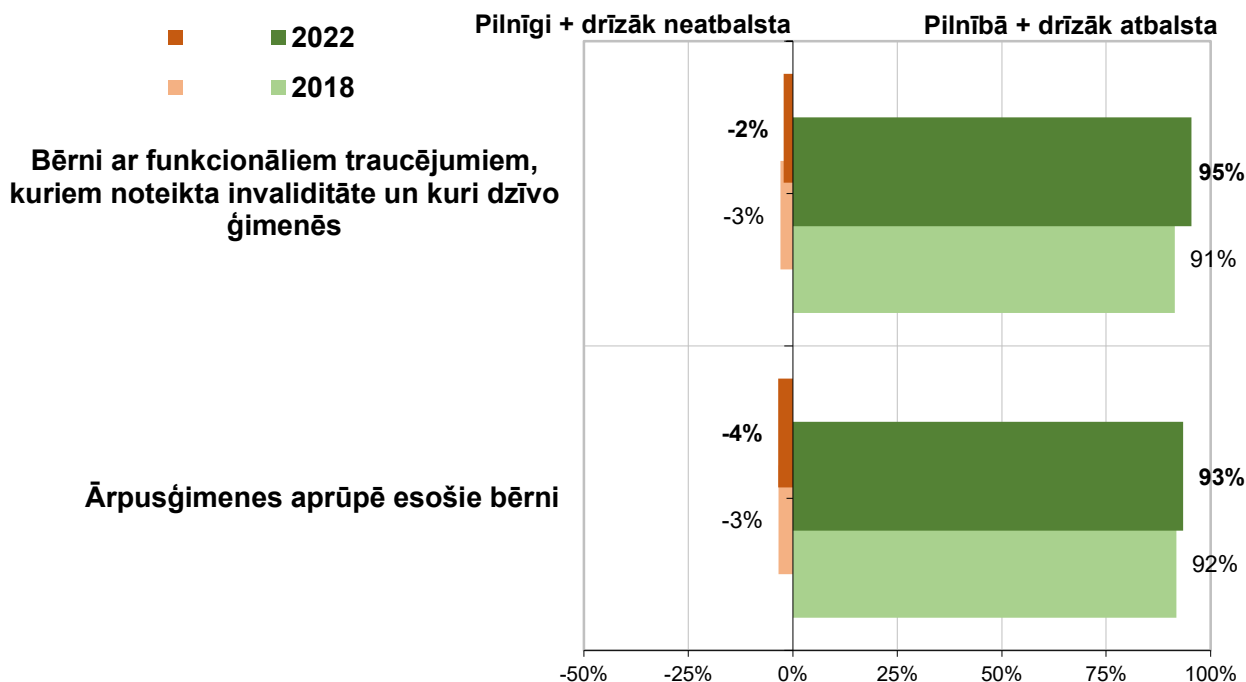
Aptaujas jautājums:

- *“Cik lielā mērā atbalstāt vai neatbalstāt šo grupu iekļaušanu sabiedrībā, dzīvi ārpus aprūpes institūcijām?”*

Cik lielā mērā atbalstāt vai neatbalstāt šo grupu iekļaušanu sabiedrībā, dzīvi ārpus aprūpes institūcijām?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Cik lielā mērā atbalstāt vai neatbalstāt šo grupu iekļaušanu sabiedrībā, dzīvi ārpus aprūpes institūcijām?
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

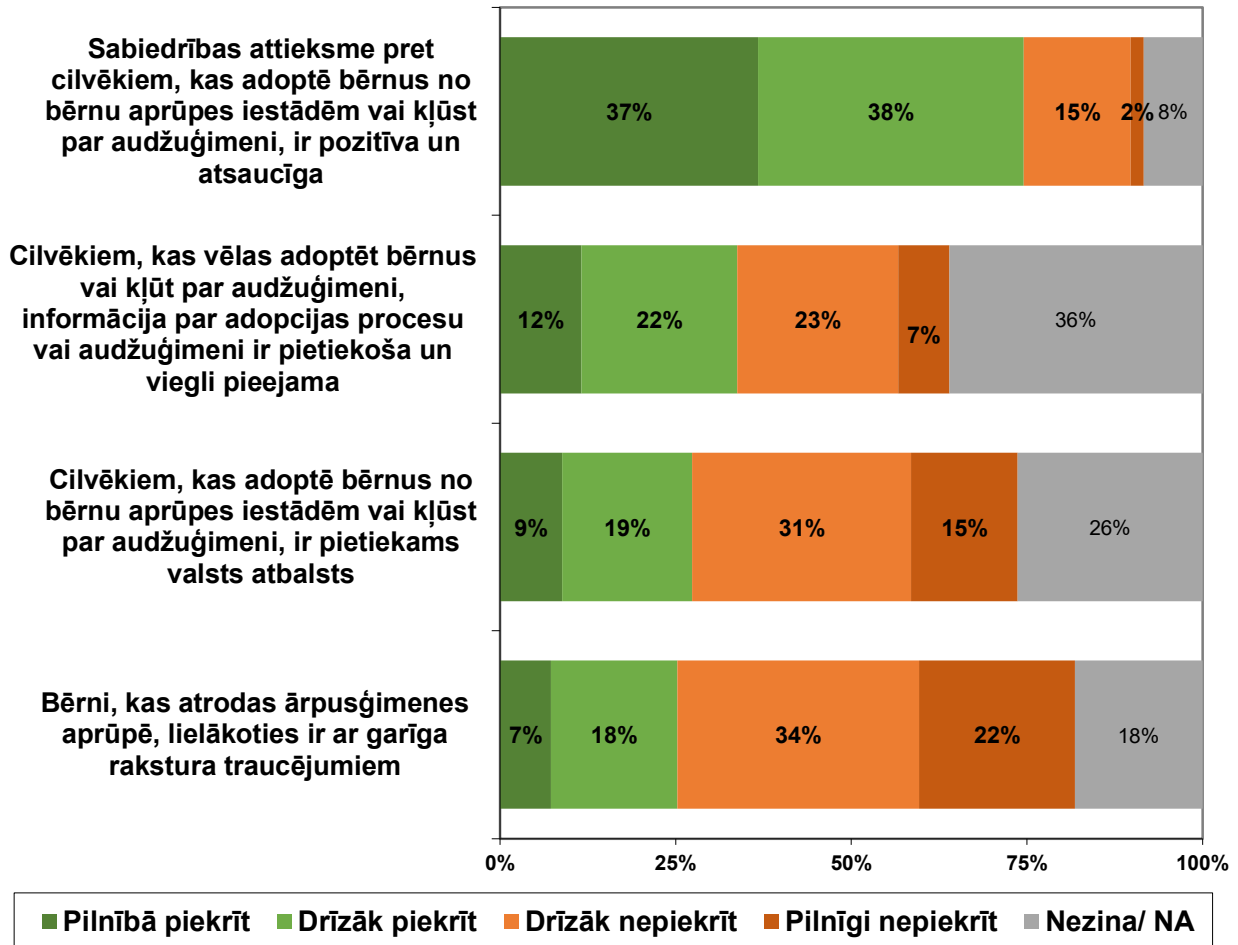

Aptaujas jautājums:

- “Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par ārpus ģimenes aprūpē esošajiem bērniem?”

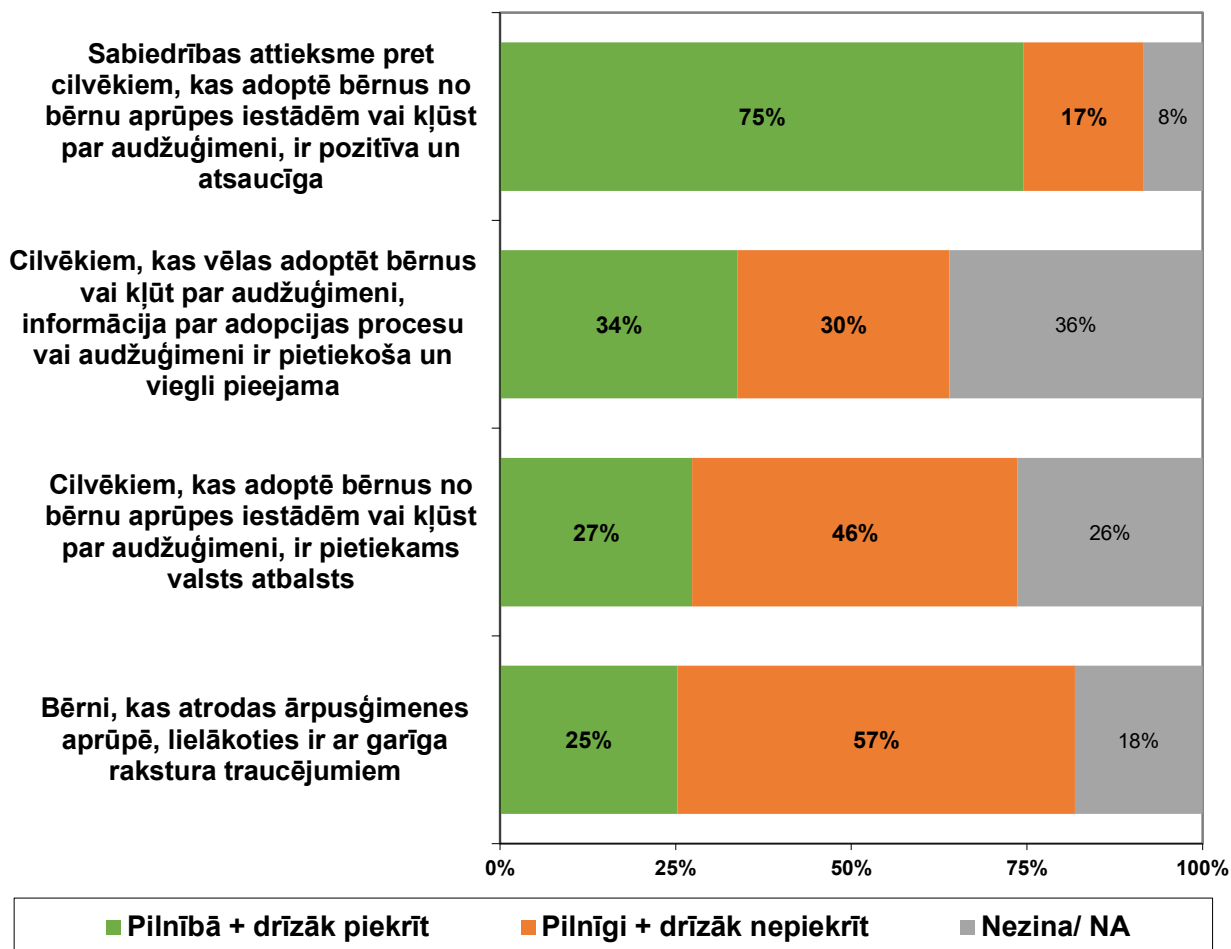
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem?

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

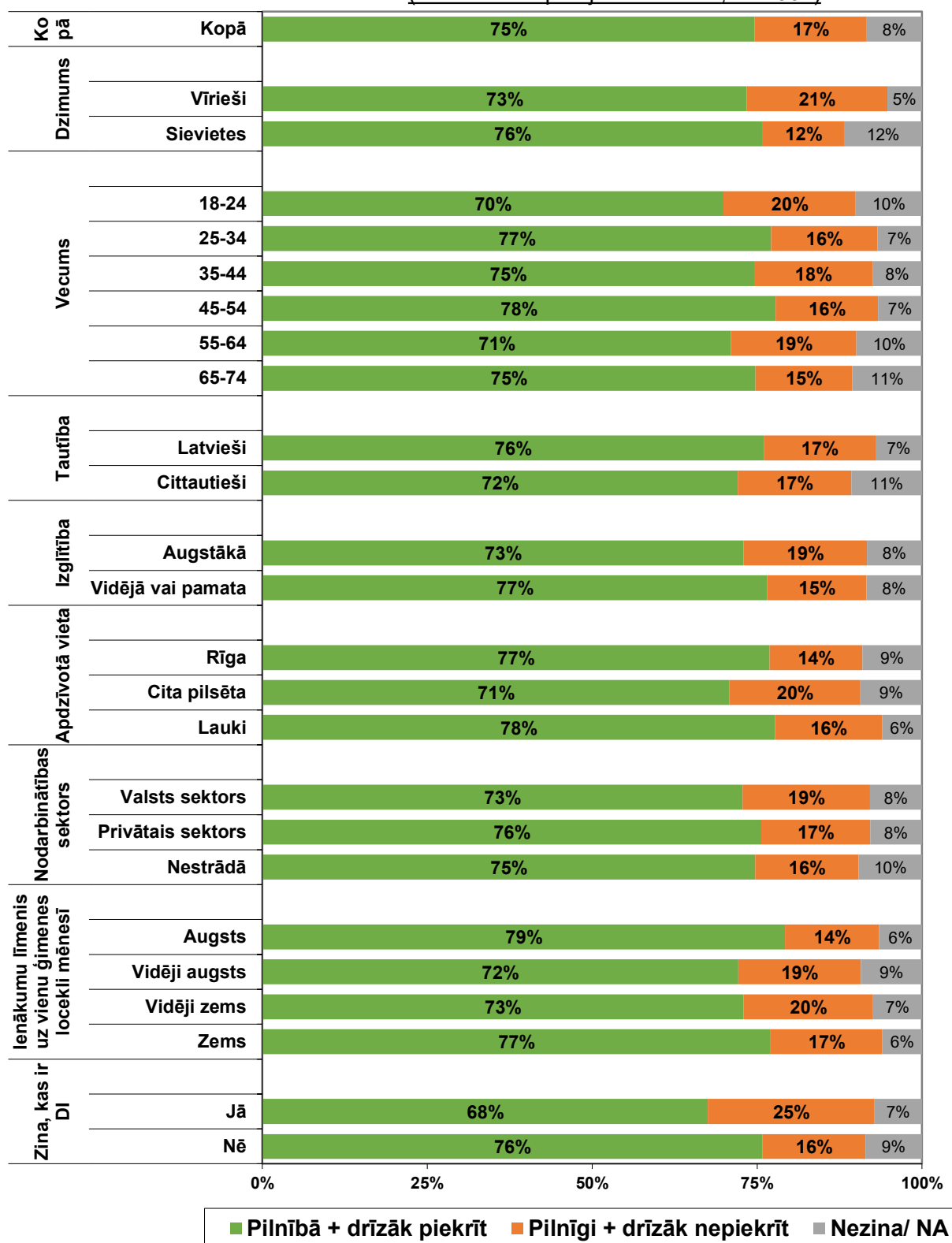

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem?

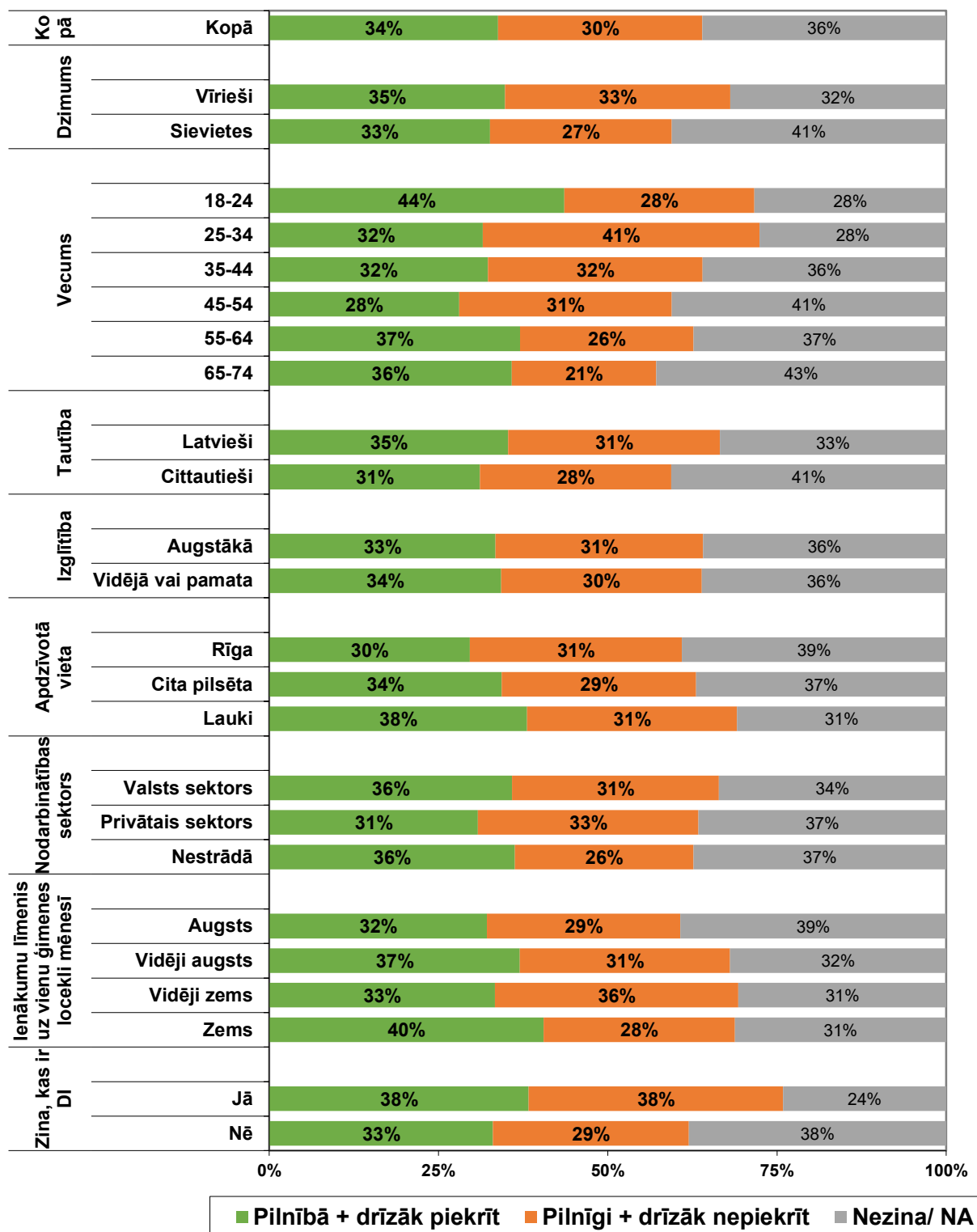
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

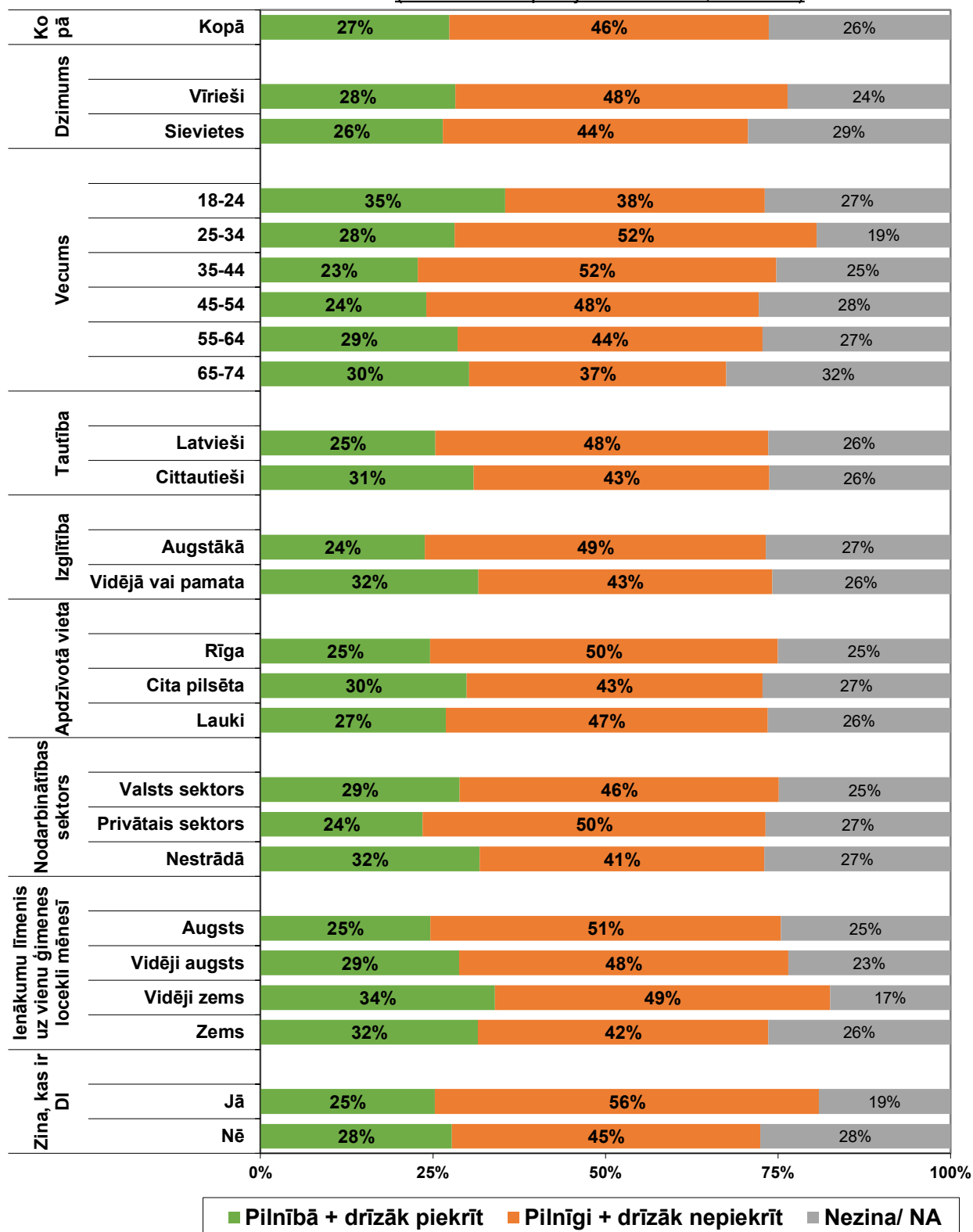
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
**Sabiedrības attieksme pret cilvēkiem, kas adoptē bērnus no bērnu
 aprūpes iestādēm vai kļūst par audžuģimeni, ir pozitīva un atsaucīga**
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
Cilvēkiem, kas vēlas adoptēt bērnus vai kļūt par audžuģimeni,
 informācija par adopcijas procesu vai audžuģimeni ir pietiekoša un
 viegli pieejama
 (Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

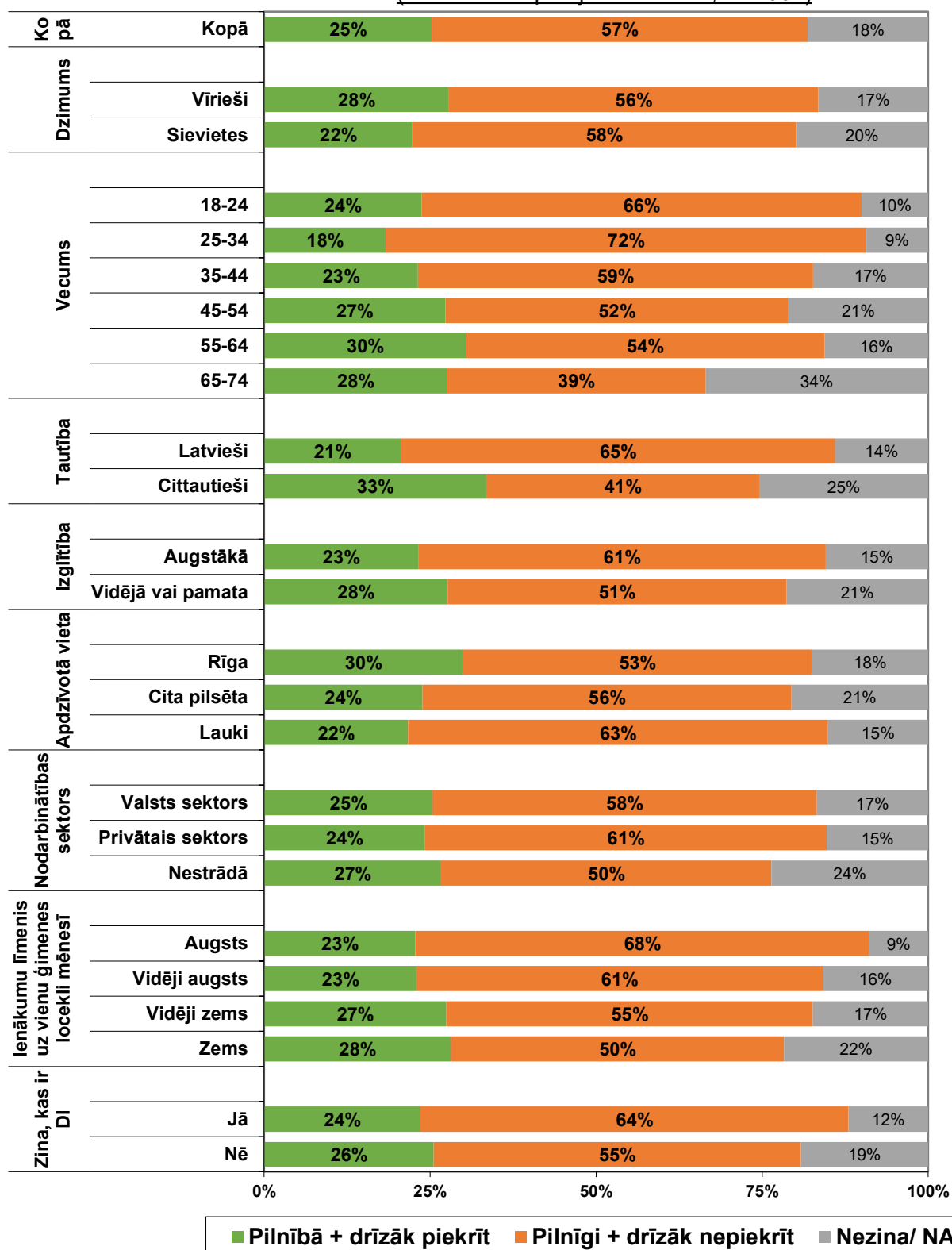

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
**Cilvēkiem, kas adoptē bērnus no bērnu aprūpes iestādēm vai kļūst par
audžuģimeni, ir pietiekams valsts atbalsts**
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat izteikumam?
Bērni, kas atrodas ārpusģimenes aprūpē, lielākoties ir ar garīga rakstura traucējumiem

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

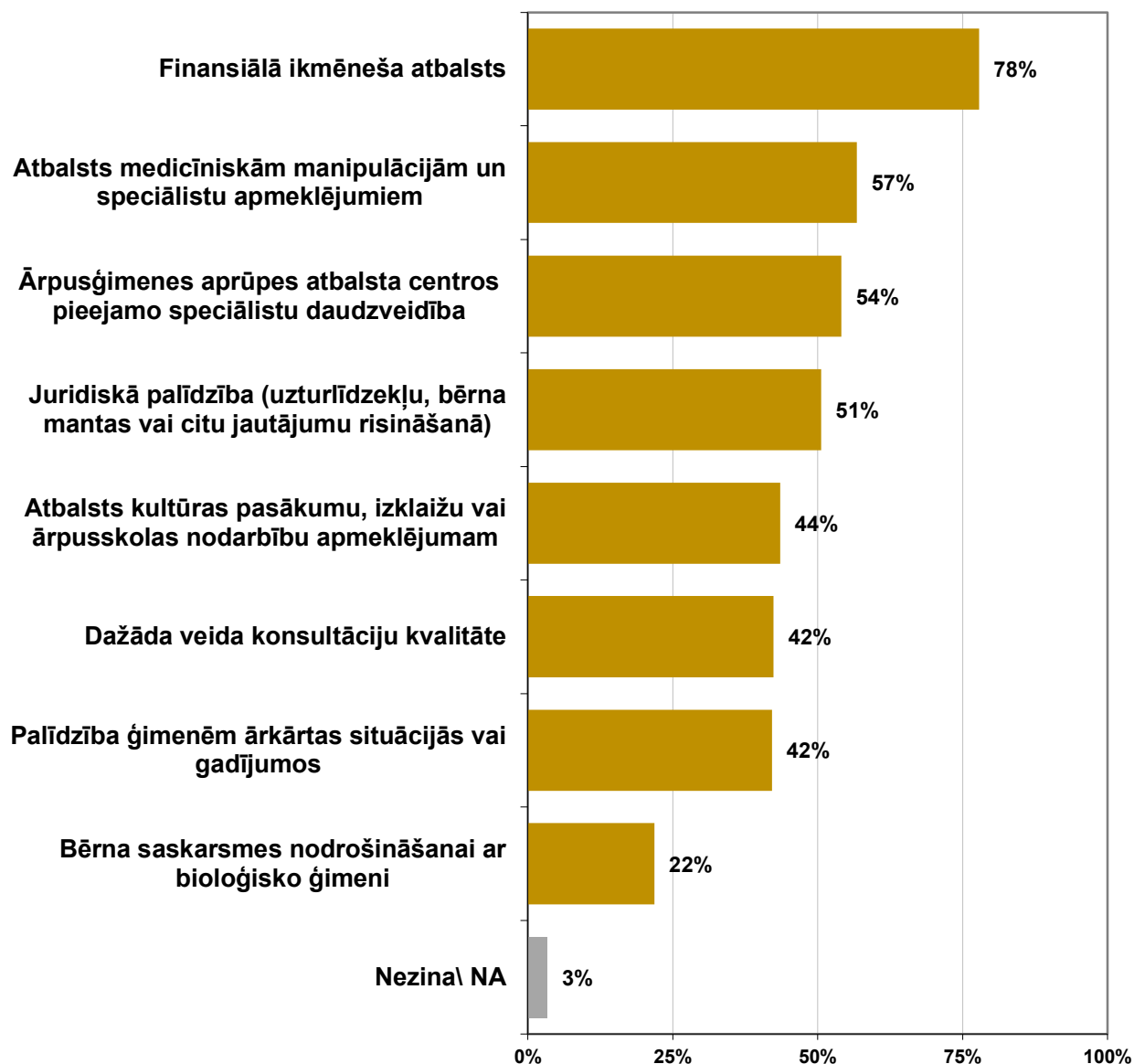

Aptaujas jautājums:

- “Sakiet, lūdzu, kāda veida atbalsts būtu jāuzlabo adoptētājiem vai audžuģimenēm?”

Sakiet, lūdzu, kāda veida atbalsts būtu jāuzlabo adoptētājiem vai audžuģimenēm?

(Bāze = respondenti, kuri valsts atbalstu un informāciju adoptētājiem un audžuģimenēm vērtēja kā nepietiekamu; N=535)

IV. APTAUJAS ANKETA

D.1. Vai Jūs zināt, kas ir deinstitucionalizācija? VIENA ATBILDE	- Jā.....1=> TURPINĀT - Nē.....2 => PĀRIET PIE D.3.
--	--

D.2. No kuriem informācijas avotiem Jūs esat ieguvis informāciju par deinstitucionalizāciju/ atbalstu dzīvei ārpus institūcijām? IESPĒJAMAS VAIRĀKAS ATBILDES	Nacionālie preses izdevumi 1 Reģionālie preses izdevumi 2 Pašvaldību informatīvie izdevumi..... 3 Radio 4 Televīzija 5 Ziņu portāli..... 6 Informatīvi materiāli (bukleti, ziņu lapas un tml.)..... 7 Informatīvi pasākumi (semināri, konferences, informatīvās dienas un tml.) 8 Projektu informācijas plāksnes/ stendi..... 9 Jūsu darba vieta 10 Labklājības ministrijas tīmekļa vietnē www.lm.gov.lv 11 Pašvaldību, plānošanas reģionu tīmekļa vietnēs..... 12 Sociālie tīkli (piem., Twitter, Facebook u.c. konti) 13 Ģimenes, draugu, paziņu teiktais..... 14 Ķīpur (PRECIZĒT!) 15 Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ)..... 98
---	---

JAUTĀT VISIEM

D.3. Vai esat dzirdējis par pasākumiem, lai ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem nodrošinātu iespēju augt ģimenē? VIENA ATBILDE	- Jā 1 - Nē..... 2
---	-----------------------------

D.4. Vai esat dzirdējis par pasākumiem, lai sniegtu atbalstu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs? VIENA ATBILDE	- Jā 1 - Nē..... 2
--	-----------------------------

D.5. Vai esat dzirdējis par pasākumiem, lai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem varētu dzīvot patstāvīgi ārpus aprūpes institūcijas? VIENA ATBILDE	- Jā 1 - Nē..... 2
---	-----------------------------

RĀDĪT KARĪTI D6

D.6. Vai pēdējā gada laikā medijos esat Jūs esat redzējis vai dzirdējis saturu (reklāmu, rakstu, sižetu, raidījumu), kurā tika izmantots sauklis: “Cilvēks, nevis diagnoze”? VIENA ATBILDE	Jā.....1 Nē.....2-PĀRIET PIE D.8
--	-------------------------------------

D.6.1. Vai šāda veida saturu (kurā tika izmantots sauklis: “Cilvēks, nevis diagnoze”) pēdējā gada laikā medijos redzējāt/ dzirdējāt vienreiz vai vairākkārtīgi? VIENA ATBILDE	Vienreiz..... 1 Vairākkārtīgi..... 2 Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ)..... 9
--	--

D7. Kur Jūs redzējāt/ dzirdējāt šo saturu (kurā tika izmantots sauklis: “Cilvēks, nevis diagnoze”)? VIENA ATBILDE	TV.....1 Radio.....2 Sociālajos tīklos.....3 Interneta ziņu portālos.....4 Presē.....5 Neatceras/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ).....6
---	---

D8. Cik lielā mērā atbalstāt vai neatbalstāt šo grupu iekļaušanu sabiedrībā, dzīvi ārpus aprūpes institūcijām? LASĪT UN ATZĪMĒT VIENU ATBILDI KATRĀ RINDIŅĀ

	Pilnībā atbalstu	Drīzāk atbalstu	Drīzāk neatbalstu	Pilnīgi neatbalstu	[NELASĪT] Nezinu
1. Ārpusģimenes aprūpē esošie bērni	1	2	3	4	8
2. Bērni ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs	1	2	3	4	8
3. Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem	1	2	3	4	8

D9. Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par psihiskām saslimšanām, garīgās attīstības traucējumiem? LASĪT UN ATZĪMĒT VIENU ATBILDI KATRĀ RINDIŅĀ

	Pilnībā piekrītu	Drīzāk piekrītu	Drīzāk nepiekrītu	Pilnīgi nepiekrītu	[NELASĪT] Nezinu
1. Viens no galvenajiem psihisku traucējumu cēloņiem ir slinkums, pašdisciplīnas un gribasspēka trūkums	1	2	3	4	8
2. Tiklīdz cilvēkam tiek konstatētas psihisku vai garīgās attīstības traucējumu pazīmes, viņš ir jāārstē slimnīcā	1	2	3	4	8
3. Svarīgi pasargāt sabiedrību no psihiski slimiem cilvēkiem	1	2	3	4	8
4. Cilvēki ar psihiskiem vai garīgās attīstības traucējumiem izdara noziegumus biežāk nekā citi cilvēki	1	2	3	4	8
5. Cilvēki ar psihiskiem vai garīgās attīstības traucējumiem ir noziegumu upuri biežāk nekā citi cilvēki	1	2	3	4	8
6. Cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem uzvedība nav prognozējama	1	2	3	4	8
7. Cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem ir mazāk bīstami, nekā vairums cilvēku uzskata	1	2	3	4	8
8. Labākā terapija cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ir būt daļai no sabiedrības/ dzīvot un strādāt tāpat kā citi cilvēki, kopā ar citiem cilvēkiem	1	2	3	4	8

D10. Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par psihiskām saslimšanām, garīgās attīstības traucējumiem? LASĪT UN ATZĪMĒT VIENU ATBILDI KATRĀ RINDIŅĀ

	Pilnībā piekrītu	Drīzāk piekrītu	Drīzāk nepiekrītu	Pilnīgi nepiekrītu	[NELASĪT] Nezinu
1. Es dzīvotu kopā ar cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem, ja tas būtu mans ģimenes loceklis	1	2	3	4	8
2. Es strādātu kopā ar cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem	1	2	3	4	8
3. Es dzīvotu vienā mājā ar cilvēku, kuram ir garīga rakstura traucējumi	1	2	3	4	8
4. Es turpinātu attiecības ar draugu, kuram radušās garīgās veselības problēmas	1	2	3	4	8

D.11. Vai Jums ir bijusi saskarsme ar cilvēkiem, kam ir vai ir bijuši garīgās attīstības vai psihiski traucējumi? ATZĪMĒT ATBILSTOŠĀS ATBILDES. IESPĒJAMAS VAIRĀKAS ATBILDES	Ģimene (lulātais, bērns, māsa, brālis, tēvs, māte, tēvocis, tante, māsīca, brālēns, vecvecāks u.c.).....	1
	Partneris, ar kuru dzīvo kopā	2
	Partneris, ar kuru nedzīvo kopā	3
	Draugs, draudzene.....	4
	Paziņa	5
	Kolēģis.....	6
	Neviens no augstāk minētajiem	7
Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ).....	9	

D.12. Jūsaprāt, vai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem saskaras ar negatīvu attieksmi no citiem cilvēkiem savu veselības problēmu dēļ? LASĪT UN ATZĪMĒT VIENU ATBILDI	Ļoti bieži	1
	Reizēm	2
	Gandrīz nekad.....	3
	Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ)	9

D.13. Jūsaprāt, vai apkārtējo cilvēku negatīvā attieksme (bailes, nepatika, vēlme izvairīties) pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ir mainījies pēdējā gada laikā? LASĪT UN ATZĪMĒT VIENU ATBILDI	Negatīvā attieksme ir pieaugusi	1
	Negatīvā attieksme ir mazinājusies	2
	Attieksme nav mainījies	3
	Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ).....	9

D14. Kādus avotus Jūs izmantojat, lai iegūtu informāciju par psihisko veselību un atbalsta iespējām? IESPĒJAMAS VAIRĀKAS ATBILDES	Preses izdevumi.....	1
	Radio.....	2
	Televīzija.....	3
	Ziņu portāli	4
	Sociālie tīkli (piem., Twitter, Facebook, Instagram u.c. konti)	5
	Ģimenes, draugu, paziņu teiktais.....	6
	Citur (PRECIZĒT!).....	7
	Neinteresējas par psihisko veselību.....	8
	Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ).....	9

D15. Kā Jūs vispārīgi novērtētu savu psihisko veselību? VIENA ATBILDE	Ļoti laba.....	1
	Gandrīz laba.....	2
	Vidēja.....	3
	Diezgan slihta.....	4
	Slihta.....	5
	Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ).....	6

D16. Kā Jūs vērtētu savas zināšanas par psihiskās veselības jautājumiem? VIENA ATBILDE	Ļoti labas.....	1
	Labas.....	2
	Vidējas.....	3
	Diezgan sliktas.....	4
	Sliktas.....	5
	Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ).....	6

D17. Kā Jūs saprotat jēdzienus “garīgās attīstības traucējumi” un “psihiskas slimības”? Vai, Jūsprāt, tie ... ? LASĪT UN ATZĪMĒT VIENU ATBILDI	... ir jēdzieni ar vienādu nozīmi.....	1
	... raksturo atšķirīgus traucējumu veidus un šo cilvēku vajadzības ir atšķirīgas ..	2
	Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ).....	8

D18. Sakiet, lūdzu, vai Jūs justos ērti un brīvi, runājot ar savu ģimeni vai draugiem par savu psihisko veselību? Jūs justos ... ? LASĪT UN ATZĪMĒT VIENU ATBILDI	Ērti un pilnīgi brīvi	1
	Diezgan ērti un brīvi	2
	Ne ērti, ne neērti	3
	Nedaudz neērti	4
	Ļoti neērti.....	5
	Nekādā gadījumā nerunātu.....	6
	Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ).....	8

D19. Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem?
LASĪT UN ATZĪMĒT VIENU ATBILDI KATRĀ RINDINĀ

	Pilnībā piekrītu	Drīzāk piekrītu	Drīzāk nepiekrītu	Pilnīgi nepiekrītu	[NELASĪT] Nezinu
A. Ja man būtu problēmas ar psihisko veselību, es nevienam par to neteiktu	1	2	3	4	5
B. Ja manā pašvaldībā izveidotu sociālo pakalpojumu iestādi (grupu dzīvokli, dienas aprūpes centru) cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, tas degradētu teritoriju	1	2	3	4	5
C. Sabiedrībai vajadzētu būt daudz iecietīgākai pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem	1	2	3	4	5
D. Es nebalsotu par politiķi, ja būtu zināms, ka viņam ir depresija vai citas psihiskās veselības problēmas	1	2	3	4	5

D20. Ja Jums būtu problēmas ar psihisko veselību, piemēram, depresija, ilgstošs bezmiegs, trauksme, atmiņas traucējumi, halucinācijas, pie kā Jūs vērstos? NE VAIRĀK KĀ DIVAS ATBILDES	Ģimenes, radniekiem	1
	Draugiem.....	2
	Ģimenes ārsta.....	3
	Psihiatra.....	4
	Psihoterapeita.....	5
	Psihologa.....	6
	Citur (PRECIZĒT!)	7
	Nevērstos ne pie viena, censtos pats/-i tikt galā.....	8
	Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ).....	9

D21. JAUTĀT TIEM RESPONDENTIEM, KURI D20. NAV NORĀDĪJUŠI NEVIENU NO ATBILŽU VARIANTIEM 3.-6.

D21. Kas varētu būt par iemesliem, kas Jūs kavētu vērsties pēc palīdzības pie speciālista? NE VAIRĀK KĀ 3 ATBILDES	Kauna sajūta.....	1
	Izmaksas.....	2
	Bailes par citu cilvēku domām/viedokli/ negatīvu reakciju.....	3
	Pārāk tālu.....	4
	Pārāk sarežģīti pieteikt vizīti.....	5
	Apsvērumi par ārstēšanās blakusefektiem.....	6
	Nepatika pret iespējamo ārstēšanās veidu.....	7
	Uzskats, ka nekas nepalīdzēs.....	8
	Vizītes gaidīšana.....	9
	Negatīva ārstniecības personāla attieksme.....	10
	Cits (PRECIZĒT!)	11
	Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ).....	12

D22. Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem?

LASĪT UN ATZĪMĒT VIENU ATBILDI KATRĀ RINDINĀ

	Pilnībā piekrītu	Drīzāk piekrītu	Drīzāk nepiekrītu	Pilnīgi nepiekrītu	[NELASĪT] Nezinu
A. Cilvēkiem, kas adoptē bērnus no bērnu aprūpes iestādēm vai kļūst par audžuģimeni, ir pietiekams valsts atbalsts	1	2	3=>D23.	4=>D23.	5
B. Cilvēkiem, kas vēlas adoptēt bērnus vai kļūst par audžuģimeni, informācija par adopcijas procesu vai audžuģimeni ir pietiekoša un viegli pieejama	1	2	3=>D23.	4=>D23.	5
C. Sabiedrības attieksme pret cilvēkiem, kas adoptē bērnus no bērnu aprūpes iestādēm vai kļūst par audžuģimeni, ir pozitīva un atsaucīga	1	2	3	4	5
D. Bērni, kas atrodas ārpusģimenes aprūpē, lielākoties ir ar garīga rakstura traucējumiem	1	2	3	4	5

JAUTĀT TIEM RESPONDENTIEM, KURI D22. A UN / VAI B APGALVOJUMĀ IR ATBILDĒJUŠI "DRĪZĀK NEPIEKRĪTU" VAI "NEPIEKRĪTU"

D23. Sakiet, lūdzu, kāda veida atbalsts būtu jāuzlabo adoptētājiem vai audžuģimenēm? ATZĪMĒT ATBILSTOŠĀS ATBILDES. IESPĒJAMAS VAIRĀKAS ATBILDES	Dažāda veida konsultāciju kvalitāte.....	1
	Palīdzība ģimenēm ārkārtas situācijās vai gadījumos.....	2
	Finansiālā ikmēneša atbalsts.....	3
	Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centros pieejamo speciālistu daudzveidība (piem., psihologs, psihiatrs, ģimenes terapeits u.c.)	4
	Atbalsts kultūras pasākumu, izklaižu vai ārpuskolas nodarbību apmeklējumam	5
	Atbalsts medicīniskām manipulācijām un speciālistu apmeklējumiem	6
	Juridiskā palīdzība (uzturīdzekļu, bērna mantas vai citu jautājumu risināšanā)	7
	Bērna saskarsmes nodrošināšanai ar bioloģisko ģimeni.....	8
	Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ).....	98

D24. Vai Jūs esat personīgi pazīstams ar cilvēkiem / ģimeni, kura ir adoptējusi bērnu, kļuvusi par audžuģimeni, paņēmusi aizbildnībā bērnu? ATZĪMĒT ATBILSTOŠĀS ATBILDES. IESPĒJAMAS VAIRĀKAS ATBILDES	Pats/-i esmu.....	1
	Ģimene (bērns, māsa, brālis, tēvs, māte, tēvocis, tante, māsīca, brālēns, vecvecāks u.c.)	2
	Draugs, draudzene.....	3
	Paziņa.....	4
	Kolēģis.....	5
	Neviens no iepriekš minētajiem.....	6
	Nezina / NA (NETEIKT PRIEKŠĀ).....	7

JAUTĀT VISIEM

D25. Saki, lūdzu, kādās jomās līdzekļi būtu jāiegulda visvairāk, lai uzlabotu atbalstu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem? NE VAIRĀK KĀ 3 ATBILDES	Sociālo pakalpojumu attīstībā cilvēka dzīvesvietā vai tās tuvumā, piemēram, dienas aprūpes centru izveidē, aprūpes mājās attīstībā u.c.	1
	Cilvēka individuālajām vajadzībām īpaši pielāgotu pakalpojumu sniegšanā cilvēka dzīvesvietā vai tās tuvumā.....	2
	Ilgstošas aprūpes iestāžu infrastruktūrā (jaunas telpas un aprīkojums)	3
	Veselības aprūpes iestāžu infrastruktūrā (modernā aparatūrā un telpās u.c.)	4
	Ambulatorajā veselības aprūpē (veselības aprūpes pakalpojumi, kurus var saņemt poliklīnikās, veselības centros un uzņemšanas nodaļās u.c.)	5
	Slimību profilaksē un sabiedrības veselības pasākumos (atkarību mazināšanas un garīgās veselības veicināšanas pasākumi izglītības iestādēs, izglītojoši semināri par garīgo veselību u.c.)	6
	Ārstniecības un ārstniecības atbalsta personu pieejamībā reģionos	7
	Sociālo darbinieku un sociālās aprūpes speciālistu pieejamībā, kas specializējušies darbā ar personām ar garīga rakstura traucējumiem	8
	Ārstniecības un ārstniecības atbalsta personu izglītošanā un kvalifikācijas celšanā	9
	Citu jomu (izglītības, darba devēju u.c.) speciālistu izglītošanā un kvalifikācijas celšanā	10
	Bezmaksas konsultācijās un/vai anonīmajā tālrunī.....	11
	Atbalsta sniegšanā tuviniekiem, kuriem ir ģimenes loceklis ar garīga rakstura traucējumiem .	12
	Citā jomā (PRECIZĒT KĀDĀ!)	13
	Nezina/ NA (NETEIKT PRIEKŠĀ)	14

D26. Lūdzu, novērtējiet informācijas iegūšanas veida noderīgumu, ja Jums vajadzētu iegūt informāciju par kādu ar psihisko veselību un atbalsta iespējām saistītu jautājumu?

	Ļoti noderīgs	Drīzāk noderīgs	Drīzāk nenoderīgs	Pilnīgi nenoderīgs	[NELASĪT] Nezina
1. Materiāli medijos:					
Infografikas, plakāti	1	2	3	4	5
Bukleti	1	2	3	4	5
Ekspertu raksti, intervijas	1	2	3	4	5
2. Videomateriāli:					
Dokumentāla filma	1	2	3	4	5
Video līdz 5 min					
Video garāki par 5 min (piemēram, tiešsaistes diskusijas no klātienas pasākuma, ekspertu intervijas, pieredzes stāsti u.c.)	1	2	3	4	5
3. Klātienas pasākumi:					
Pasākumi ģimenei (t.sk. interaktīvi)	1	2	3	4	5
Seminārs	1	2	3	4	5
Diskusija	1	2	3	4	5

DEMOGRĀFIJA

Intervijas datums:	Aptaujas vieta (PIERAKSTĪT):	D.1. Dzimums	D.2. Cik Jums ir gadu?
_____	_____	Vīrietis.....1 Sieviete..... 2	_____ gadi

D.3. Jūsu izglītība:	Pamata (8-9 klases)..... 1 Nepabeigta vidējā 2	Arodizglītība (arodskola bez vidējās izglītības).....3 Vidējā vispārīgizglītojošā (11-12 klases).....4 Vidējā profesionālā/ speciālā5	Nepabeigta augstākā..... 6 Augstākā..... 7 Zinātniskais grāds..... 8
-----------------------------	---	---	--

D.4. VAI JŪS PATREIZ STRĀDĀJAT?	D.4.1. Vai savā pamatdarbā strādājat:
JĀ.....1 => JAUTĀT D.4.1. NĒ.....2 => PĀRIET PIE D.4.3	Pilna laika darba dienu..... 1 Daļēja/nepilna laika darba dienu (uz puslodzi u.tml.) 2

D.4.2. Kādā nodarbinātības sektorā Jūs strādājat?	Valsts sektors (strādā valsts iestādēs vai uzņēmumos ar valsts kapitālu)..... 1 Privātais sektors (strādā uzņēmumos ar privāto kapitālu)2
--	--

D.4.3. Kādā nozarē Jūs pašlaik strādājat? (JAUTĀT PAR IENĀKUMU PAMATAVOTU) PIERAKSTĪT: _____
UN NOKODĒT Kodēšanai izmantot iedoto ISCO Profesiju klasifikatoru

Vadītāji - Uzņēmēji /Ipašnieki privātā sektorā, augstākā vai vidējā līmeņa vadītāji (valsts vai privātā sektorā)..... 1	2
Vecākie speciālisti	2
Speciālisti	4
Kalpotāji.....	5
Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	6
Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki.....	7
Kvalificēti strādnieki un amatnieki.....	8
Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri.....	9
Vienkāršās profesijas, nekvalificēti strādnieki.....	9

D.4.4. Jūs sacījāt, ka pašlaik nestrādājat. Kāds ir Jūsu nodarbinātības statuss?	Pensionārs, invalīds1 Skolēns, students2	Mājsaimniece, bērna kopšanas atvaļinājumā3 Bezdarbnieks, īslaicīgi nestrādā4
---	---	---

D.5. Kāda ir Jūsu sarunvaloda ģimenē?	Latviešu 1 Krievu..... 2 Cita 3
--	---

D.6. Kāda ir jūsu nacionalitāte / tautība?	Latvietis 1 Krievs..... 2 Cita 3
---	--

D.11. Vai Jūsu ģimenē ir kāda persona ar garīgu vai psihisku rakstura saslimšanām?	Jā 1 Nē 2 Nezina /Atteikums 3
---	---

D.7. Ģimenes stāvoklis?	Neprecējies/ nav bijis precējies..... 1 Precējies/dzīvo kopā.....2 Šķīries.....3 Atraitnis.....4
--------------------------------	---

D.8. Cik cilvēku (ieskaitot Jūs) dzīvo Jūsu ģimenē (ar kuriem Jums ir kopēja saimniecība)? PIERAKSTĪT _____

D.9. Cik bērnu vecumā līdz 15 gadiem (neieskaitot) ir Jūsu ģimenē (dzīvo kopā ar Jums)? PIERAKSTĪT _____

D10. UN KĀDI IR JŪSU ĢIMENES VIDĒJIE IENĀKUMI? Lūdzu saskaitiet visu ģimenes locekļu algas, bērnu pabalstus, pensijas un citus ienākumus, un nosauciet tās grupas burtu, kurš atbilst jūsu ģimenes kopējiem ienākumiem.) **KARTIŅA D. 10**

1 (A) līdz 140 EUR	5 (E) 261 - 300 EUR	9 (I) 501 - 570 EUR	13 (M) 721 - 800 EUR	17 (Q) 1141 - 1300 Ls
2 (B) 141 - 170 EUR	6 (F) 301 - 355 EUR	10 (J) 571 - 600 EUR	14 (N) 801 - 855 EUR	18 (R) 1301 - 1400 EUR
3 (C) 171 - 200 EUR	7 (G) 356 - 430 EUR	11 (K) 601 - 655 EUR	15 (O) 856 - 1000 EUR	19 (S) 1401 - 2100 EUR
4 (D) 201 - 260 EUR	8 (H) 431 - 500 EUR	12 (L) 656 - 720 EUR	16 (P) 1001 - 1140 EUR	20 (T) 2101 EUR un vairāk

Nezin/NA 9999

D.10.1. Vidējais ienākums uz vienu Jūsu ģimenes locekli iepriekšējā mēnesī? Respondentam jāsaskaīta visu ģimenes locekļu reālie ienākumi un summa jāizdala ar ģimenes locekļu skaitu.	_____ EUR uz vienu ģimenes locekli
---	---------------------------------------

PALDIES PAR ATSAUCĪBU